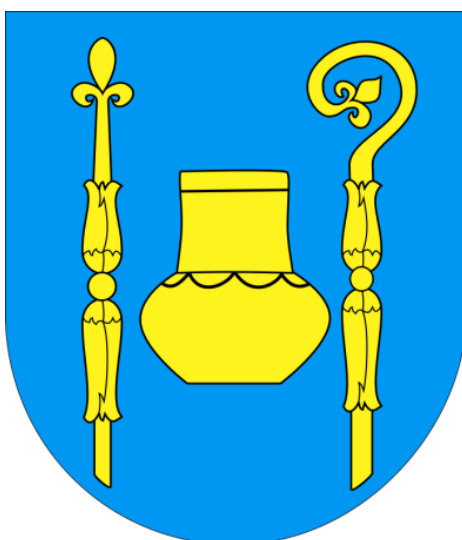

Program Rewitalizacji dla Gminy Warlubie na lata 2017-2023

Gmina Warlubie

Warlubie sierpień 2017 r.

SPIS TREŚCI

Wstęp.....	4
I. Opis powiązań PR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi.....	5
II. Uproszczona diagnoza społeczno-gospodarcza na potrzeby Programu Rewitalizacji dla Gminy.....	11
III. Delimitacja obszarów.....	23
IV. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji.....	37
V. Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji.....	68
VI. Cele rewitalizacji i kierunki działań.....	72
VII. Lista planowanych projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	77
VIII. Komplementarność.....	88
IX. Partycypacja społeczna i interesariusze rewitalizacji.....	92
X. Ramy finansowe.....	94
XI. System zarządzania.....	95
XII. Monitoring.....	99
XIII. Promocja i komunikacja społeczna.....	101
XIV. Definicje i pojęcia Programu.....	101
XV. Spis tabel i rysunków.....	102

Wykaz użytych skrótów

BDL	Bank Danych Lokalnych
BGK	Bank Gospodarstwa Krajowego
Diagnoza	<i>Diagnoza Gminy Warlubie opracowana na potrzeby Programu Rewitalizacji dla Gminy Warlubie na lata 2017-2023</i>
EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFS	Europejski Fundusz Społeczny
GUS	Główny Urząd Statystyczny
JST	Jednostki Samorządu Terytorialnego
KE	Komisja Europejska
GOPS	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
NFOŚiGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
OR	Obszar rewitalizacji
OZ	Obszar zdegradowany
OZE	Odnawialne Źródła Energii
PKD 2007	Polska Klasyfikacja Działalności 2007
POIŚ	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020
PR	Program Rewitalizacji dla Gminy Warlubie na lata 2017-2023
PROW	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020
PUP	Powiatowy Urząd Pracy
PROGRAM	<i>Program Rewitalizacji dla Gminy Warlubie na lata 2017-2023</i>
RPO WK-P 2014 -2020	Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko – Pomorskiego 2014-2020
UE	Unia Europejska
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
ZPPR	<i>Zasady Programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego 2014-2020</i>

WSTĘP

Rewitalizacja, czyli proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzona jest w skali gminy na podstawie Programu Rewitalizacji. Program taki nakreśla zestaw działań planowanych w sferze społecznej, przestrzenno-funkcjonalnej, gospodarczej, środowiskowej i infrastrukturalnej, mających na celu ograniczenie niekorzystnych zjawisk społeczno-gospodarczych i rozwój obszaru. Program Rewitalizacji jest podstawą do ubiegania się o środki na rewitalizację, m. in. z funduszy unijnych, w szczególności z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego 2014-2020. *Program Rewitalizacji dla Gminy Warlubie na lata 2017-2023* opracowany został na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U.2016 poz. 446 z późn. zm.)

Program zawiera plan działań prowadzących do wyprowadzenia obszarów zdegradowanych i rewitalizacji w gminie z tzw. stanu kryzysowego i stworzenia odpowiednich warunków do ich rozwoju poprzez:

- wzrost aktywności społecznej;
- zmniejszenie poziomu ubóstwa i wykluczenia społecznego;
- integrację społeczną mieszkańców
- wzmocnienie potencjału infrastrukturalnego i gospodarczego gminy Warlubie.

Program został wykonany zgodnie z założeniami i wymogami, określonymi w opracowaniu „*Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020*”, Toruń 2016r. Układ treści i zakres merytoryczny opracowania w sposób bezpośredni nawiązują do wskazanego dokumentu samorządu województwa.

Rewitalizacja łączy działania społeczne i gospodarcze w sposób kompleksowy i nie pomija aspektu przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego lub środowiskowego związanego zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem. Projekty rewitalizacyjne określone w Programie będą mogły zostać zrealizowane w ramach szerszej koncepcji, uzupełniająco do działań społecznych tzw. „miękkich”. Istotnym elementem procesu rewitalizacji jest partycypacja społeczna obejmująca przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział mieszkańców poprzez organizacje i jednostki z terenu Gminy.

Program Rewitalizacji dla Gminy Warlubie na lata 2017-2023 powstał w procesie partnersko-ekspertycznym tj. w wyniku prac powołanego Zarządzeniem Wójta Zespołu ds. rewitalizacji w Urzędzie Gminy Warlubie z udziałem eksperta ds. rewitalizacji oraz z wykorzystaniem wniosków płynących z procesu konsultacji społecznych (spotkań z mieszkańcami, radnymi oraz przedstawicielami organizacji społecznych z terenu gminy Warlubie i grup mieszkańców na terenie Gminy oraz za

pomocą ankiet mieszkańców), a także prowadzonych badań i analiz strategicznych danych Gminy (jakościowych i wskaźnikowych ujętych w *Diagnozie*) i dokumentów programowych na lata 2014-2020.

Projekty rewitalizacyjne w ramach opracowanego *Programu* realizowane będą na wyznaczonych do rewitalizacji obszarach z wykorzystaniem różnych źródeł finansowania. Projekty te stanowią będą instrumentem tzw. interwencji kryzysowej w odpowiedzi na zidentyfikowane w *Diagnozie* sytuacji społeczno-gospodarczej na potrzeby rewitalizacji główne problemy społeczne, infrastrukturalne, funkcjonalno-przestrzenne, gospodarcze i środowiskowe gminy Warlubie.

W Programie przyjęto m.in.:

- realizację projektów kompleksowych reagujących na ograniczenie wiodącego problemu zidentyfikowanych problemów,
- włączenie inicjatyw lokalnych w rozwój obszarów Gminy,
- planowane wykorzystanie źródeł finansowania poza środkami własnymi gminy Warlubie m.in. dotacji bezzwrotnych w ramach RPO WK-P 2014-2020.

I. Opis powiązań Programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Program posiada szerokie odniesienia i powiązania z dokumentami strategicznymi krajowymi i regionalnymi na lata 2014-2020 głównie w płaszczyźnie zgodności z nadrzędnymi opracowaniami planistycznymi, a także zgodności z innymi opracowaniami rozwojowymi gminy Warlubie.

Poniżej przedstawiono bezpośrednio powiązania pomiędzy *Programem Rewitalizacji dla Gminy Warlubie na lata 2017-2023*, a dokumentami różnych szczebli, co gwarantuje spójność celów rewitalizacji Gminy z celami rozwojowymi polityk europejskich i krajowych oraz regionalnych na lata 2014-2020.

Tabela 1. Wykaz dokumentów strategicznych i planistycznych nadrzędnych dla Programu Rewitalizacji

Poziom europejski	Poziom krajowy	Poziom regionalny	Poziom lokalny
Strategia Europa 2020	Narodowy Plan rewitalizacji 2022 Założenia	Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko -Pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+	Strategia Rozwoju Gminy Warlubie 2020+ Uchwała Nr XXXII/259/13 z dnia 18.12.2013 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Warlubie 2020+
	Krajowa Polityka Miejska 2023	Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Warlubie Załącznik Nr 1 oraz Załącznik Nr 2 do Uchwały Nr XXXVI/295/14 Rady Gminy Warlubie z dnia 25

			lipca 2014 r.
		Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020.	Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Warlubie UCHWAŁA NR XXII/127/2016 RADY GMINY WARLUBIE z dnia 9 sierpnia 2016 r. w sprawie przyjęcia Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Warlubie na lata 2015-2020
	Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju	Strategia Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020	Strategia Rozwoju Gminy Warlubie 2020+ Uchwała Nr XXXII/259/13 z dnia 18.12.2013 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Warlubie 2020+
	Strategia Rozwoju Kraju 2020	Zasady Programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	Strategia Rozwoju Gminy Warlubie 2020+ Uchwała Nr XXXII/259/13 z dnia 18.12.2013 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Warlubie 2020+
	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie		Strategia Rozwoju Obszaru Społeczno-Gospodarczego Powiatu Świeckiego. Uchwała VII/13/2017 Komitetu Sterującego ORSG Powiatu Świeckiego z dnia 18 stycznia 2017 roku.
	Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030		Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Warlubie Załącznik Nr 1 oraz Załącznik Nr 2 do Uchwały Nr XXXVI/295/14 Rady Gminy Warlubie z dnia 25 lipca 2014 r.

Źródło danych: *opracowanie własne*

Program wykazuje powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na poziomie europejskim krajowym, regionalnym i lokalnym, w zakresie jak zilustrowano w poniższym zestawieniu:

Tabela 2. Zakres powiązania Programu Rewitalizacji dla Gminy Warlubie na lata 2017-2023 z obowiązującymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi.

Nazwa dokumentu	Zakres powiązań
Strategia Europa 2020	Strategia Europa 2020 obejmuje trzy wzajemnie powiązane ze sobą priorytety, do których należą: I. Rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji; II. Rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej; III. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną. <i>Program Rewitalizacji dla Gminy Warlubie na lata 2017-2023 przyczyni się</i>

	do realizacji Priorytetu III i Celów 1, 4 i 5. Zaplanowane w jego ramach działania są komplementarne z założeniami Strategii Europa 2020 i wpływają na efektywniejszą ich realizację.
Narodowy Plan Rewitalizacji 2022. Założenia	<p>Zgodnie z założeniami <i>Narodowego Planu Rewitalizacji</i> –Program Rewitalizacji dla gminy ma stanowić podstawę prowadzenia działań rewitalizacyjnych, tworząc ramy operacyjne i płaszczyznę koordynacji działań. Program Rewitalizacji musi zawierać, co najmniej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - diagnozę i identyfikację potrzeb rewitalizacyjnych, - określenie terytoriów wymagających wsparcia, - wizję wyprowadzenia obszaru zdegradowanego z sytuacji kryzysowej ze wskazaniem kierunków działań i wynikających z nich najważniejszych przedsięwzięć, - mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na danym obszarze zdegradowanym, - opis zaangażowania społeczności i innych partnerów w przygotowanie i realizację Programu, - ramy finansowe, z uwzględnieniem różnych źródeł finansowania tj. oprócz finansowania unijnego także finansowanie krajowe czy środki prywatne, - system monitorowania zmiany i skuteczności działania. <p>Narodowy Plan Rewitalizacji to główny scalający dokument rządowy określający całościowo tytułowy plan rewitalizacji, jego cele i mechanizmy działania, w związku, z czym przedmiotowy Program jest zgodny z jego założeniami oraz spełnia jego wymagania.</p>
Krajowa Polityka Miejska 2023	<p><i>Krajowa Polityka Miejska 2023</i> określa kierunki działań rewitalizacyjnych i wskazuje, że najbardziej zaawansowanym procesem przemian jest kompleksowa rewitalizacja, realizowana na obszarach zdegradowanych, odnosząca się do konkretnego, wyznaczonego w oparciu o obiektywne kryteria, terytorium i łącząca wysiłki różnych podmiotów, których suma ma spowodować trwałe ożywienie społeczne i gospodarcze obszaru, zwiększenie jego atrakcyjności dla mieszkańców i przedsiębiorców oraz poprawę jakości życia. W ten sposób należy wypracować przedsięwzięcia całościowe (integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki), skoncentrowane terytorialnie i powstające we współpracy z lokalną społecznością.</p> <p><i>Program Rewitalizacji dla Gminy Warlubie na lata 2017-2023</i> wykazuje spójność z opisanymi wyżej kierunkami działań.</p>
Strategia Rozwoju Kraju 2020	<p><i>Program Rewitalizacji dla Gminy Warlubie na lata 2017-2023</i> wpisuje się w następujące obszary i cele Strategii Rozwoju Kraju 2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Obszar strategiczny: Sprawne i efektywne państwo, Cel 3 Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywateli, kierunek: rozwój kapitału społecznego. • Obszar strategiczny: Konkurencyjna gospodarka, Cel 4 Rozwój kapitału ludzkiego, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności zawodowej oraz poprawa jakości kapitału ludzkiego. • Obszar strategiczny: Spójność społeczna i terytorialna, Cel 1 Integracja społeczna, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej zagrożonych.
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie	<p>Głównym celem dokumentu jest: Efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym.</p> <p><i>Program Rewitalizacji dla Gminy Warlubie na lata 2017-2023</i> jest spójny</p>

	<p>z Celem 2 Strategii: Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność”).</p>
<p>Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030</p>	<p><i>Program Rewitalizacji dla Gminy Warlubie na lata 2017-2023</i> jest zgodny z następującymi celami określonymi w dokumencie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającego spójności. • Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystywanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów. • Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski.
<p>Wytyczne w zakresie rewitalizacji w Programach operacyjnych na lata 2014-2020</p>	<p>Celem opracowanych przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju Wytycznych jest ujednoczenie warunków i procedur wdrażania Programów operacyjnych na lata 2014-2020 w zakresie projektów realizujących cele i procesy rewitalizacji. Wytyczne określają, jak należy rozumieć pojęcie rewitalizacji w odniesieniu do działań współfinansowanych ze środków EFRR, EFS, FS w perspektywie finansowej 2014-2020, wskazują instrumenty realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach Programów operacyjnych oraz zapewniają ich spójność oraz kompleksowość.</p> <p><i>Program Rewitalizacji dla Gminy Warlubie na lata 2017-2023</i> uwzględnia wskazania Wytycznych w zakresie rewitalizacji w Programach operacyjnych na lata 2014-2020.</p>
<p>Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020</p>	<p>Wytyczne dotyczą koordynacji działań podejmowanych w całym kraju z wykorzystaniem środków EFS w Celu Tematycznym (CT) 9 Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją. Wyznaczają jednolite warunki i procedury wdrażania wsparcia w celu zapewnienia jednolitych standardów usług oferowanych przy udziale środków EFS osobom zagrożonym ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz innym adresatom wsparcia w CT 9. <i>Program Rewitalizacji dla Gminy Warlubie na lata 2017-2023</i> został opracowany zgodnie z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020</i>.</p>
<p>Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020. Plan modernizacji 2020+</p>	<p><i>Strategia rozwoju województwa kujawsko - pomorskiego do 2020 roku. Plan Modernizacji 2020+</i> przyjęta uchwałą Sejmiku Województwa Kujawsko -Pomorskiego nr XLI/693/13 z dnia 21 października 2013 r., stanowi odpowiedź samorządu województwa na zmieniającą się sytuację polityczną kraju i warunki społeczno-gospodarcze oraz przestrzenne regionu. Misją regionu do 2020 r. jest uzyskanie określonego stanu rozwoju województwa kujawsko - pomorskiego, gdzie na pierwszym miejscu są jego mieszkańcy: poszczególne jednostki tworzące rodziny i składające się na całe społeczeństwo.</p> <p><i>„Kujawsko-pomorskie – człowiek, rodzina, społeczeństwo”</i></p> <p>Misja ta będzie realizowana przez następujące priorytety:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Konkurencyjna gospodarka; 2. Modernizacja przestrzeni wsi i miast; 3. Silna metropolia; 4. Nowoczesne społeczeństwo. <p>Wyżej wymienione priorytety zostaną zrealizowane dzięki ośmiu celom</p>

	<p>strategicznym.</p> <p>Priorytet modernizacja przestrzeni miast i wsi zakłada dążenie do znacznego przyspieszenia rozwoju obszarów wiejskich oraz aktywizacji społeczno-gospodarczej przy uwzględnieniu ich pozycji w sieci osadniczej i dostosowaniu potencjału do oczekiwań stawianych przed nimi w zakresie stymulowania rozwoju regionu, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju i ładu przestrzennego. Gmina Warlubie została zakwalifikowana do kategorii polityki przestrzennej – obszary wiejskie, dla których oczekiwana rola i znaczenie w rozwoju województwa wiąże się z aktywizacją społeczno-gospodarczą na poziomie lokalnym.</p>
<p>Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 (RPO WK-P 2014-2020)</p>	<p>RPO WK-P 2014-2020 zakłada wsparcie działań, które mają spowodować rozwój regionu pod względem społecznym jak i gospodarczym.</p> <p>Głównym celem dokumentu jest uczynienie województwa kujawsko-pomorskiego konkurencyjnym i innowacyjnym regionem Europy oraz poprawa jakości życia jego mieszkańców.</p> <p><i>Program Rewitalizacji dla Gminy Warlubie na lata 2017-2023</i> jest spójny z zapisami RPO WK-P 2014-2020, dotyczącymi rewitalizacji społeczno-gospodarczej dla obszarów o dużej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych. Rewitalizacja wybranych obszarów jest jednym z podstawowych działań mających przyczynić się do minimalizacji występujących na danych obszarach problemów. Program Rewitalizacji jest zgodny z Priorytetem Inwestycyjnym 9b <i>Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich</i>, w ramach którego wsparcie będzie skoncentrowane na podejmowaniu działań zmierzających do ożywienia społeczno-gospodarczego obszarów miejskich i obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie poprzez aktywizację osób zamieszkujących obszary problemowe oraz poprawę warunków uczestnictwa tych osób w życiu społecznym i gospodarczym.</p> <p>Efektym tego będzie zmniejszenie poziomu ubóstwa i wykluczenia społecznego, a także wzrost potencjału gospodarczego i wzrost aktywności społecznej na obszarach problemowych. Infrastruktura obszarów wiejskich wspierana będzie także w ramach Osi 7 <i>Rozwój lokalny kierowany przez społeczność</i>. Projekty ukierunkowane na ożywienie społeczne, gospodarcze, likwidację lub zmniejszenie skali ubóstwa i wykluczenia społecznego, spadek poziomu bezrobocia będą wspierane z RPO WK-P 2014-2020 ze środków EFS przede wszystkim: w ramach Osi priorytetowej 9 <i>Solidarne społeczeństwo</i> oraz w ramach Osi 11 – <i>Rozwój lokalny kierowany przez społeczność</i>.</p>
<p>Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020</p>	<p>Przedsięwzięcia rewitalizacyjne na obszarach wiejskich stanowi interwencja zaplanowana w ramach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Działanie 7.1 <i>Rozwój lokalny kierowany przez społeczność</i>, • Działania 11.1 <i>Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR</i>. <p>W ramach osi priorytetowej 7 Programu z przeznaczeniem na ożywienie społeczne i gospodarcze obszarów wiejskich, które uzupełnione zostaną środkami EFS z przeznaczeniem na odnowę społeczną (os priorytetowa 11 Programu). Przedsięwzięcia w ramach Działania 7.1 <i>Rozwój lokalny kierowany przez społeczność</i> powinny obejmować kompleksową rewitalizację zdegradowanych obszarów wiejskich oraz wzrost przedsiębiorczości i zatrudnienia, a tym samym wpływać na poprawę warunków uczestnictwa w życiu społecznym i gospodarczym mieszkańców. Wsparcie uzyskują projekty polegające m.in. na remoncie pomieszczeń czy związane z realizacją innych inwestycji infrastrukturalnych, służących aktywizacji społeczności. Ponadto działania inwestycyjne w obszarze rewitalizacji muszą być związane z działaniami realizowanymi z EFS.</p>
<p>Strategia Polityki Społecznej Województwa Kujawsko</p>	<p><i>Program Rewitalizacji dla Gminy Warlubie na lata 2017-2023</i> wykazuje zgodność z następującymi celami strategicznymi dokumentu:</p>

-Pomorskiego do roku 2020.	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost poziomu samodzielności życiowej mieszkańców regionu • Wzrost poziomu życia mieszkańców regionu poprzez zwiększenie dostępności do różnego rodzaju usług społecznych • Wzrost poziomu aktywności w życiu społecznym
Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	<p>Zasady regionalne definiują pojęcia związane z rewitalizacją oraz określają sposób tworzenia Programu rewitalizacji, w tym zwłaszcza zasady jego opracowywania w nowej perspektywie finansowej: kompleksowości, komplementarności, koncentracji, partnerstwa i partycypacji. Wskazują również: sposób wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, obligatoryjne elementy Programu Rewitalizacji oraz oczekiwane efekty procesów rewitalizacji, prowadzonych w województwie kujawsko-pomorskim.</p> <p><i>Program Rewitalizacji dla Gminy Warlubie na lata 2017-2023</i> został opracowany w oparciu o Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych i wykazuje zgodność z regułami opracowania Programów rewitalizacji zawartymi w dokumencie.</p>
Strategia Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Świeckiego. Uchwała VII/13/2017 Komitetu Sterującego ORSG Powiatu Świeckiego z dnia 18 stycznia 2017 roku.	<p><i>Program Rewitalizacji dla Gminy Warlubie na lata 2017-2023</i> wpłynie na realizację kierunków <i>Strategii Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Świeckiego</i>, w następujących celach rozwojowych:</p> <p>1.5 Podejmowanie działań aktywizujących na rzecz wzrostu zatrudnienia.</p> <p>2.1 Rozwiązywanie problemów społecznych i stymulowanie aktywności zawodowej sprzyjającej włączeniu społecznemu.</p>
Strategia Rozwoju Gminy Warlubie 2020+ Załącznik do Uchwały Nr XXXII/259/13 z dnia 18.12. 2013 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Warlubie 2020+	<p><i>Program Rewitalizacji dla Gminy Warlubie na lata 2017-2023</i> przyczyni się do osiągnięcia zakładanego celu nadrzędnego rozwoju Gminy Warlubie, ujętego w Strategii, jako: <i>Cel 1. Nowoczesna infrastruktura i przestrzeń dla rozwoju gospodarczego:1.1.Dostępność i spójność oraz Cel 2 Aktywizacja społeczno-gospodarcza mieszkańców gminy Warlubie-aktywne społeczeństwo</i>. Ponadto rewitalizacja przyczyni się do osiągnięcia celu 3 <i>Dobra jakość życia -3.4.Rozwój lokalny z udziałem społeczności</i>.</p>
Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Warlubie Załącznik Nr 1 oraz Załącznik Nr 2 do Uchwały Nr XXXVI/295/14 Rady Gminy Warlubie z dnia 25 lipca 2014 r.	<p>Według <i>Studium</i> nadrzędnym celem rozwoju przestrzennego Gminy Warlubie jest ochrona wartości przyrodniczych oraz dążenie do przywrócenia równowagi ekologicznej, a więc kształtowanie optymalnej struktury użytkowania i ładu przestrzennego gminy. <i>Program Rewitalizacji dla Gminy Warlubie na lata 2017-2023</i> przyczyni się do realizacji podstawowych kierunków polityki zagospodarowania przestrzennego:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zachowanie, ochrona i kształtowanie istniejących zasobów środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz poprawa jego stanu; • zwiększenie atrakcyjności turystyczno – wypoczynkowej gminy i upowszechnianie jej walorów przyrodniczo – krajobrazowych; • wzmocnienie funkcji miejscowości Warlubie, jako siedziby gminy, pełniącej rolę administracyjną, usługowo – gospodarczą i mieszkaniową.
Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Warlubie UCHWAŁA NR XXII/127/2016 RADY GMINY WARLUBIE z dnia 9 sierpnia 2016 r. w sprawie przyjęcia Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Warlubie na lata 2015-2020	<p>Program przyczyni się do realizacji celów strategicznych długoterminowych nakreślonych w PGN, w szczególności cele strategiczne gminy Warlubie określono, jako:</p> <p>2. Podniesienie efektywności energetycznej budynków i obiektów na terenie gminy Warlubie</p> <p>4. Wdrożenie zrównoważonego energetycznie planowania przestrzennego i zarządzania rozwojem gminy Warlubie</p>

Źródło danych: *opracowanie własne na podstawie dokumentów strategicznych*

II. Uproszczona diagnoza społeczno-gospodarcza na potrzeby Programu Rewitalizacji dla Gminy Warlubie 2017-2023

1. Podstawowe dane o gminie Warlubie

Poniższe zestawienie ujmuje podstawowe dane dotyczące gminy Warlubie.

Tabela 3: Podstawowe dane dotyczące gminy Warlubie

Wyszczególnienie	Lata		
	2013	2014	2015
liczba miejscowości	32		
liczba sołectw	9		
powierzchnia w ha	20111	20111	20111
ludność	6626	6660	6565
ludność na 1 km ²	33	33	33
kobiety na 100 mężczyzn	100	100	100
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	54,4	57,0	57,8
szkoły podstawowe	3	3	3
gimnazja	1	1	1
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym	923	956	974
turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania	2	3	3
pracujący na 1000 ludności (bez pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie)	134	138	131
bezrobotni zarejestrowani	550	486	364
procent ludności korzystający z instalacji wodociągowej	71,6	74,4	74,8
procent ludności korzystający z instalacji kanalizacyjnej	32,8	33,0	34,9

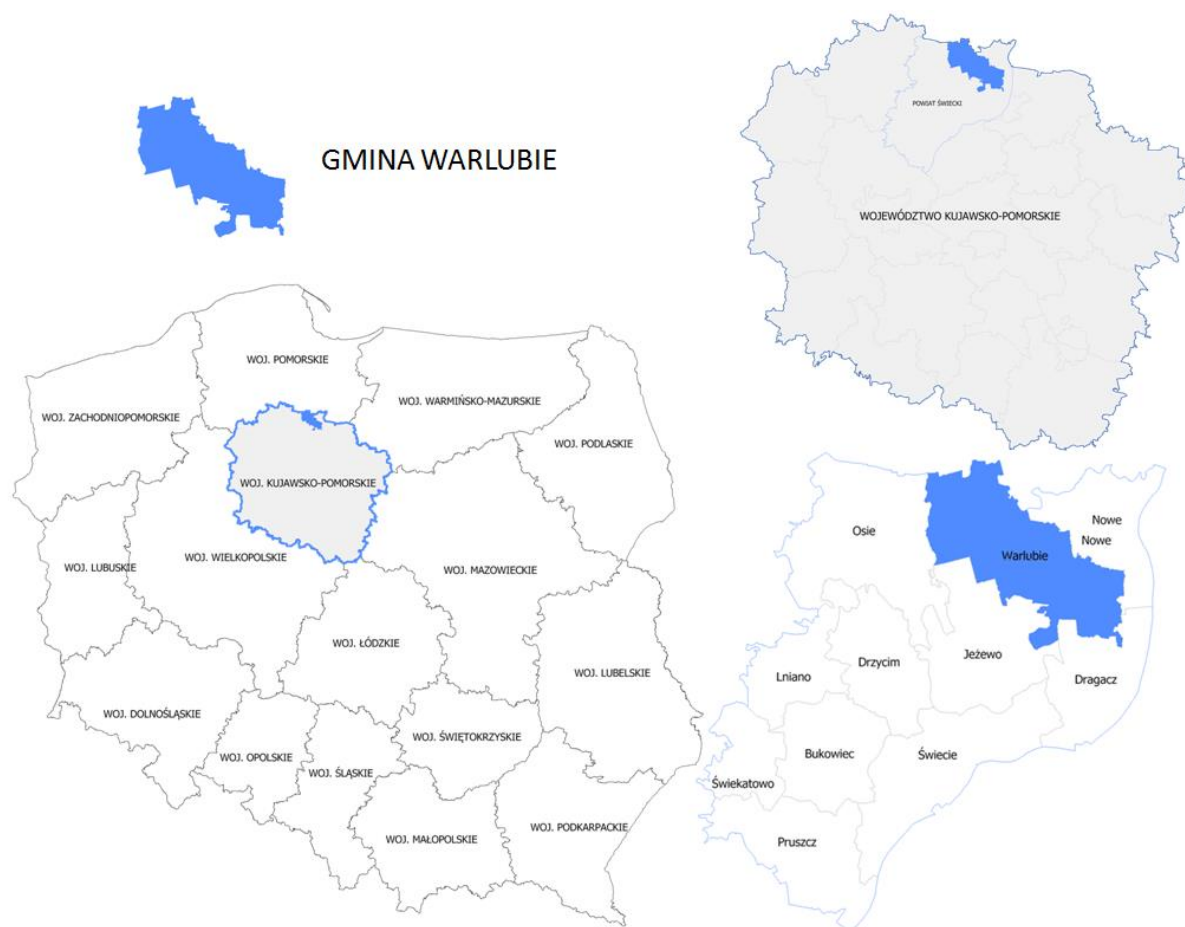
Źródło danych: GUS, Bank Danych Lokalnych

2. Położenie gminy Warlubie

Gmina Warlubie posiada status gminy wiejskiej i zajmuje powierzchnię 20 037, 588 ha (ok.201 km²)¹, co stanowi ok. 13,6% powierzchni powiatu świeckiego. Na terenie gminy Warlubie znajduje się 9 sołectw, w których skład wchodzi 32 miejscowości: Bąkowo, Bąkowski Młyn, Buśnia, Rulewo, Bzowo, Krusze, Osiek, Lipinki, Blizawy, Borowy Młyn, Borsukowo, Bursztynowo, Ciemny Las, Grabowa Góra, Jeżewnica, Kuźnica, Mątask, Nowa Huta, Przewodnik, Rybno, Rynków, Stara Huta, Średnia Huta, Zamczyska, Dębowe, Płochocin, Płochocinek, Krzewiny, Warlubie, Kurzajewo, Wielki Komorsk, Komorsk.

¹ Dane GUS, stan na 31.12.2015.

Rys.1. Położenie gminy Warlubie

Źródło danych: *Urząd Gminy Warlubie*

Poniżej zestawiono powierzchnię gminy Warlubie w podziale na sołectwa Gminy.

Tabela 4. Zestawienie powierzchni sołectw gminy Warlubie

Lp	Sołectwo	Powierzchnia (w ha)
1	Bąkowo	829,2383
2	Płochocin	600,8744
3	Buśnia	911,5307
4	Płochocinek	546,4446
5	Bzowo	1 202,7090
6	Krusze	818,0773
7	Lipinki	12 654,2658
8	Wielki Komorsk	1 486,6811
9	Warlubie	987,7668
RAZEM GMINA		20 037,588

Źródło danych: *dane Urzędu Gminy Warlubie*

Ponad połowę obszaru stanowią duże kompleksy leśne (57,3%) przylegające do Borów Tucholskich. Na terenie tym występują także znaczne obszary chronione ze względów przyrodniczych i krajobrazowych. Gmina dysponuje bardzo dobrą infrastrukturą techniczną – droga krajowa nr 1

Gdańsk – Łódź – Cieszyn, droga wojewódzka nr 214 Warlubie – Łeba oraz linia kolejowa Gdynia – Katowice, z dworcem PKP w Warlubiu. Ponadto przez cały obszar gminy przebiega autostrada A1 z węzłem w Warlubiu. Gmina liczy ok. 6,6 tys. mieszkańców.

3. Uwarunkowania demograficzne

Warlubie ogółem zamieszkuje 6 592 osób (stan na 31.12.2016r.). Liczbę ludności w poszczególnych sołectwach podano w poniższej tabeli:

Tabela 5. Wykaz mieszkańców gminy Warlubie (stan na 31.12.2016r.).

LP	SOŁECTWO	MIESZKAŃCY	ODSETEK MIESZKAŃCÓW W GMINIE [%]
1	Bąkowo	364	5,52
2	Buśnia	420	6,37
3	Bzowo	468	7,10
4	Krusze	290	4,40
5	Lipinki	818	12,41
6	Płochocin	257	3,90
7	Płochocinek	349	5,29
8	Warlubie	2 241	34,00
9	Wielki Komorsk	1 385	21,01
10	RAZEM GMINA	6 592	100

Źródło danych: Urząd Gminy Warlubie

Poniżej przedstawiono wykaz mieszkańców według grup ekonomicznych z podziałem na sołectwa gminy Warlubie.

Tabela 6. Liczba mieszkańców według grup ekonomicznych (stan na 31.12.2016 rok).

Lp	Sołectwo	Liczba mieszkańców	Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym	Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym	Liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym
		2015	2015	2015	2015
1	Bąkowo	364	211	51	102
2	Buśnia	420	266	54	100
3	Bzowo	468	302	77	89
4	Krusze	290	180	38	72
5	Lipinki	818	514	123	181
6	Płochocin	257	158	41	58
7	Płochocinek	349	227	40	82
8	Warlubie	2 241	1 406	348	487
9	Wielki Komorsk	1 385	860	189	336
10	RAZEM GMINA	6 592	4 124	961	1 507

Źródło danych: Urząd Gminy Warlubie

W strukturze wiekowej ludności gminie Warlubie (wg ekonomicznych grup wieku) dominuje ludność w wieku produkcyjnym (18-64 lat dla mężczyzn i 18-59 lat dla kobiet), która stanowi ok. 62,56 % ogółu mieszkańców. Drugą grupę stanowi ludność w wieku przedprodukcyjnym (≤ 17 lat zarówno dla mężczyzn, jak i kobiet), obejmująca ok. 22,86 %. Najmniej liczną grupę stanowi ludność w wieku poprodukcyjnym, której udział wynosi ok. 15,4% (≥ 65 lat dla mężczyzn i ≥ 60 lat dla kobiet, co stanowi 14,58 % wszystkich mieszkańców Gminy.

Gmina Warlubie podlega typowym procesom starzenia się społeczeństwa. Wyraża się to w sukcesywnym wzroście liczby i udziałów ludności starszej oraz coraz mniejszej liczbie i udziałach najmłodszych grup wiekowych w strukturze mieszkańców Gminy. Wzrost liczebności grupy produkcyjnej mieszkańców na terenie gminy Warlubie – zwłaszcza jej starszych roczników mieszkańców, spowoduje w najbliższych latach przyrost liczebności grupy poprodukcyjnej wśród mieszkańców Gminy.

Tabela 7. Liczba mieszkańców wg wieku z podziałem na sołectwa Gminy Warlubie (stan na 31.12.2016 rok).

Lp	Sołectwo	Wiek, kobiety(K), mężczyźni(M)							Ogółem
		0-2	3-6	7-18	19-60 K	19-65 M	60 K	65M	
1	Bąkowo	16	20	65	105	106	38	13	364
2	Buśnia	9	19	72	123	143	38	16	420
3	Bzowo	15	18	56	132	170	51	26	468
4	Krusze	13	14	45	84	96	24	14	290
5	Lipinki	26	36	119	237	277	76	47	818
6	Płochocin	10	16	32	59	99	29	12	257
7	Płochocinek	11	19	52	103	124	31	9	349
8	Warlubie	65	92	330	674	732	242	106	2241
9	Wielki Komorsk	50	86	200	413	447	127	62	1385
10	RAZEM GMINA	215	320	972	1930	2194	656	305	6592

Źródło danych: Urząd Gminy Warlubie

Podobnie jak w większości obszarów wiejskich, także w gminie Warlubie notuje się przewagę liczby mężczyzn nad liczbą kobiet. Jednak przewaga liczby kobiet dotyczy najstarszych grup wiekowych (60-65 lat, co jest typowe i wynika z krótszego przeciętnego okresu życia mężczyzn).

4.Sfera społeczna

4.1.Bezrobocie

Wg danych Powiatowego Urzędu Pracy w Świeciu liczba bezrobotnych w gminie Warlubie zarejestrowanych na dzień 31.12.2015 r. wyniosła 364 osób i była niższa od liczby osób zarejestrowanych w latach poprzednich.

Tabela 8. Bezrobocie w gminie Warlubie w latach 2010-2015 r.

Obszar	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Gmina Warlubie	550	486	516	502	417	364
w tym: długotrwale bezrobotni	291	306	281	289	262	211

Źródło danych: dane PUP Świecie

Czynnikiem charakteryzującym zjawisko bezrobocia w gminie Warlubie jest wysoki stopień udziału w grupie bezrobotnych na terenie gminy osób długotrwale bezrobotnych tj. pozostających bez pracy, co najmniej 24 miesiące. Wskaźnik ten sięga w roku 2015 poziomu 57,97 %.

Tabela 9. Liczba bezrobotnych do 25 roku życia w Gminie Warlubie 2010-2015 r.

Obszar	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Gmina	157	118	125	129	95	77

Źródło danych: dane PUP Świecie

Tabela 10. Liczba bezrobotnych powyżej 50 roku życia w Gminie Warlubie 2010-2015 r.

Obszar	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Gmina	97	91	87	107	83	89

Źródło danych: dane PUP Świecie

W stosunku do roku 2014 wzrosła liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia.

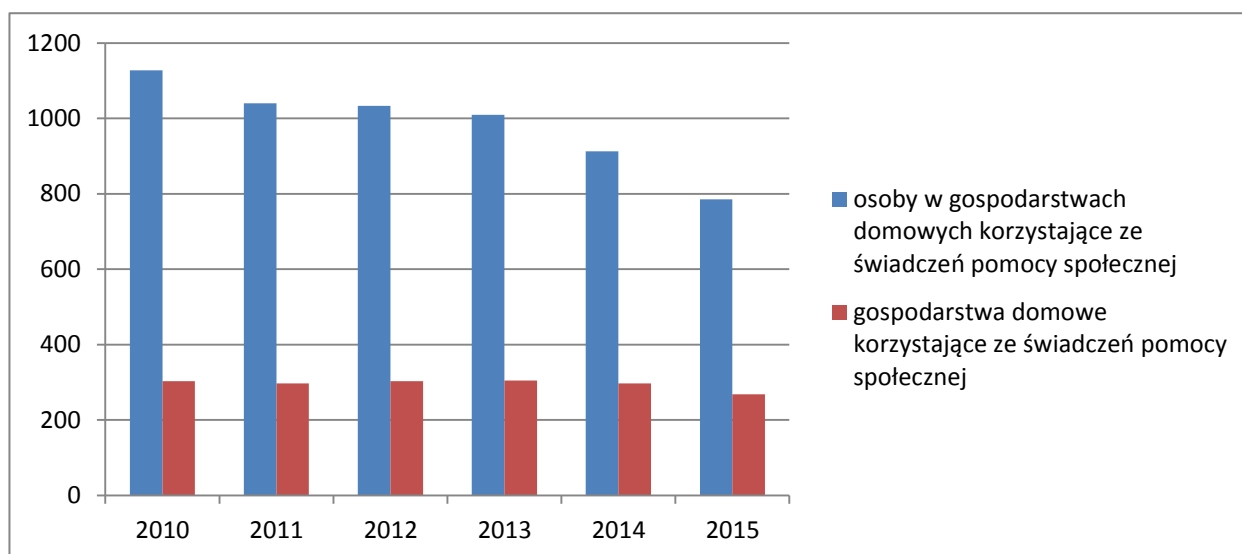
4.2. Pomoc społeczna

Według danych statystycznych w 2015 roku ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Warlubie korzystało 785 osób co stanowi 11,91 % wszystkich mieszkańców Gminy. Analizując dane GOPS w Warlubiu dotyczące zarówno udzielonego wsparcia, jak również liczby osób z niego korzystających widać, iż od 2010 roku liczba rodzin oraz osób korzystających ze świadczeń społecznych w Gminie maleje. Następuje spadek zarówno rodzin jak i osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w stosunku do roku 2010. Nadal jednak, skala korzystania ze świadczeń pomocowych określonej grupy mieszkańców, stanowi ważny problemem społeczny.

Tabela 11. Świadczenia społeczne w gminie Warlubie 2010-2015r.

Świadczenia pomocy społecznej	jednostka	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej							
GMINA WARLUBIE:							
gospodarstwa domowe korzystające ze świadczeń pomocy społecznej	rodzina	303	297	303	305	297	268
osoby w gospodarstwach domowych korzystające ze świadczeń pomocy społecznej	osoba	1127	1040	1033	1009	913	785
SOŁĘCTWO	Bąkowo	11	12	13	12	10	10
		47	47	48	42	33	33
SOŁĘCTWO	Płochocin	15	18	18	17	16	9
		67	64	67	66	59	40
SOŁĘCTWO	Buśnia	23	19	19	17	12	15
		93	78	77	67	48	52
SOŁĘCTWO	Płochocinek	12	16	15	14	9	10
		57	66	63	46	31	36
SOŁĘCTWO	Bzowo	21	22	25	26	23	23
		69	68	84	90	75	66
SOŁĘCTWO	Krusze	15	15	11	16	13	9
		67	61	55	51	38	30
SOŁĘCTWO	Wielki Komorsk	62	59	61	62	88	77
		217	175	189	188	232	208
SOŁĘCTWO	Warlubie	81	76	81	75	65	65
		267	257	237	216	176	173
SOŁĘCTWO	Lipinki	63	60	60	66	61	50
		243	224	213	243	221	147

Źródło danych: dane GOPS Warlubie

Rys. 2. Liczba osób i rodzin w gminie Warlubie otrzymujących świadczenia społeczne 2010-2015 r.

Źródło danych: dane Urzędu Gminy w Warlubiu

Gmina Warlubie należy do obszarów o stosunkowo wysokim stopniu uzależnienia od świadczeń z pomocy społecznej. W 2015 roku prawie 12 % mieszkańców gminy żyło w gospodarstwach domowych uzyskujących świadczenia z pomocy społecznej. Jest to wynik wyższy od przeciętnego w województwie (10%), ale na tle powiatu lokował gminę w 2015 roku na 7 miejscu z 11 gmin powiatu świeckiego (średnia dla powiatu jest tylko nieco wyższa i stanowi według danych GUS 12,4%). W ostatnich latach nie notuje się znaczących zmian – wskaźnik się zmniejsza, ale w nadal niezadowalającym tempie. Liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego wynosi w Gminie od kilku lat około 250, spada natomiast w latach 2010 -2015 liczba osób korzystająca z pomocy społecznej. W Gminie 41% dzieci w wieku do lat 17 żyje w rodzinach na tyle ubogich, że rodzice otrzymują na nie zasiłek rodzinny.

Według danych GOPS w Warlubiu najczęstszym powodem objęcia pomocą społeczną jest:

- ubóstwo,
- bezrobocie,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
- niepełnosprawność,
- długotrwała lub ciężka choroba,
- potrzeba ochrony macierzyństwa,
- alkoholizm.

Poniżej przedstawiono zestawienie powodów korzystania z pomocy społecznej w podziale na poszczególne sołectwa gminy Warlubie.

5. Sfera gospodarcza

Lokalną gospodarkę tworzą przede wszystkim gospodarstwa rolne, mikroprzedsiębiorstwa oraz kilka średniej wielkości przedsiębiorstw. Na terenie Gminy zlokalizowane są różnego rodzaju instytucje oferujące usługi w zakresie szkolnictwa, administracji, lecznictwa i komunikacji. W Gminie zlokalizowanych jest kilka średnich zakładów, mających znaczący wpływ na lokalny rynek pracy.

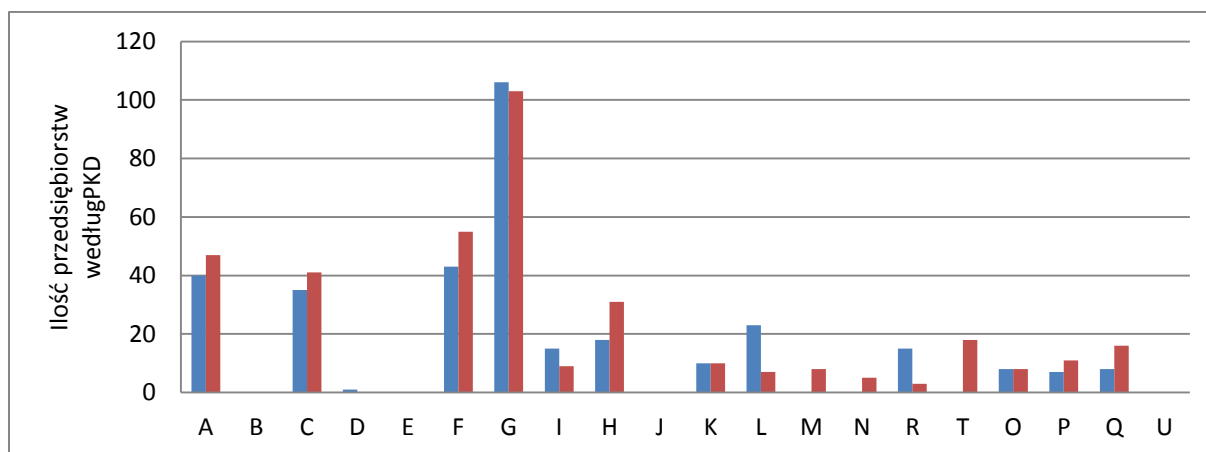
Tabela 12. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON 2015 rok gmina Warlubie

Wyszczególnienie	Liczba
Sektor rolniczy	42
Sektor przemysłowy	52
Sektor budowlany	61
Razem Gmina Warlubie	405

Źródło danych: GUS. Bank danych lokalnych

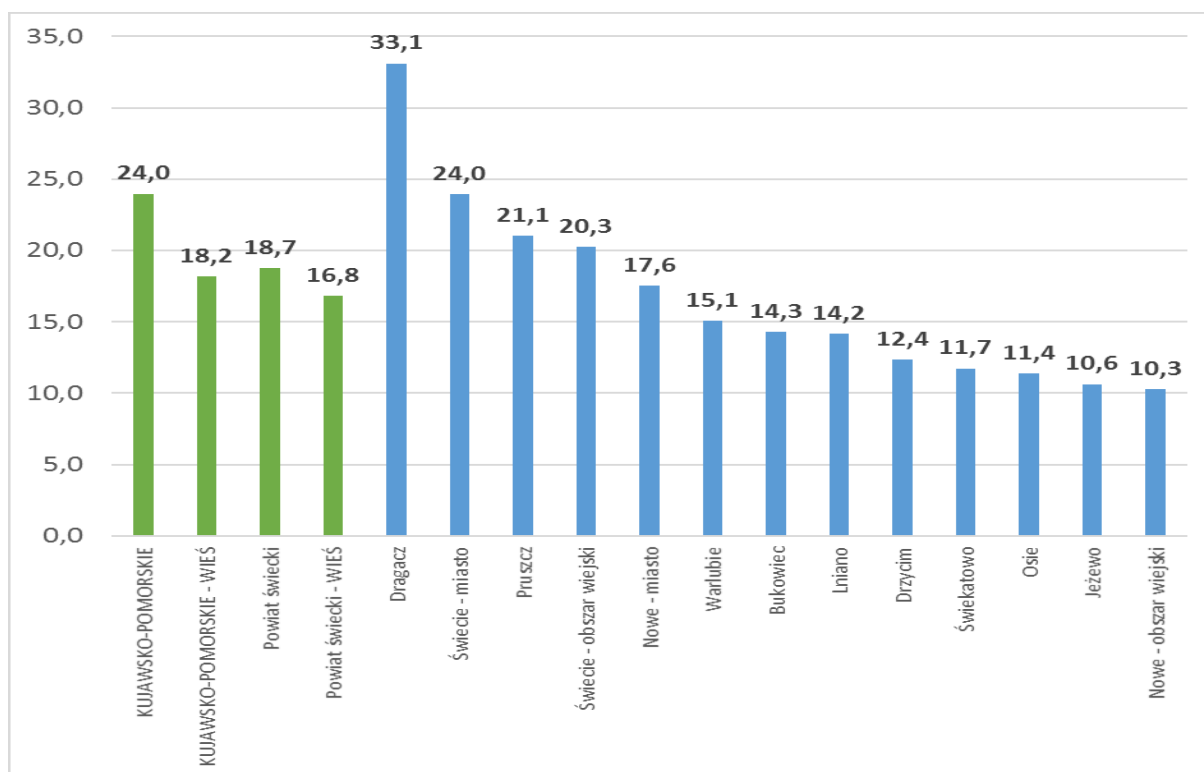
W gminie Warlubie w sektorze rolniczym zarejestrowano 42 podmioty gospodarcze, w sektorze przemysłowym i budowlanym jest to 113 podmiotów gospodarczych, a pozostałe 292 podmioty gospodarcze obejmują szeroko pojęty sektor usługowy (handel, transport, gastronomię, administrację itd.). Wskaźnik osób fizycznych prowadzących działalność na 10 tys. ludności wynosi w gminie Warlubie 490. Gmina Warlubie ma głównie charakter rolniczy. Na terenie gminy istnieje ponad 900 indywidualnych gospodarstw, a użytki rolne stanowią 35% jej powierzchni. Dominują zasiewy, głównie: zboża, buraki, ziemniaki, rzepak. Znaczna część mieszkańców utrzymuje się również prowadząc działalność gospodarczą (270 podmiotów gospodarczych) oraz znajdując zatrudnienie w dynamicznie rozwijających się firmach m.in. takich jak Jagr, Gzella. Na terenie gminy funkcjonują także zakłady zajmujące się konfekcjonowaniem i dystrybucją masła. Równie dobrze rozwinięty jest przemysł drzewny.

Rys.3. Porównie ilości podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie gminy Warlubie z podziałem na PKD w latach 2005 r. i 2016 r.

Źródło: dane Głównego Urzędu Statystycznego 2005 r. 2016 r.

Jak można zaobserwować największy odsetek zarejestrowanych na terenie Gminy Warlubie przedsiębiorstw gospodarczych związany jest z handlem hurtowym i detalicznym oraz naprawą pojazdów samochodowych. Poniżej zilustrowano stan rozwoju przedsiębiorczości w najliczniejszej sekcji PKD (G) – handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle w województwie i powiecie oraz gminach powiatu świeckiego z uwzględnieniem pozycji gminy Warlubie.

Rys 4. Porównanie stanu rozwoju przedsiębiorczości w sekcji G (stan na dzień 31.12.2016 r.)

Źródło danych: dane Głównego Urzędu Statystycznego

Ogólny stan rozwoju przedsiębiorczości lokuje gminę Warlubie wśród średnich jednostek w powiecie. Biorąc pod uwagę wyłącznie gminy wiejskie powiatu świeckiego Warlubie pod względem stanu rozwoju przedsiębiorczości jest na drugiej pozycji w powiecie po gminie Dragacz, co stanowi ważny czynnik rozwoju w uznawanych za najważniejsze dla kształtowania lokalnych rynków pracy sektorach gospodarki (sekcja G jest najliczniejszym sektorem przedsiębiorstw w gminie Warlubie). Gmina w tym sektorze rozwoju przedsiębiorczości zbliża się do wartości średnich dla powiatu, czy województwa, a dla obszarów wiejskich wyprzedza większość gmin powiatu.

Korzystna lokata gminy Warlubie pod względem sekcji G – tj. podmiotów działających w handlu i naprawach, ma kluczowe znaczenie dla kształtowania jakości życia mieszkańców, ale także powoduje rozwój dużej ilości mniejszych, rozproszonych miejsc pracy. Pod tym względem lokata gminy i pozycja na tle innych gmin powiatu – jest najkorzystniejsza.

6.Sfera przestrzenno-infrastrukturalna

Drogi

Gmina Warlubie jest gminą dobrze skomunikowaną, przebiegają przez nią drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe oraz gminne a także główna linia kolejowa. Przez Gminę przebiega droga krajowa E75 (Gdańsk – Częstochowa) oraz droga wojewódzka nr 214 (Warlubie – Łeba). Na terenie

Gminy Warlubie znajduje się także węzeł przebiegającej przez Województwo Kujawsko-Pomorskie autostrady A-1. Tereny przyległe do węzła Warlubie i układ dróg lokalnych są czynnikiem powodującym zwiększenie dostępności Gminy.

Kolej

Przez teren gminy Warlubie przebiega także linia kolejowa nr 131 (Chorzów Batory – Tczew). Trasa jest traktem o znaczeniu państwowym. Pod względem technicznym jest to linia magistralna, dwutorowa i zelektryfikowana. Linia przebiega w VI paneuropejskim korytarzu transportowym i jest ujęta w systemach: AGC (międzynarodowe linie – E dla transportu pasażerskiego) i AGTC (międzynarodowe linie transportu kombinowanego), jako linia uzupełniająca. Na linii tej odbywają się przewozy pasażerskie oraz towarowe. W obszarze gminy Warlubie znajduje się również stacja kolejowa zlokalizowana w miejscowości Warlubie.

Energia

Źródłem zasilania gminy Warlubie w energię elektryczną jest główny punkt zasilania GPZ WN/SN, zlokalizowany w południowej części wsi Warlubie. Wyposażony jest on w dwa transformatory o mocy 16 MVA każdy. Przez obszar Gminy przebiegają następujące linie najwyższych i wysokich napięć:

- jedna linia napowietrzna najwyższych napięć 220 kV z elektrowni w Pątnowie poprzez Bydgoszcz, Jasiniec w kierunku Gdańska; linia ta przebiega na osi północ – południe we wschodniej części Gminy,
- dwie linie wysokiego napięcia 110 kV zasilające GPZ w Warlubiu z kierunku Strzemięcina (osiedle Grudziądza) i Milewa (woj. pomorskie), poprowadzone na osi północ – południe, również we wschodniej części Gminy.

Wodociągi i kanalizacja

Długość sieci wodociągowej na terenie Gminy wynosi 103,5 km. Korzysta z niej 5850 mieszkańców. Średnie zużycie wody w gminie Warlubie na jednego mieszkańca wynosi ok. 28,5 m³.

Gmina Warlubie skanalizowana jest w ok. 42%. Całkowita długość sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy wynosi ok. 33 km. Korzysta z niej ok. 2 700 osób. We wschodniej części wsi Warlubie zlokalizowana jest mechaniczno – biologiczna oczyszczalnia ścieków o przepustowości 480 m³/dobę. Oczyszczone ścieki odprowadzane są do Strugi Komorsk i dalej do rzeki Mątawy.

Mieszkalnictwo

W całej gminie Warlubie znajduje się 1 998 mieszkań w zasobach komunalnych (stan na dzień 31.12. 2016 r.), z czego:

- 27 mieszkań komunalnych
- 6 lokali socjalnych
- 11 lokali administrowanych przez Gminę Warlubie na mocy zawartych umów z PKP S.A.

Tabela 13. Wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno-sanitarne w gminie Warlubie

Rodzaj instalacji	% mieszkań wyposażonych w instalacje techniczno-sanitarne		
	2005	2010	2015
wodociąg	Brak danych	41	44
kanalizacja	Brak danych	20	20
łazienka z WC	Brak danych	38	38
centralne ogrzewanie	Brak danych	26	26
gaz sieciowy	Brak danych	0	0

Źródło danych: dane Urzędu Gminy w Warlubiu

7. Sfera środowiskowa

Głównym apletem ochrony środowiska w gminie Warlubie jest ochrona powietrza atmosferycznego. Stan infrastruktury (zasobów mieszkaniowych i obiektów użyteczności publicznej, tras komunikacyjnych, systemów energetycznych, ciepłowniczych, wodno-kanalizacyjnych, gazowniczych oraz gospodarki odpadami) ma kluczowy wpływ na emisję zanieczyszczeń do powietrza oraz zużycie energii. Według Programu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Warlubie największym udziałowo nośnikiem w zestawieniu zapotrzebowania na energię budynków mieszkalnych były paliwa węglowe – 60,8% całkowitego zapotrzebowania na energię grupy mieszkalnictwo. Do znaczących nośników należały także biomasa (25,7% całkowitego zużycia energii w sektorze) i energia elektryczna (11,2%). Udział pozostałych nośników: oleju opałowego, gazu płynnego propan – butan (LPG) oraz niekonwencjonalnych źródeł energii (energia słoneczna i geotermalna) był znikomy. Zgodnie z PGN w zestawieniu ilości emitowanego dwutlenku węgla z nośników wykorzystywanych przez mieszkalnictwo, największy udział przypadł, tak samo jak w zestawieniu energii, na paliwa węglowe – 81,0% całkowitej emisji CO₂ z sektora.

8. Wnioski z Diagnozy na potrzeby rewitalizacji

Biorąc pod uwagę przeprowadzone na potrzeby *Programu Rewitalizacji dla Gminy Warlubie na lata 2017-2023* analizy wskaźnikowe i jakościowe gminy Warlubie za najważniejsze uwarunkowania dla społeczno-gospodarczego rozwoju Gminy, należy przyjąć następujące wskazania:

1. W obszarze demografii na terenie gminy Warlubie corocznie liczba urodzeń przewyższa liczbę zgonów. Pod względem demograficznym należy, założyć, iż liczba mieszkańców gminy Warlubie będzie systematycznie malała. Tendencja ta utrzyma się w najbliższych latach. Niekorzystnym zjawiskiem demograficznym jest rosnący odsetek osób w wieku poprodukcyjnym. W Gminie maleje obciążenie demograficzne dziećmi, natomiast wzrasta obciążenie ludnością w wieku poprodukcyjnym.

2. Pod względem przestrzennym gmina Warlubie, co do wielkości zajmowanej powierzchni obszaru, jest największą gminą w powiecie świeckim. Głównym ośrodkiem obsługi ludności na terenie Gminy jest jej siedziba w miejscowości Warlubie. Jest to sytuacja całkowicie naturalna dla zdecydowanej większości gmin wiejskich. Gmina Warlubie posiada korzystny kształt sieci osadniczej - pozwalający na sprawną realizację zadań własnych w zakresie infrastruktury społecznej i technicznej, co sprzyjać będzie osiągnięciu wyższej jakości życia mieszkańców. Potencjał rozwojowy Warlubia jest podobny do innych gmin o typowo wiejskim charakterze.

3. Sytuacja na rynku pracy w Gminie jest obecnie relatywnie korzystna z uwagi na notowany w ostatnich latach trend spadku bezrobocia. Za wysoki uznać należy poziom aktywności gospodarczej w Gminie - pod względem ilości podmiotów gospodarczych gmina Warlubie lokuje się w czołówce gmin powiatu świeckiego.

4. Czynnikiem charakteryzującym zjawisko bezrobocia w gminie Warlubie jest wysoki stopień udziału w grupie bezrobotnych na terenie gminy osób długotrwale bezrobotnych tj. pozostających bez pracy, co najmniej 24 miesiące. Wskaźnik ten sięga poziomu ok. 58 %.

5. W zakresie pomocy społecznej odsetek osób korzystających ze świadczeń GOPS w gminie Warlubie wynosi 11,91 %, oznacza to, że co 12 mieszkańców Gminy korzysta z form wsparcia społecznego. Główną przyczyną korzystania ze świadczeń pomocy społecznej jest nadal niedostatek materialny, a wielu przypadkach nawet ubóstwo rodzin, co spowodowane jest głównie niedoborem dochodów. Często brak możliwości zatrudnienia występuje łącznie z ubóstwem. Analizując katalog przyczyn korzystania z pomocy społecznej z perspektywy samorządu lokalnego, należałoby każdą z tych przyczyn potraktować, jako potencjalną przyczynę zagrożenia wykluczeniem społecznym osób. Powoduje to konieczność wspierania procesów aktywizacji społecznej, integracji społecznej oraz wsparcia aktywności lokalnej mieszkańców.

6. W sferze infrastrukturalnej i funkcjonalno-przestrzennej głównym problemem jest występowanie powierzchni zdegradowanych terenów gminnych w niektórych sołectwach Gminy. Na terenie Gminy występują tereny zdegradowane, mające charakter m.in. przestrzeni pokolejowej (budynek Dworca PKP w Warlubiu i przyległe tereny, tereny zabudowy po gospodarstwach rolnych, nieużytki). Występuje także konieczność zagospodarowania infrastruktury dla rozwoju przedsiębiorczości, szczególnie na terenach przyległych lub powiązanych z siatką dróg dojazdowych do węzła autostrady A-1. Konieczna jest także poprawa stanu budynków mieszkalnych i niektórych obiektów publicznych, częściowo, albo całościowo wymagające remontu lub adaptacji.

7. W zakresie ochrony środowiska kluczowe znaczenie dla gminy Warlubie ma ciągła poprawa stanu technicznego obiektów użyteczności publicznej i mieszkalnych na terenie Gminy. Wpłynie to na redukcję emisji zanieczyszczeń do powietrza oraz zużycie energii finalnej. W tym kontekście na poprawę zagospodarowania przestrzeni oraz jakości życia mieszkańców wpływ będą miały działania na rzecz modernizacji lokalnych źródeł ciepła, infrastruktury technicznej, ochrony środowiska, remontów dróg lokalnych, czy wymiany instalacji w obiektach, w których przeważającym nośnikiem są paliwa węglowe oraz zastosowanie odnawialnych źródeł energii w budynkach publicznych i prywatnych.

III. Delimitacja obszarów

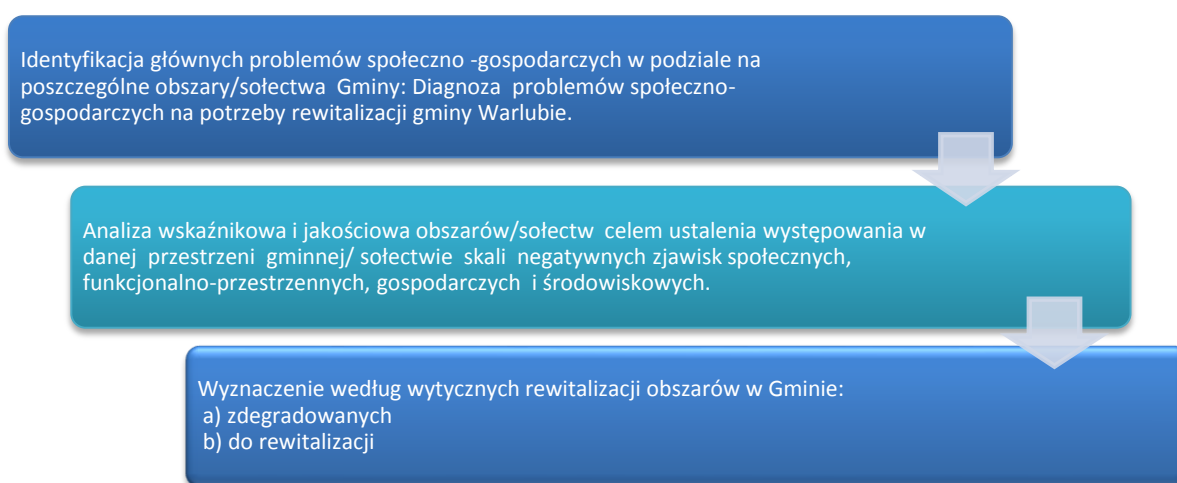
Prowadzenie procesu rewitalizacji w gminie Warlubie wiąże się z koniecznością wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji.

Obszarem zdegradowanym jest obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym i kulturalnym. Ponadto na obszarze występuje, co najmniej jedno z negatywnych zjawisk: gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych.

Obszar rewitalizacji wyznacza się jako całość lub część obszaru zdegradowanego i opracowuje dla niego Program Rewitalizacji zawierający w szczególności: szczegółową diagnozę obszaru zdegradowanego, cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk, opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz szacunkowe ramy finansowe programu rewitalizacji.

Dla potrzeb rewitalizacji przeprowadzono analizę sytuacji społeczno-gospodarczo – przestrzennej w ramach Diagnozy Gminy, która pozwoliła na określenie głównych problemów społecznych, gospodarczych oraz przestrzennych i potencjałów występujących na poszczególnych sołectwach i w całej gminie Warlubie. Zobiektywizowane metody i wskaźniki pozwoliły na wskazanie tych obszarów, które charakteryzuje szczególnie intensywna koncentracja kilku niekorzystnych zjawisk społecznych i przestrzennych. Wyznaczenie obszarów: zdegradowanego i do rewitalizacji Gminy Warlubie przebiegało w sposób etapowy, co przedstawia poniższy diagram:

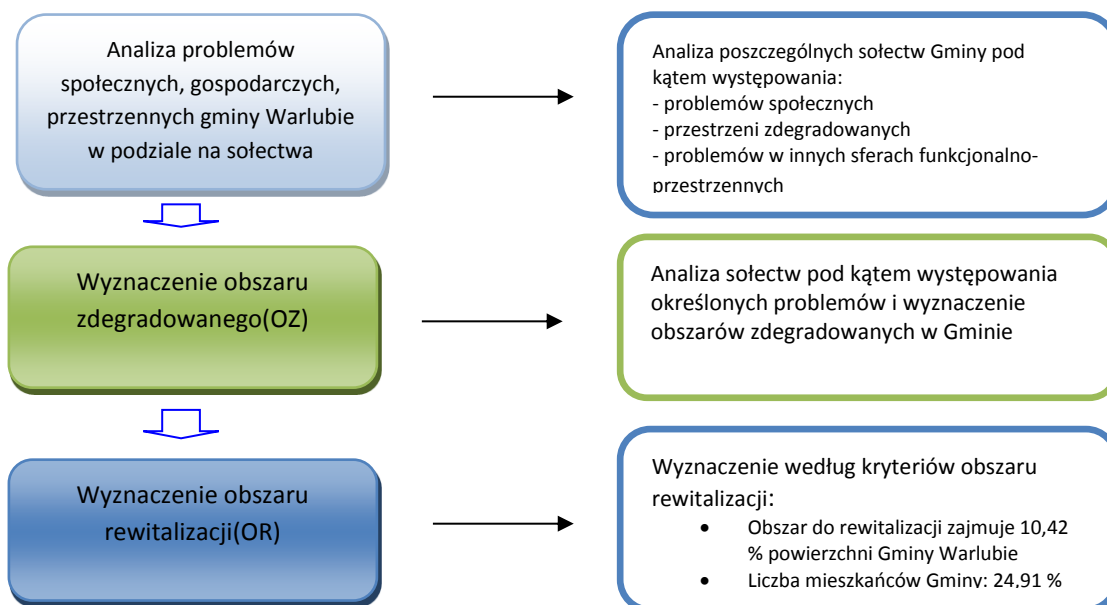
Rys.5. Etapy wyznaczenia obszarów rewitalizacji Gminy Warlubie

Źródło danych: *opracowanie własne*

W ramach procesu delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru do rewitalizacji gminy Warlubie skoncentrowano się na analizie skali i rozmiarów występowania zjawisk problemowych, w tym głównie natury społecznej.

Wyznaczenie obszarów zdegradowanych i do rewitalizacji Gminy Warlubie przebiegało w następujący sposób:

Rys.6. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i rewitalizacji Gminy Warlubie

Źródło danych: *opracowanie własne*

W celu wskazania obszaru zdegradowanego i do rewitalizacji gminy Warlubie dokonano analizy sytuacji poszczególnych sołectw przy wykorzystaniu metody wskaźnikowej. Analiza wskaźnikowa dla wyznaczenia obszarów została przeprowadzona w oparciu o kryteria wskazane w „Zasadach Programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych (...)”, Toruń 2016 r.

Zgodnie z tym dokumentem obszary wiejskie analizowano w układzie przestrzennym sołectw. Przeprowadzono analizę problemową w oparciu o wskaźniki odnoszące się do zidentyfikowanych problemów społecznych Gminy. Następnie wyznaczono obszar zdegradowany i rewitalizacji gminy Warlubie, gdzie nasilenie głównych problemów społecznych, gospodarczych oraz przestrzennych i infrastrukturalnych, występowało w skali większej niż średni poziom w Gminie.

3.1. Obszar zdegradowany

Zgodnie z ZPPR rozdział: 6.4.2 „Wyznaczenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji na obszarach wiejskich regionu”, do obszaru zdegradowanego należy zaliczyć miejscowości / sołectwa spełniające jednocześnie kryteria:

- występowania, co najmniej dwóch problemów społecznych
- oraz
- obecności przestrzeni zdegradowanej, która może zostać zaadaptowana do celów rozwoju społecznego lub do celów rozwoju gospodarczego (Cel A lub Cel B wskazane w rozdziale 6.4.2)
- lub

- występowania innego rodzaju problemu rozwojowego reprezentującego sfery gospodarczą, przestrzenno-funkcjonalną lub środowiskową.

Wszystkie sołectwa gminy Warlubie zostały przeanalizowane w zakresie wskaźników odnoszących się do głównych zidentyfikowanych problemów społecznych oraz przestrzennych i środowiskowych. Analizę wskaźnikową przeprowadzono zgodnie z wykazem wskaźników ujętych w Programie w tabelach poszczególnych wskaźników określających skalę danego problemu społecznego, czy funkcjonalno-przestrzennego Gminy.

Do wyznaczenia obszaru zdegradowanego gminy Warlubie wybrano wskaźniki w największym stopniu odnoszące się do zidentyfikowanych problemów społecznych, odzwierciedlające sytuację społeczną mieszkańców sołectw gminy Warlubie.

Podstawą dla wyznaczenia obszaru zdegradowanego była występująca w niektórych częściach gminy Warlubie koncentracja negatywnych zjawisk społecznych, w tym głównie:

- większa niż przeciętna w Gminie liczba osób w wieku poprodukcyjnym,
- liczba osób długotrwale bezrobotnych,
- liczba osób korzystających z pomocy społecznej,
- problemy infrastrukturalne i środowiskowe.

Obszar zdegradowany gminy Warlubie obejmuje sołectwa, które jednocześnie spełniają dwa warunki:

- a) wstępują na obszarze danego sołectwa dwa problemy społeczne mierzone wskaźnikami z listy wskaźników według ZPPR,
- b) przestrzeń zdegradowana lub występuje inny rodzaj problemu rozwojowego reprezentujący sferę środowiskową.

3.2. Wyniki analizy wskaźnikowej dla wyznaczenia obszaru zdegradowanego

W celu delimitacji obszaru zdegradowanego (OZ) przeprowadzono analizę stopnia występowania określonych zjawisk społecznych i ich nasilenia przy wykorzystaniu odpowiednich wskaźników odnoszących się do zidentyfikowanych problemów społecznych tj.

1. Problem społeczny: występowanie osób w wieku poprodukcyjnym w ludności gminy Warlubie, wskaźnik: udział (%) ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze/ w sołectwie.

2. Problem społeczny: bezrobocie-występowanie bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym Gminy Warlubie, wskaźnik: udział (%) bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze/ w sołectwie.

3. Problem społeczny: pomoc środowiskowa, wskaźnik: liczba dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku.

4. Problem przestrzenno- infrastrukturalny w Gminie- wskaźnik obecności terenów zdegradowanych, wskaźnik udział przestrzeni zdegradowanej w powierzchni ogólnej danego obszaru.

Poniżej przedstawiono wyniki analizy wskaźnikowej Gminy Warlubie z podziałem na poszczególne sołectwa (kolorem czerwonym zaznaczono wartości przekraczające przeciętną w Gminie, kolorem zielonym wartości niższe niż średnia w Gminie).

Wskaźnik 1. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze

Lp.	Sołectwo	Liczba ludności ogółem	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni - 65 lat i więcej, kobiety - 60 lat i więcej)	Udział (%) ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem
1	Bąkowo	364	51	14,01
2	Płochocin	257	41	15,95
3	Buśnia	420	54	12,86
4	Płochocinek	349	40	11,46
5	Bzowo	468	77	16,45
6	Krusze	290	38	13,10
7	Lipinki	818	123	15,04
8	Wielki Komorsk	1 385	189	13,65
9	Warlubie	2 241	348	15,53
RAZEM GMINA		6 592	961	14,58
Średnia w Gminie		1 620	106,78	14,23

Źródło danych: dane Urzędu Gminy Warlubie

Wskaźnik 2. Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Lp.	Sołectwo	Liczba ludności w wieku produkcyjnym (mężczyźni wiek 19-65 lata, kobiety 19-60 lat)	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na danym obszarze	Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze
1	Bąkowo	211	51	24,17
2	Płochocin	158	54	34,18
3	Buśnia	266	77	28,95
4	Płochocinek	227	38	16,74
5	Bzowo	302	123	40,73
6	Krusze	180	41	22,78
7	Lipinki	514	40	7,78
8	Wielki Komorsk	860	348	40,47
9	Warlubie	1 406	189	13,44
RAZEM GMINA		4 124	961	23,30
Średnia w Gminie		458,22	106,77	25,47

Źródło danych: dane Urzędu Gminy Warlubie

Wskaźnik 3. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Lp.	Sołectwo	Liczba ludności w wieku produkcyjnym (mężczyźni wiek 19-65 lata, kobiety 19-60 lat)	Liczba bezrobotnych ogółem	Udział (%) bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze
1	Bąkowo	211	17	8,06
2	Płochocin	158	20	12,66
3	Buśnia	266	31	11,65
4	Płochocinek	227	25	11,01
5	Bzowo	302	19	6,29
6	Krusze	180	9	5,00
7	Lipinki	514	40	7,78
8	Wielki Komorsk	860	82	9,53
9	Warlubie	1 406	121	8,61
RAZEM GMINA		4 124	364	8,83
Średnia w Gminie		458,22	40,44	8,95

Źródło danych: dane Urzędu Gminy Warlubie

Wskaźnik 6. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze

Lp.	Sołectwo	Liczba mieszkańców	Liczba stałych beneficjentów środowiskowej - ilość osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	Udział (%) osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze
1	Bąkowo	364	33	9,07
2	Płochocin	420	40	9,52
3	Buśnia	468	52	11,11
4	Płochocinek	290	36	12,41
5	Bzowo	818	66	8,07
6	Krusze	257	30	11,67
7	Lipinki	349	147	42,12
8	Wielki Komorsk	1385	208	15,02
9	Warlubie	2241	173	6,11
RAZEM GMINA		6 592	785	11,91
Średnia w Gminie		732,44	87,22	13,79

Źródło danych: dane Urzędu Gminy Warlubie

Wskaźnik 7. Udział gospodarstw domowych - stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem na danym obszarze

Lp.	Sołectwo	Liczba gospodarstw domowych	Liczba stałych beneficjentów środowiskowej - ilość gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	Udział (%) gospodarstw domowych - stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem na danym obszarze
1	Bąkowo	98	10	10,20
2	Płochocin	95	9	9,47
3	Buśnia	144	15	10,42
4	Płochocinek	102	10	9,8
5	Bzowo	177	23	12,99
6	Krusze	89	9	10,11
7	Lipinki	384	50	13,77
8	Wielki Komorsk	477	77	16,14
9	Warlubie	748	65	8,69
RAZEM GMINA		2343	268	101,05
Średnia w Gminie				11,23

Źródło danych: dane Urzędu Gminy Warlubie

Wskaźnik 8: Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze

Lp.	Sołectwo	Liczba dzieci w wieku do 17 lat ogółem	Liczba dzieci do 17 lat, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	Udział (%) dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku
1	Bąkowo	97	31	31,96
2	Płochocin	53	35	66,04
3	Buśnia	97	37	38,14
4	Płochocinek	73	31	42,47
5	Bzowo	84	39	46,43
6	Krusze	69	23	33,33
7	Lipinki	174	88	50,57
8	Wielki Komorsk	322	169	52,48
9	Warlubie	459	187	40,74
RAZEM GMINA		1 428	640	44,82
Średnia w Gminie		158,67	71,11	44,68

Źródło danych: dane Urzędu Gminy Warlubie

Wskaźniki dotyczące sfery przestrzenno - funkcjonalnej gminy Warlubie

Wskaźnik 21 udział przestrzeni zdegradowanej w powierzchni ogólnej danego obszaru

Lp	Sołectwo	Powierzchnia (w ha)	Przestrzeń zdegradowana w powierzchni ogólnej (w ha)
1	Bąkowo	829,2383	0,70
2	Płochocin	600,8744	2,00
3	Buśnia	911,5307	1,50
4	Płochocinek	546,4446	0
5	Bzowo	1 202,7090	0
6	Krusze	818,0773	0
7	Lipinki	12 654,2658	0
8	Wielki Komorsk	1 486,6811	2,50
9	Warlubie	987,7668	4,00
RAZEM GMINA		20 037,588	10,70
Średnia w gminie			1,19

Źródło danych: dane Urzędu Gminy Warlubie

Poniżej przedstawiono zbiorcze wyniki analizy wskaźnikowej Gminy Warlubie dla wyznaczenia obszaru zdegradowanego w Gminie.

Tabela 14. Delimitacja obszaru zdegradowanego gminy Warlubie

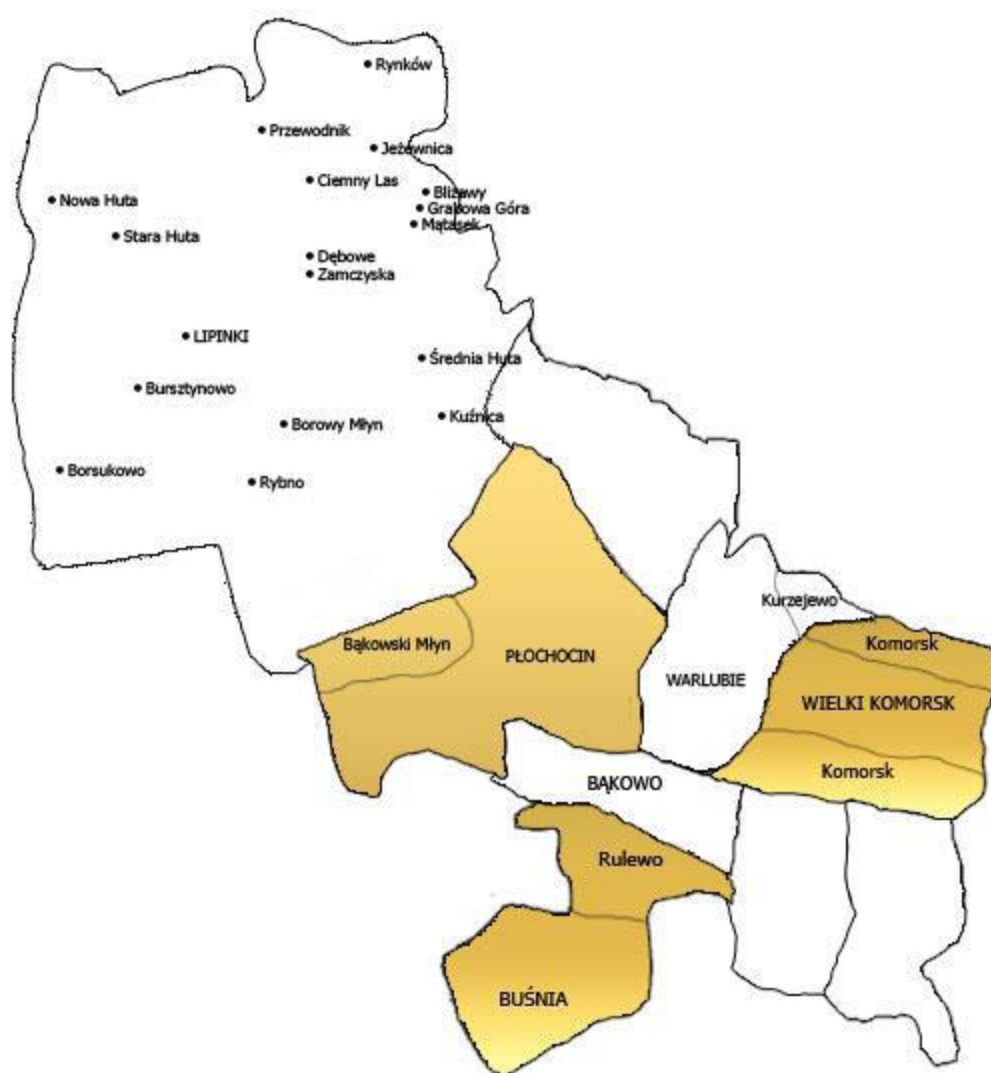
Sołectwo	Wskaźniki sfery społecznej						Wskaźnik sfery przestrzenno-funkcjonalnej
	Wskaźnik 1 Udział (%) ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze	Wskaźnik 2 Stosunek (%) ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Wskaźnik 3 Udział (%) bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Wskaźnik 6 Udział (%) osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	Wskaźnik 7 Udział (%) gospodarstw domowych - stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem na danym obszarze	Wskaźnik 8 Udział (%) dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku	Wskaźnik 21 Udział (%) przestrzeni zdegradowanej w powierzchni ogólnej danego obszaru
Bąkowo	14,01	24,17	8,06	9,07	10,20	31,96	0,08
Płochocin	15,95	34,18	12,66	9,52	9,47	66,04	0,33
Buśnia	12,86	28,95	11,65	11,11	10,42	38,14	0,16
Płochocinek	11,46	16,74	11,01	12,41	9,8	42,47	0
Bzowo	16,45	40,73	6,29	8,07	12,99	46,43	0
Krusze	13,10	22,78	5,00	11,67	10,11	33,33	0
Lipinki	15,04	7,78	7,78	42,12	13,77	50,57	0
Wlk.Komorsk	13,65	40,47	9,53	9,28	16,14	52,48	0,17
Warlubie	15,53	13,44	8,61	12,49	8,15	40,74	0,40
RAZEM GMINA	14,58	23,30	8,83	11,91	101,05	44,82	1,14
Średnia w Gminie	14,23	25,47	8,95	13,79	11,23	44,68	0,13

Źródło danych: opracowanie na podstawie danych Urzędu Gminy Warlubie (Kolorem czerwonym oznaczono w tabeli wartości mniej korzystne od średniej ich wartości w Gminie. Kolorem zielonym oznaczono w tabeli wartości bardziej korzystne od średniej ich wartości w Gminie).

Obszar zdegradowany w gminie Warlubie tworzą sołectwa, w których zidentyfikowano występowanie, co najmniej dwóch niekorzystnych zjawisk społecznych i problemu w sferze przestrzenno-funkcjonalnej. Obszar zdegradowany w Gminie Warlubie obejmuje następujące sołectwa:

1. Płochocin
2. Buśnia
4. Wielki Komorsk

Rys. 7. Mapa obszaru zdegradowanego gminy Warlubie

Źródło danych: *Urząd Gminy Warlubie*

3.3. Obszar rewitalizacji gminy Warlubie

W przypadku gminy Warlubie obszar do rewitalizacji został wyznaczony zgodnie z wytycznymi „Zasad programowania (...)” jako spełniający dwa wymagane kryteria:

- kryterium powierzchniowe (obszar do rewitalizacji obejmować może nie więcej niż 20% powierzchni całej gminy,
- kryterium zamieszkałej ludności przez maksymalnie 30% mieszkańców Gminy.

Uwzględniając powyższe kryteria obszar do rewitalizacji Gminy Warlubie obejmuje wskazane w poniższej tabeli sołectwa:

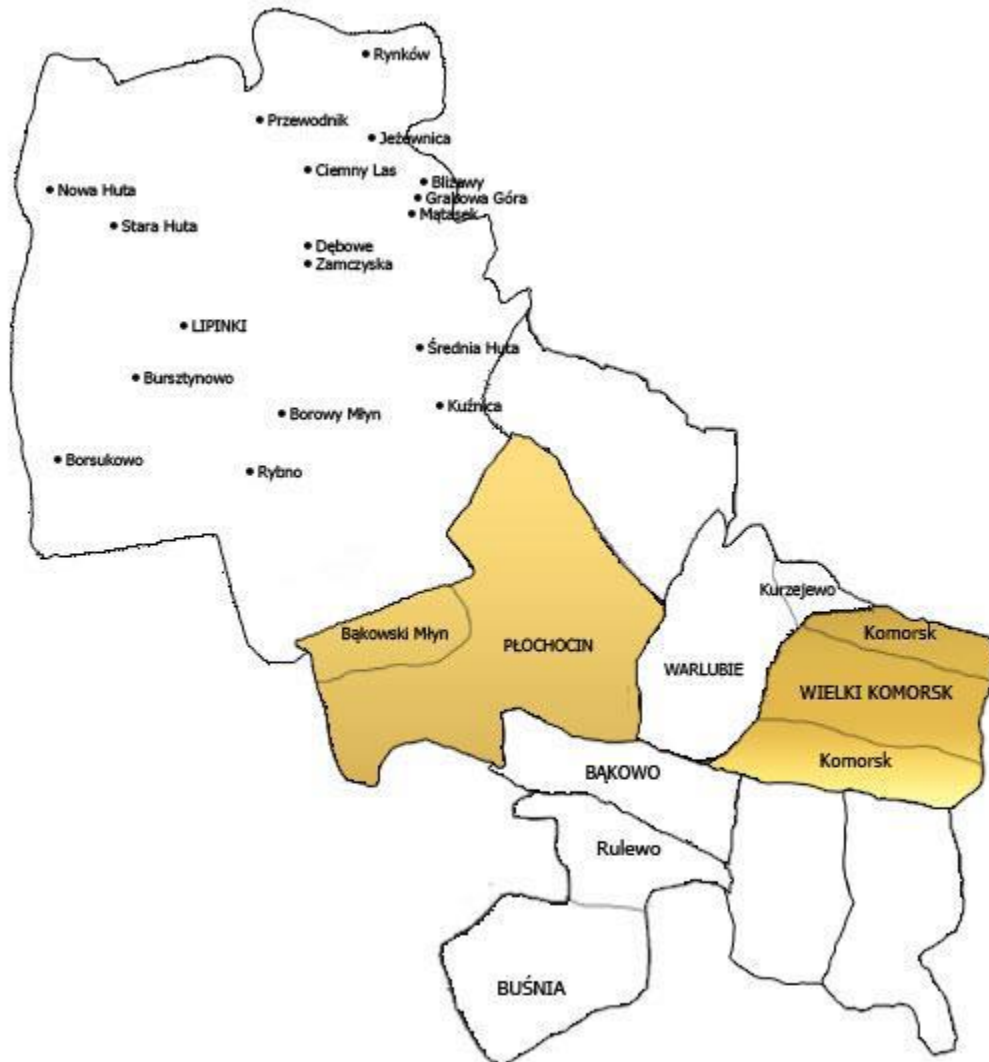
Tabela 15. Powierzchnia i ludność Gminy Warlubie obszaru do rewitalizacji

Obszar/sołectwo	Ludność (osoby)	% ludności Gminy	Powierzchnia (ha)	% powierzchni Gminy
Płochocin	257	3,90	600,8744	3,00
Wielki Komorsk	1 385	21,01	1 486,6811	7,42
Razem Obszar Rewitalizacji Gminy Warlubie	1 642	24,91	2087,556	10,42

Źródło danych: dane Urzędu Gminy w Warlubiu

Wskazany obszar do rewitalizacji gminy Warlubie obejmuje sołectwa: Płochocin i Wielki Komorsk, zamieszkały jest przez 1 642 osoby, co stanowi 24,91 % mieszkańców Gminy. Powierzchnia obszaru do rewitalizacji wynosi 2087,556 ha, co stanowi 10,42 % ogólnej powierzchni Gminy. Przyjęty do rewitalizacji obszar mieści się w wytycznych wskazanych w „Zasadach programowania...”, gdyż nie przekracza 20% powierzchni Gminy i jest zamieszkały przez mniej niż 30% ludności Gminy.

Rys. 8. Mapa obszaru do rewitalizacji Gminy Warlubie

Źródło danych: *Urząd Gminy Warlubie*

Obszar do rewitalizacji wybrano z uwagi na największe nasilenie zidentyfikowanych zjawisk i problemów społecznych w Gminie koncentrujących się właśnie w sołectwach: Płochocin i Wielki Komorsk przy uwzględnieniu kryterium przestrzennego oraz liczby mieszkańców, jakich dotyczyć może Program Rewitalizacji. Świadczy to o występującej sytuacji kryzysowej w tych sołectwach, wymagających podjęcia działań rewitalizacyjnych. Problemy społeczne obszaru do rewitalizacji dotyczą głównie występowania we wskazanych sołectwach większego niż średnia w Gminie odsetka ludności w wieku poprodukcyjnym, większego niż przeciętnie w Gminie udziału osób bezrobotnych w grupie ludności w wieku produkcyjnym, a także większej niż średnia w gminie liczbie dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny. W sołectwach obszaru do rewitalizacji w gminie Warlubie występuje także przestrzeń zdegradowana, a jej udział jest wyższy niż średnia tych terenów w innych sołectwach Gminy - są to głównie tereny wcześniejszej działalności rolniczej gospodarstw rolnych, nieużytki, wymagające zagospodarowania na cele społeczno-gospodarczego rozwoju Gminy Warlubie.

Obszar wyznaczony do rewitalizacji został określony na podstawie wskaźników społecznych i przestrzennych. Główne problemy, jakie zdecydowały o wyborze sołectw do rewitalizacji i występują na obszarze sołectwa w stopniu przekraczającym średni poziom w Gminie i kwalifikują wskazane sołectwa do rewitalizacji, to:

- wyższy od przeciętnego w Gminie udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze (średnia w Gminie 14,23%, wskaźnik dla sołectwa Płochocin 15,95%,
- wyższy od przeciętnego w Gminie udział ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze (średnia w Gminie 25,47% wskaźnik dla sołectwa Płochocin 34,18% , a dla sołectwa Wielki Komorsk 40,47%),
- wyższy udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze (średnia w Gminie 8,95%, wskaźnik dla sołectwa Płochocin 12,66% a dla sołectwa Wielki Komorsk 9,53%,
- wyższy od średniej w Gminie udział gospodarstw domowych - stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem na danym obszarze (średnia w Gminie 11,23 % wskaźnik dla sołectwa Wielki Komorsk 16,14 %),
- wyższy od przeciętnego w Gminie udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku (średnia w Gminie 44,68 % wskaźnik dla sołectwa Płochocin 66,04 % , a dla sołectwa Wielki Komorsk 52,48%),

- wyższy w Gminie udział przestrzeni zdegradowanej w powierzchni ogólnej danego obszaru (średnia w Gminie 0,13%, wskaźnik dla sołectwa Płochocin 0,33 % , a dla sołectwa Wielki Komorsk 0,17%),

Tereny zdegradowane obejmują w sołectwie Płochocin 2,00 ha, a w sołectwie Wielki Komorsk 2,50 ha, co razem stanowi 42,06 % całej powierzchni przestrzeni zdegradowanej w gminie Warlubie, które zajmują łącznie 10,70 ha w Gminie.

Powyższe wskaźniki odnoszące się do problemów społecznych, a także funkcjonalno-przestrzennych Gminy, potwierdzają na wskazanym obszarze do rewitalizacji wstępowanie w skali większej niż na pozostałych obszarach Gminy niekorzystnej sytuacji społecznej, którą cechują:

- **problemy w sferze społecznej:**
 - starzenie się społeczności i konieczność podjęcia integracji społecznej mieszkańców, także jako problemu demograficznego w Gminie,
 - niedostatek ekonomiczny części rodzin i problemy opiekuńcze w rodzinach (pomoc społeczna w skali większej niż w pozostałych obszarach w gminie Warlubie dla dzieci do lat 17),
 - niska aktywność społeczna i zawodowa mieszkańców, czego wyrazem jest większy od przeciętnego w Gminie udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze.
- **problemy w sferze funkcjonalno – przestrzennej i technicznej:**
 - występowanie terenów i przestrzeni zdegradowanych w sołectwach wskazanych do rewitalizacji w gminie Warlubie,
 - brak zagospodarowania przestrzeni publicznych dla celów społecznych i integracji mieszkańców.
- **problemy w sferze gospodarczej:**
 - niska aktywność zawodowa mieszkańców z uwagi na większy niż przeciętnie w Gminie udział osób w wieku poprodukcyjnym.
- **problemy w sferze środowiskowej:**
 - występowanie niekorzystnych zjawisk środowiskowych mających wpływ na niską emisję, w tym degradacja części budynków i substancji mieszkaniowej oraz obiektów publicznych, oraz stan dróg lokalnych.

IV. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

OPIS OGÓLNY OBSZARU

Działania rewitalizacyjne na terenie Gminy Warlubie prowadzone będą na terenach wiejskich. Obszar do rewitalizacji obejmuje sołectwa: Płochocin i Wielki Komorsk. Sołectwa wyznaczone do rewitalizacji stanowią podobszar przestrzenny obejmujący środkową i centralną część Gminy Warlubie.

Płochocin - Sołectwo Płochocin zamieszkuje ok. 260 mieszkańców na powierzchni 600,8744 ha.

Płochocin jest to wieś sołectka założona około 1350 r. i stanowiła wówczas własność szlachecką. W miejscowości znajduje się neogotycki kościół wybudowany w 1891 r. W kościele znajduje się obraz Matki Boskiej Łaskawej, natomiast berło z ołtarza ma swoje odzwierciedlenie w herbie gminy Warlubie. We wsi zlokalizowany jest również zespół pałacowo – parkowy z II poł. XIX w. wpisany do rejestru zabytków województwa kujawsko – pomorskiego.

W skład zespołu dworsko – parkowego wchodzi dwór, park i folwark. Założenie jest wpisane do rejestru zabytków województwa kujawsko – pomorskiego pod nr 134/A z dnia 15 czerwca 1985 r.

Założenie dworsko – parkowe z 2 poł. XIX w. usytuowane na niewielkim wzniesieniu. Od strony wschodniej rozciąga się park krajobrazowy ze stawem o pow. 3,2 ha. Na zachód od północ od dworu znajdują się zabudowania folwarczne.

Kościół parafialny rzymskokatolicki p.w. Św. Wawrzyńca i Matki Kościoła w Płochocinie zbudowano w 1891 r. na miejscu kościoła barokowego z 1700 r. W kościele znajduje się rokokowy ołtarz główny z 2 poł. XVIII w. Wnętrze kościoła zdobią też referencyjne ołtarze boczne. Zabytkowe elementy wyposażenia kościoła parafialnego w Płochocinie tworzą wartościowy zbiór dzieł sztuki sakralnej i sepulkralnej, ilustrujący artystyczny charakter poszczególnych okresów stylistycznych od XVII do końca XIX w. Kościół jest wpisany do rejestru zabytków województwa kujawsko – pomorskiego pod nr A/801 z dnia 23 kwietnia 1991 r.

Drogi przebiegające przez Płochocin to:

- droga nr 1224 C Płochocin – Bąkowo zaliczona do klasy technicznej drogi zbiorczej Z;
- droga nr 1223 C Płochocinek – Płochocin zaliczona do klasy technicznej drogi lokalnej L;
- droga nr 030212 C Płochocin – Bąkowo;
- droga 238 Warlubie - Osie

W Płochocinie funkcjonuje świetlica wiejska, w której planuje się działalność klubu Senior „+” oraz działa Koło Gospodyń Wiejskich. Na terenie Płochocina znajdują się także siłownie zewnętrzne

Wielki Komorsk- sołectwo zamieszkuje ok. 1385 mieszkańców na powierzchni 1 486,6811 ha. Jest to wieś sołecka. Po założeniu miejscowość znajdowała się pod panowaniem książąt Pomorza Gdańskiego i następnie od 1264 r. była w posiadaniu biskupów pomorskich.

Najważniejsze zabytki to przede wszystkim barokowy kościół – wybudowany w 1789 r. oraz kilka XIX – wiecznych chat drewnianych o konstrukcji zrębowej w stylu holenderskim. Na terenie miejscowości występują takie podstawowe usługi jak: oświaty (szkoła podstawowa z salą sportową oraz rozbudowany nowoczesny oddział przedszkolny z placem zabaw) i handlu (sklepy). Na terenie Wielkiego Komorska znajdują się także siłownie zewnętrzne.

Drogi przebiegające przez Wielki Komorsk:

- droga nr 1220 C Warlubie – Wielki Komorsk zaliczona do klasy technicznej drogi zbiorczej Z;
- droga nr 1219 C Nowe – Komorsk – Wielki Lubien
- droga nr 030210 C Kurzejewo – Wielki Komorsk;
- droga nr 030211 C Warlubie– Wielki Komorsk;

W Wielkim Komorsku funkcjonuje świetlica środowiskowa, biblioteka, Koło Gospodyń Wiejskich oraz OSP. Sołectwo jest drugie pod względem liczebności ludności i wielkości powierzchni.

Sołectwa wyznaczone do rewitalizacji obejmują tereny położone w środkowej części Gminy Warlubie. Sąsiadują m.in. z sołectwami Warlubie, Bąkowo.

DEMOGRAFIA

1.Uwarunkowania demograficzne obszaru do rewitalizacji

Gminę Warlubie ogółem zamieszkuje 6 592 osób. Liczbę ludności w poszczególnych sołectwach podano w poniższej tabeli:

Tabela 16. Wykaz mieszkańców Gminy Warlubie w podziale na sołectwa

LP	SOŁECTWO	MIESZKAŃCY	ODSETEK MIESZKAŃCÓW W GMINIE [%]
1	Bąkowo	364	5,52
2	Buśnia	420	6,37
3	Bzowo	468	7,10
4	Krusze	290	4,40
5	Lipinki	818	12,41
6	Płochocin	257	3,90
7	Płochocinek	349	5,29
8	Warlubie	2241	34,00
9	Wielki Komorsk	1385	21,01
10	RAZEM GMINA	6592	100

Źródło danych: Urząd Gminy Warlubie

Obszar do rewitalizacji zamieszkały jest przez 1 642 osoby, co stanowi 24,91 % mieszkańców Gminy Warlubie. Wielki Komorsk jest drugim pod względem zamieszkania sołectwem Gminy Warlubie po sołectwie Warlubie zamieszkiwanym przez 1385 osób (21,01% mieszkańców Gminy). Sołectwo Płochocin zamieszkuje 257 osób czyli 3,90 % wszystkich mieszkańców Gminy Warlubie.

Tabela 17. Liczba mieszkańców wg wieku (stan na 31.12.2015 rok).

Lp	Sołectwo	Wiek, kobiety (K), mężczyźni (M)							Ogółem
		0-2	3-6	7-18	19-60 K	19-65 M	60 K	65M	
1	Bąkowo	16	20	65	105	106	38	13	364
2	Buśnia	9	19	72	123	143	38	16	420
3	Bzowo	15	18	56	132	170	51	26	468
4	Krusze	13	14	45	84	96	24	14	290
5	Lipinki	26	36	119	237	277	76	47	818
6	Płochocin	10	16	32	59	99	29	12	257
7	Płochocinek	11	19	52	103	124	31	9	349
8	Warlubie	65	92	330	674	732	242	106	2241
9	Wielki Komorsk	50	86	200	413	447	127	62	1385
10	RAZEM GMINA	215	320	972	1930	2194	656	305	6592

Źródło danych: Urząd Gminy Warlubie

Podobnie jak w całej Gminie na obszarze rewitalizacji notuje się przewagę liczby mężczyzn nad liczbą kobiet. W grupach starszych odnotowano wzrost grupy mieszkańców 60 - 65 lat sięgającej 961 osób w roku 2015 (14,58% ogółu wszystkich mieszkańców Gminy), co w najbliższych latach będzie skutkowało zwiększeniem liczebności grupy 70+. Analiza grup wiekowych wskazuje na tendencję wzrostu liczby osób starszych w gminie Warlubie, co uwidaczniają także wskaźniki obszaru rewitalizacji. Poniżej zaprezentowano liczbę mieszkańców z podziałem na grupy wiekowe w poszczególnych sołectwach Gminy.

Tabela 18. Liczba mieszkańców według grup ekonomicznych (stan na 31.12.2015 rok).

Lp	Sołectwo	Liczba mieszkańców	Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym	Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym	Liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym
		2015	2015	2015	2015
1	Bąkowo	364	211	51	102
2	Buśnia	420	266	54	100
3	Bzowo	468	302	77	89
4	Krusze	290	180	38	72
5	Lipinki	818	514	123	181
6	Płochocin	257	158	41	58
7	Płochocinek	349	227	40	82

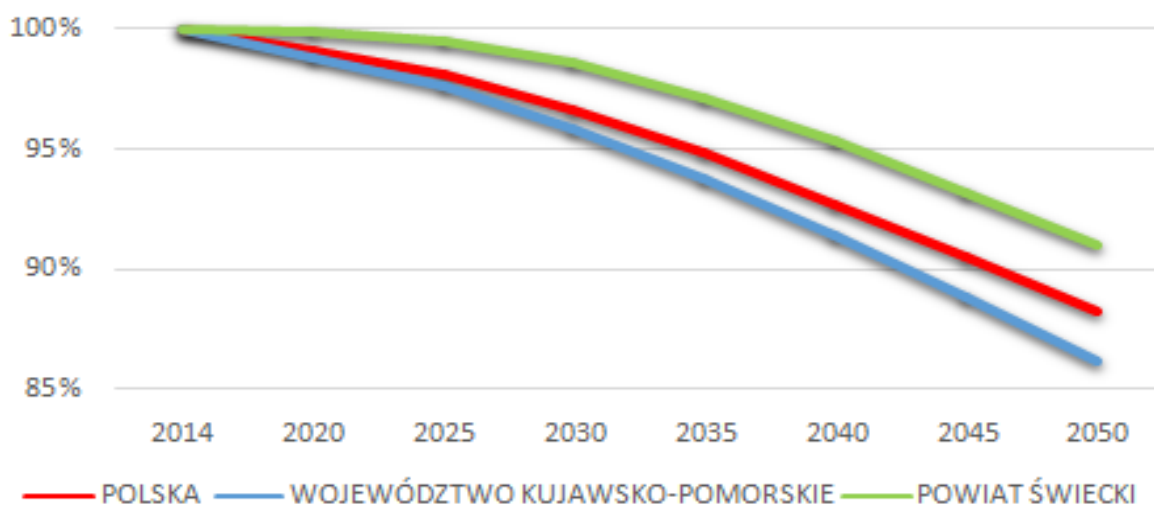
8	Warlubie	2241	1406	348	487
9	Wielki Komorsk	1385	860	189	336
10	RAZEM GMINA	6592	4124	961	1507

Źródło danych: Urząd Gminy Warlubie

Sołectwo Wielki Komorsk odznacza się dominującą rolą grupy mieszkańców w wieku produkcyjnym, stanowiących 62,09% mieszkańców sołectwa. Z kolei na obszarze sołectwa Płochocin odsetek ten stanowi 61,48 % mieszkańców całego sołectwa.

Procesy demograficzne obszaru charakteryzują się w ostatnich latach m.in. spadkiem liczby urodzeń i zgonów. Nadal jednak liczba urodzeń przewyższa liczbę zgonów. Ponieważ liczba urodzeń sukcesywnie maleje – to analogicznie zmniejsza się także przyrost naturalny. Wyjątkiem jest porównanie między 2014 rokiem a 2015 rokiem, kiedy to nastąpił przyrost liczby urodzeń w Gminie Warlubie. W najbliższych kilkudziesięciu latach przewiduje się jednak dalszy, stopniowy ubytek liczby ludności w Polsce oraz znaczące zmiany struktury wiekowej. Prognozę w tendencji zmian liczby ludności do 2050 dla kraju, województwa kujawsko-pomorskiego i powiatu świeckiego zaprezentowano na poniższym rysunku. Tendencja ujęta dla powiatu świeckiego dotyczy także całej Gminy Warlubie.

Rys.9. Prognozowana zmiana liczby ludności do 2050 r.

Źródło danych: dane GUS

W perspektywie do 2020 r. szacuje się, że ubytek liczby ludności wyniesie: w Polsce średnio ok. 0,8%, w województwie kujawsko-pomorskim przewiduje się spadek ludności średnio o ok. 1,2%, oraz w powiecie świeckim spadek średnio o ok. 0,1%. Utrzymujące się negatywne tendencje demograficzne (wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym) przełożą się na wzrost wskaźnika

obciążenia demograficznego². Liczba osób starszych będzie rosła, a w związku z tym zapotrzebowanie na usługi socjalne, opiekuńcze i inne dedykowane seniorom będzie wzrastać.

Analiza struktur demograficznych obszaru do rewitalizacji pozwala również na przybliżoną ocenę zapotrzebowania na różnego rodzaju działalności:

- a) największe zapotrzebowanie na usługi edukacyjne generują: Warlubie i Wielki Komorsk następnie Bąkowo, Bzowo, Lipinki Rulewo, Komorsk, Płochocin, Płochocinek. W układzie sołectw – ok. 300 osób w tej grupie zamieszkuje Warlubie, ok. 200 – Wielki Komorsk, a ok. 100 – Lipinki,
- b) największe (obecnie i w najbliższej przyszłości) zapotrzebowanie na miejsca pracy (grupa wiekowa 15 do 65 lat) generują: Warlubie Wielki Komorsk, Bzowo, Lipinki, Komorsk, Bąkowo, Płochocin, Płochocinek i Rulewo. W układzie sołectw – Warlubie (ok. 1,6 tys.), Komorsk (ok. 1,0 tys.), Lipinki (ok. 600), Bzowo (ok. 350),
- c) największa liczba ludności starszej (pow. 60 lat) zamieszkuje: Warlubie, Wielki Komorsk, Bzowo, Lipinki i Komorsk. W układzie sołectw – Warlubie (ponad 320, czyli 1/3 ogółu).

2. Uwarunkowania przestrzenne

W skali Gminy Warlubie do grupy wsi dużych zaliczyć należy: Warlubie i Wielki Komorsk, do grupy wsi średniej wielkości (200 – 500 mieszkańców): Bzowo, Lipinki, Komorsk, Bąkowo, Płochocinek, Rulewo, Płochocin, Krusze, a pozostałe miejscowości zalicza się do grupy małych lub bardzo małych (15 liczy poniżej 50 mieszkańców, w tym 9 poniżej 10). Wsie zaliczane do małych i bardzo małych zamieszkiwane są przez ok. 820 osób, czyli nieco ponad 12% ogółu mieszkańców.

Obszar rewitalizacji odznacza się zróżnicowaną strukturą osadniczą. Stan rozwoju sieci osadniczej należy ocenić jako pozytywne uwarunkowanie rozwoju. Niewątpliwie najkorzystniejsze obecnie i perspektywicznie warunki życia mają mieszkańcy wschodniej części gminy – zwłaszcza Warlubia, Wielkiego Komorska i miejscowości położonych w pobliżu – Płochocina, Płochocinka, Bzowa, Bąkowa (w odległości do 4 km od Warlubia zamieszkuje ponad 5 tys. osób, czyli ok. ¼ ogółu mieszkańców). Mała odległość od dobrze wyposażonej w zakresie infrastruktury społecznej siedziby gminy stwarza korzystne uwarunkowania dla zaspokajania potrzeb w tym zakresie. Zgodnie ze *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Warlubie* - załącznik Nr 1 oraz załącznik Nr 2 do Uchwały Nr XXXVI/295/14 Rady Gminy Warlubie z dnia 25 lipca 2014 r. na terenie Gminy wyróżnić należy cztery poziomy hierarchiczne:

- ośrodek gminny – Warlubie;

² Demografia dziś i jutro. Prognoza ludności województwa kujawsko-pomorskiego do 2050 roku, GUS, <http://bydgoszcz.stat.gov.pl/>

- ośrodek uzupełniający o znaczeniu gminnym (wyznaczony ze względu na funkcjonowanie bardzo ważnych instytucji – ośrodka zdrowia i szkoły podstawowej, o rozległym obszarze obsługi) – Lipinki ;
- ośrodek uzupełniający o znaczeniu lokalnym – Wielki Komorsk (szkoła podstawowa);
- pozostałe miejscowości nie wyróżnione w układzie hierarchicznym (Płochocin)

Dla potrzeb kontynuacji lokalnego rozwoju przestrzennego i funkcjonalnego Gminy Warlubie niezbędne jest wdrażanie następujących elementów polityki przestrzennej:

1. Racjonalne wykorzystanie rolniczej przestrzeni dla celów produkcyjnych z uwzględnieniem dostosowania kierunków produkcji rolnej do uwarunkowań przestrzennych i środowiskowych Gminy.
2. Wyłączenie z produkcji rolnej gruntów o najmniejszej przydatności rolniczej i przeznaczenie ich pod inne pozarolnicze zagospodarowanie (integracja społeczna, turystyka, rekreacja i edukacja).
3. Wspieranie inicjatyw w zakresie samoorganizowania się mieszkańców w tym dla potrzeb rozwoju nowych, alternatywnych dla rolnictwa miejsc pracy.
4. Wspieranie dalszego rozwoju wielofunkcyjnego wsi i miejscowości obszaru poprzez wzrost zatrudnienia w usługach, rzemiośle, turystyce i innych sferach działalności gospodarczej.
5. Wspieranie rozwoju gospodarstw agroturystycznych na bazie istniejących i nowoutworzonych siedlisk oraz rozwoju form rekreacji i edukacji opartych o tradycje i produkty lokalne.

SFERA SPOŁECZNA

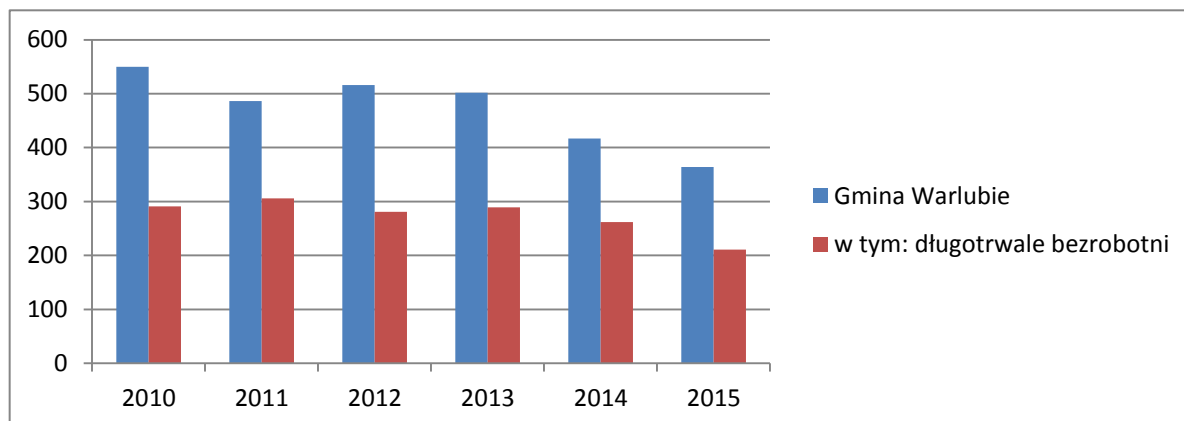
1. Bezrobocie

Wg danych Powiatowego Urzędu Pracy w Świeciu liczba bezrobotnych w Gminie Warlubie zarejestrowanych na dzień 31.12.2015 r. wyniosła 364 osób i była niższa od liczby osób zarejestrowanych w latach poprzednich, co stanowi 5,52 % wszystkich osób zamieszkujących teren gminy Warlubie. Na terenie Gminy Warlubie od roku 2010 notowany jest systematyczny spadek liczby bezrobotnych. Proces ten ilustrują poniższe zestawienia:

Tabela 19. Bezrobocie w gminie Warlubie (stan na 31 12.2015 r.)

Obszar	Ogólna liczba bezrobotnych	Długotrwale bezrobotni	Wiek do 30 lat	Wiek powyżej 50 lat	Płeć	
					Kobiety	Mężczyźni
Ogółem Gmina	364	211	127	89	233	131

Źródło danych: PUP Świecie

Rys.10. Bezrobocie w gminie Warlubie w latach 2010-2015

Źródło danych: dane PUP Świecie

Nadal niepokojącym zjawiskiem jest wysoki udział kobiet w grupie bezrobotnych wynoszący 64 % ogólnej liczby bezrobotnych. W 2015 roku na terenie gminy Warlubie odnotowano 131 bezrobotnych kobiet, co stanowi 36 % bezrobotnych ogółem.

Grupy w szczególnej sytuacji na rynku pracy to długotrwale bezrobotni (57,97% ogółu bezrobotnych w Gminie) oraz osoby młode do 25 roku życia (21,15 % ogółu bezrobotnych w Gminie), jak również osoby po 50 roku życia (24,45% ogółu bezrobotnych w Gminie).

Tabela 20. Liczba bezrobotnych do 25 roku życia w Gminie Warlubie

Obszar	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Gmina	157	118	125	129	95	77

Źródło danych: dane PUP Świecie

Tabela 21. Liczba bezrobotnych powyżej 50 roku życia w Gminie Warlubie

Obszar	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Gmina	97	91	87	107	83	89

Źródło danych: dane PUP Świecie

W stosunku do roku 2014 wzrosła liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia. Pozytywną tendencją jest natomiast systematyczny spadek w Gminie na przestrzeni ostatnich pięciu lat liczby osób bezrobotnych nie przekraczających 25 roku życia.

Kolejnym czynnikiem charakteryzującym zjawisko bezrobocia na obszarze rewitalizacji oraz w całej Gminie Warlubie jest wysoki stopień udziału w grupie bezrobotnych osób długotrwale bezrobotnych

tj. pozostających bez pracy, co najmniej 24 miesiące. Wskaźnik ten sięga w roku 2015 poziomu 57,97 %.

Tabela 22. Bezrobocie w gminie Warlubie w latach 2010-2015

Obszar	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Gmina Warlubie	550	486	516	502	417	364
w tym: długotrwale bezrobotni	291	306	281	289	262	211

Źródło danych: PUP Świecie

Poniżej przedstawiono charakterystykę grupy bezrobotnych pod względem wykształcenia.

Tabela 23. Bezrobotni w Gminie Warlubie w podziale na wykształcenie w latach 2010-2015

Wykształcenie	LATA					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
wyższe	9	9	14	14	9	9
policealne i średnie zawodowe	92	77	76	97	79	58
ogólnokształcące	52	43	46	35	30	30
zasadnicze zawodowe	193	183	185	168	138	127
gimnazjalne i poniżej	204	174	195	188	161	140
RAZEM	550	486	516	502	417	364

Źródło danych: dane PUP Świecie

Pod względem wykształcenia największą grupę wśród bezrobotnych stanowią osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej 38,5 % ogółu bezrobotnych w gminie Warlubie, drugą stanowią osoby z wykształceniem zawodowym: 34,9 % ogółu bezrobotnych w gminie Warlubie.

Tabela 24. Bezrobotni w Gminie Warlubie w podziale na wykształcenie na 31.12.2015

Wykształcenie	2015									Ogółem
	Bąkowo	Buśnia	Bzowo	Krusze	Lipinki	Płochocin	Płochocinek	Warlubie	Wielki Komorsk	
wyższe	0	0	0	1	2	0	0	3	3	9
policealne i średnie zawodowe	3	6	2	1	8	1	6	19	12	58

ogólnokształcące	1	5	3	2	3	1	1	7	7	30
zasadnicze zawodowe	7	8	4	3	10	5	10	48	32	127
gimnazjalne i poniżej	6	12	10	2	17	13	8	44	28	140
RAZEM	17	31	19	9	40	20	25	121	82	364

2. Pomoc społeczna

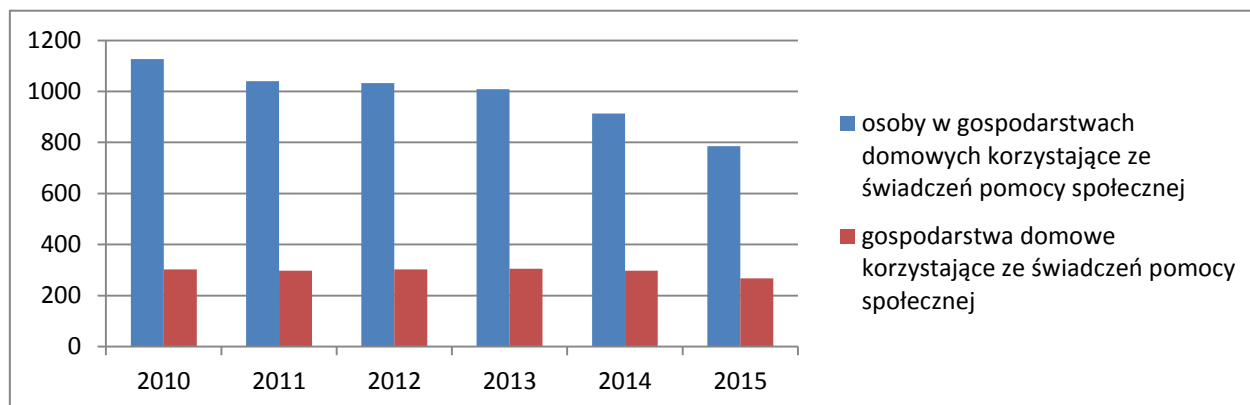
Według danych statystycznych w 2015 roku ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Warlubie korzystało 785 osób, co stanowi 11,91 % wszystkich mieszkańców Gminy. Jednostką organizacyjną świadczącą usługi z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Warlubie jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej mieszczący się w Warlubiu.

Tabela25. Świadczenia społeczne

Świadczenia pomocy społecznej	jednostka	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej							
GMINA WARLUBIE:							
gospodarstwa domowe korzystające ze świadczeń pomocy społecznej	rodzina	303	297	303	305	297	268
osoby w gospodarstwach domowych korzystające ze świadczeń pomocy społecznej	osoba	1127	1040	1033	1009	913	785
SOŁĘCTWO	Bąkowo	11	12	13	12	10	10
		47	47	48	42	33	33
SOŁĘCTWO	Płochocin	15	18	18	17	16	9
		67	64	67	66	59	40
SOŁĘCTWO	Buśnia	23	19	19	17	12	15
		93	78	77	67	48	52
SOŁĘCTWO	Płochocinek	12	16	15	14	9	10
		57	66	63	46	31	36
SOŁĘCTWO	Bzowo	21	22	25	26	23	23
		69	68	84	90	75	66
SOŁĘCTWO	Krusze	15	15	11	16	13	9
		67	61	55	51	38	30
SOŁĘCTWO	Wielki Komorsk	62	59	61	62	88	77
		217	175	189	188	232	208
SOŁĘCTWO	Warlubie	81	76	81	75	65	65
		267	257	237	216	176	173
SOŁĘCTWO	Lipinki	63	60	60	66	61	50
		243	224	213	243	221	147

Analizując dane GOPS w Warlubiu dotyczące zarówno udzielonego wsparcia, jak również liczby osób z niego korzystających widać, iż od 2010 roku liczba rodzin oraz osób korzystających ze świadczeń społecznych w Gminie maleje. Następuje spadek zarówno rodzin jak i osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w stosunku do roku 2010. Nadal jednak, skala korzystania ze świadczeń pomocowych określonej grupy mieszkańców, stanowi ważny problemem społecznym.

Rys.11. Liczba osób i rodzin w gminie Warlubie otrzymujących świadczenia społeczne

Źródło danych: dane Urzędu Gminy w Warlubiu

Według danych GOPS w obszarze rewitalizacji najczęstszymi powodami objęcia pomocą społeczną jest:

- ubóstwo,
- bezrobocie,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
- niepełnosprawność
- długotrwała lub ciężka choroba,
- potrzeba ochrony macierzyństwa,
- alkoholizm.

Poniżej przedstawiono zestawienie powodów korzystania z pomocy społecznej w podziale na poszczególne sołectwa wchodzące w skład obszaru do rewitalizacji Gminy Warlubie.

Tabela 26. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Warlubie sołectwo Płochocin

Świadczenia pomocy społecznej	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ubóstwo	12	14	16	10	11	4
Bezrobocie	9	10	9	9	10	5
Niepełnosprawność	9	8	10	12	9	
Długotrwała lub ciężka choroba		1	1	1	1	

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	5	5	6	7	6	5
Alkoholizm	1	1	1			
Narkomania						
Potrzeba ochrony macierzyństwa						1
Wielodzietność	3	3	3	3	2	
Bezdomność						
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego						
Zdarzenia losowe		1				
Przemoc w rodzinie						

Źródło danych: dane Urzędu Gminy w Warlubiu

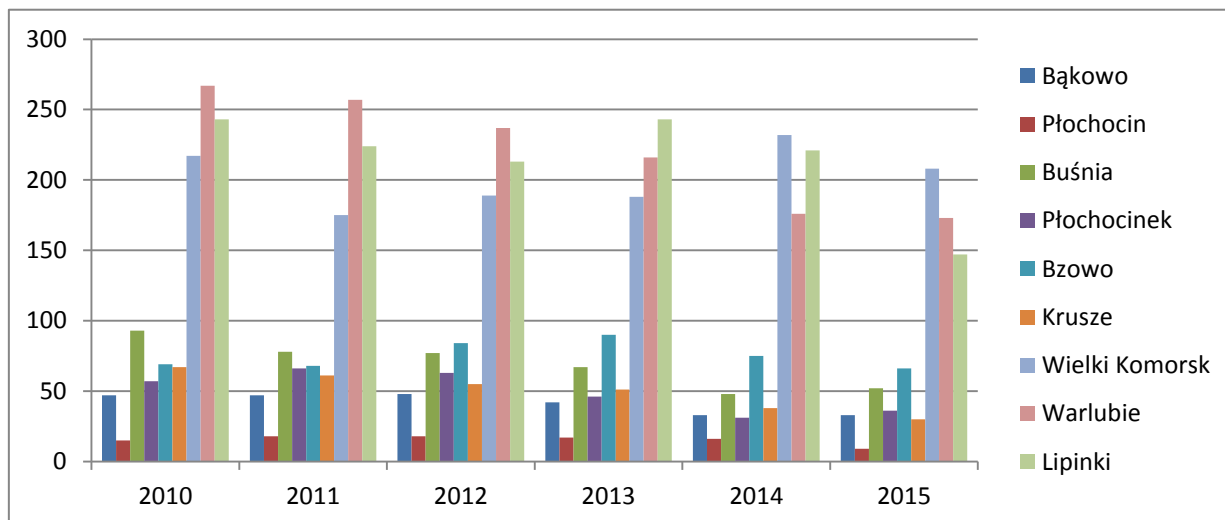
Tabela 27. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Warlubie sołectwo Wielki Komorsk

Świadczenia pomocy społecznej	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ubóstwo	52	37	44	38	53	36
Bezrobocie	38	28	35	29	43	29
Niepełnosprawność	20	18	19	29	32	16
Długotrwała lub ciężka choroba	4	5	5	9	15	12
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	19	19	19	20	21	9
Alkoholizm	2	2	3	3	1	1
Narkomania						
Potrzeba ochrony macierzyństwa	1					
Wielodzietność	11	8	7	7	8	6
Bezdomność	4	4	4	1	2	
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	2	2	3			1
Zdarzenia losowe	1	1	1			1
Przemoc w rodzinie	1	1				7

Źródło danych: dane Urzędu Gminy w Warlubiu

Poniżej przedstawiono zbiorcze zestawienie liczby osób korzystających ze świadczeń społecznych z wyszczególnieniem sołectw obszaru do rewitalizacji.

Rys. 12. Liczba osób korzystających ze świadczeń społecznych z podziałem na poszczególne sołectwa Gminy Warlubie

Źródło danych: dane GOPS w Warlubiu

Poniżej przedstawiono w układzie tabelarycznym główne problemy rodzin objętych pomocą społeczną w obszarze do rewitalizacji.

Tabela 28. Główne problemy rodzin objętych pomocą społeczną w Gminie Warlubie- Sołectwo Płochocin

Problemy rodzin	Rok 2010		Rok 2011		Rok 2012		Rok 2013		Rok 2014		Rok 2015	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodz.	Liczba rodzin	Liczba osób w rodz.	Liczba rodzin	Liczba osób w rodz.	Liczba rodzin	Liczba osób w rodz.	Liczba rodzin	Liczba osób w rodz.	Liczba rodzin	Liczba osób w rodz.
Alkoholizm	1	1	1	1	1	1						
Bezdomność												
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych (wielodzietność)	2	24	2	21	2	13	3	21	3	20	3	19
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych (rodzina niepełna)	3	22	3	19	3	12	3	13	2	7	1	5
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych					1	7	1	7	1	4	1	4
Bezrobocie	9	54	10	36	9	38	9	38	10	38	4	19
Długotrwała lub ciężka choroba			1	1	1	2	1	1	1	1		

Kłęska żywiołowa lub ekologiczna												
Niepełnosprawność	9	45	8	38	10	40	12	52	9	36	5	21
Narkomania												
Potrzeba ochrony macierzyństwa												
Przemoc w rodzinie												
Sytuacja kryzysowa												
Trudności w przystosowaniu po opuszczeniu zakładu karnego			1	1								
Ubóstwo	12	53	14	56	16	62	10	45	11	46	8	36
Zdarzenia losowe												
Wielodzietność	3	29	3	26	3	18	3	16	2	12	1	5

Źródło danych: dane GOPS w Warlubie

Tabela 29. Główne problemy rodzin objętych pomocą społeczną w Gminie Warlubie- Sołectwo Wlk.Komorsk

Problemy rodzin	Rok 2010		Rok 2011		Rok 2012		Rok 2013		Rok 2014		Rok 2015	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodz.	Liczba rodzin	Liczba osób w rodz.	Liczba rodzin	Liczba osób w rodz.	Liczba rodzin	Liczba osób w rodz.	Liczba rodzin	Liczba osób w rodz.	Liczba rodzin	Liczba osób w rodz.
Alkoholizm	2	2	2	2	3	8	3	3	1	1	2	5
Bezdomność	5	7	4	5	4	5	1	1	2	2	2	2
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych (wielodzietność)	5	29	6	36	4	25	4	23	6	35	4	24
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych (rodzina niepełna)	14	53	10	40	13	46	14	45	13	44	13	53
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych					2	8	2	8	2	5	2	5
Bezrobocie	38	140	28	100	35	106	29	94	43	139	39	112
Długotrwała lub ciężka choroba	4	13	6	23	5	13	9	21	15	37	15	29

Kłęska żywiolowa lub ekologiczna												
Niepełnosprawność	20	73	17	52	19	59	29	78	32	86	32	82
Narkomania												
Potrzeba ochrony macierzyństwa	1	4										
Przemoc w rodzinie	1	3										
Sytuacja kryzysowa	1	1										
Trudności w przystosowaniu po opuszczeniu zakładu karnego	1	1	2	2	3	3					1	1
Ubóstwo	52	181	37	118	44	126	28	104	53	148	51	144
Zdarzenia losowe			2	7	1	2					1	1
Wielodzietność	11	70	8	51	7	77	7	40	8	43	8	46

Źródło danych: dane GOPS w Warlubiu

Jak wynika z powyższych analiz problemów rodzin objętych pomocą społeczną obszaru do rewitalizacji, głównymi problemami skłaniającymi do sięgania po pomoc społeczną pozostają: ubóstwo i niedostatek materialny rodzin, bezrobocie, a także problemy wynikające z długotrwałej lub ciężkiej choroby i potrzeb związanych z ochroną macierzyństwa, w następnej kolejności problemy związane z niepełnosprawnością. Główną przyczyną korzystania ze świadczeń pomocy społecznej jest nadal ubóstwo rodzin spowodowane głównie niedoborem dochodów z pracy. Brak możliwości zatrudnienia występuje najczęściej łącznie z ubóstwem. Analizując katalog przyczyn korzystania z pomocy społecznej z perspektywy samorządu lokalnego, należałoby każdą z tych przyczyn potraktować, jako potencjalną przyczynę wykluczenia społecznego.

2.3. Edukacja

W zakresie edukacji przedszkolnej Gmina Warlubie zalicza się do obszarów o odsetku dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym poniżej średniej wojewódzkiej. Gmina nie zapewnia wystarczającej liczby miejsc w placówkach przedszkolnych w stosunku do zgłaszanego zapotrzebowania. Wg statystyk tylko ok. 47,9% dzieci w gminie wieku 3-5 lat uczestniczy w edukacji przedszkolnej.

Tabela 30. Edukacja przedszkolna w placówkach prowadzonych przez gminę Warlubie

Rok szkolny	Oddziały przedszkolne SP Lipinki		Oddziały przedszkolne przy SP Wielki Komorsk		Oddziały przedszkolne przy Zespole Szkół PSP Warlubie		Razem	
	Liczba oddziałów	Liczba dzieci	Liczba oddziałów	Liczba dzieci	Liczba oddziałów	Liczba dzieci	Liczba oddziałów	Liczba dzieci
2011/2012	1	16	2	48	5	114	8	178
2012/2013	1	16	2	28	5	102	8	146
2013/2014	1	17	2	31	5	124	8	172
2014/2015	1	16	2	30	5	105	8	151
2015/2016	1	15	2	37	5	87	8	135

Źródło danych: dane Urzędu Gminy Warlubie

Poniżej przedstawiono prognozowane zapotrzebowanie na miejsca edukacji przedszkolnej w Gminie Warlubie.

Tabela 31. Prognozowane zapotrzebowanie na miejsca edukacji przedszkolnej w Gminie Warlubie

Rok szkolny	Rok urodzenia						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Razem
2016/2017	84	77	84	77	0	0	322
2017/2018	0	77	84	77	69	0	310
2018/2019	0	0	84	77	69	75	305
2019/2020	0	0	0	77	69	75	221
2021/2022	0	0	0	0	69	75	144
2021/2023	0	0	0	0	0	75	75

Źródło danych: dane Urzędu Gminy Warlubie

Tabela 32. Miejsca przedszkolne w publicznych jednostkach oświatowych w Gminie Warlubie

Nazwa	Organ prowadzący	Liczba miejsc przedszkolnych	Dostosowanie do wieku
Oddział przedszkolny przy SP Lipinki	Gmina Warlubie	25	Tak
Oddział przedszkolny przy SP Wielki Komorsk	Gmina Warlubie	50	Tak
Oddział przedszkolny przy ZS – PSP Warlubie	Gmina Warlubie	125	Tak
Razem	Gmina Warlubie	200	Tak

Źródło danych: dane Urzędu Gminy Warlubie

Tabela 33. Liczba dzieci w gminnych placówkach oddziałów przedszkolnych w gminie Warlubie w latach 2010-2015.

Liczba dzieci w oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych prowadzonych przez Gminę Warlubie wg SIO na 30 września danego roku						
Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015

Dzieci	135	178	146	172	151	139
Ilość oddziałów	8	8	8	8	8	8

Źródło danych: dane Urzędu Gminy Warlubie

W zakresie edukacji szkolnej Gmina Warlubie podzielona jest na poszczególne obwody szkolne pomiędzy trzy placówki oświatowe: w Warlubiu, Lipinkach i Wielkim Komorsku. W Gminie Warlubie funkcjonują trzy szkoły podstawowe i jedno gimnazjum. Szkoły podstawowe znajdują się w miejscowościach: Lipinki, Wielki Komorsk (obszar do rewitalizacji) oraz Warlubie, ponadto w Warlubiu znajduje się Gimnazjum. Dane dotyczące liczby placówek oświatowych oraz ilości dzieci do nich uczęszczających, zestawiono poniżej.

Tabela 34. Liczba uczniów w szkołach podstawowych i gimnazjach w gminie w latach 2010-2015 (wg SIO na 30 września danego roku).

Typ placówki	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Szkoły podstawowe - 3	475	451	466	455	464	509
Gimnazja - 1	254	255	242	239	228	212

Źródło danych: dane Urzędu Gminy Warlubie

SFERA GOSPODARCZA

1. Uwarunkowania gospodarcze

Lokalną gospodarkę, w tym na obszarze rewitalizacji tworzą przede wszystkim gospodarstwa rolne, mikroprzedsiębiorstwa oraz kilka średniej wielkości przedsiębiorstw. Na terenie Gminy zlokalizowane są różnego rodzaju instytucje oferujące usługi w zakresie szkolnictwa, administracji, lecznictwa i komunikacji. W Gminie zlokalizowanych jest kilka średnich zakładów, mających znaczący wpływ na lokalny rynek pracy.

Tabela 35. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON 2015 rok gmina Warlubie

Wyszczególnienie	Liczba
Sektor rolniczy	42
Sektor przemysłowy	52
Sektor budowlany	61
Sektor usług	292
Razem Gmina Warlubie	447

Źródło danych: GUS. Bank Danych Lokalnych

W Gminie Warlubie w sektorze rolniczym zarejestrowano 42 podmioty gospodarcze, w sektorze przemysłowym i budowlanym jest to w sumie 113 podmiotów gospodarczych, a pozostałe 292 podmioty gospodarcze obejmują szeroko pojęty sektor usługowy (handel, transport, gastronomię, administrację itd.). Wskaźnik osób fizycznych prowadzących działalność na 10 tys. ludności wynosi w Gminie Warlubie 490.

Na terenie Gminy Warlubie rozwijają się także inwestycje produkcyjne i usługowe oraz logistyczne przedsiębiorstw. Do tej pory Warlubie to ważne miejsce dla inwestorów. Wśród głównych firm zlokalizowanych i rozwijających swoją działalność na terenie Gminy Warlubie znajdują się m.in.:

- PHU JAGR Sp. z o.o. z siedzibą w Warlubiu
- Polmlek Sp. z o.o. z siedzibą w Grudziądzu
- Gzella Poland Sp. z o.o. Sp.k

W celu zilustrowania zmian struktury gospodarczej pod względem podziału przedsiębiorstw wg klasyfikacji PKD (z uwzględnieniem obowiązującej na poziomie światowym klasyfikacji Organizacji Narodów Zjednoczonych - International Standard Industrial Classification of all Economic Activities ISIC Rev.4 tj. Międzynarodowej Standardowej Klasyfikacji Rodzajów Działalności) posłużono się oznaczeniami dotyczącymi systematyki i klasyfikacji działalności w podziale na grupy Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD)

Tabela 36. Oznaczenia Polskiej Klasyfikacji Działalności

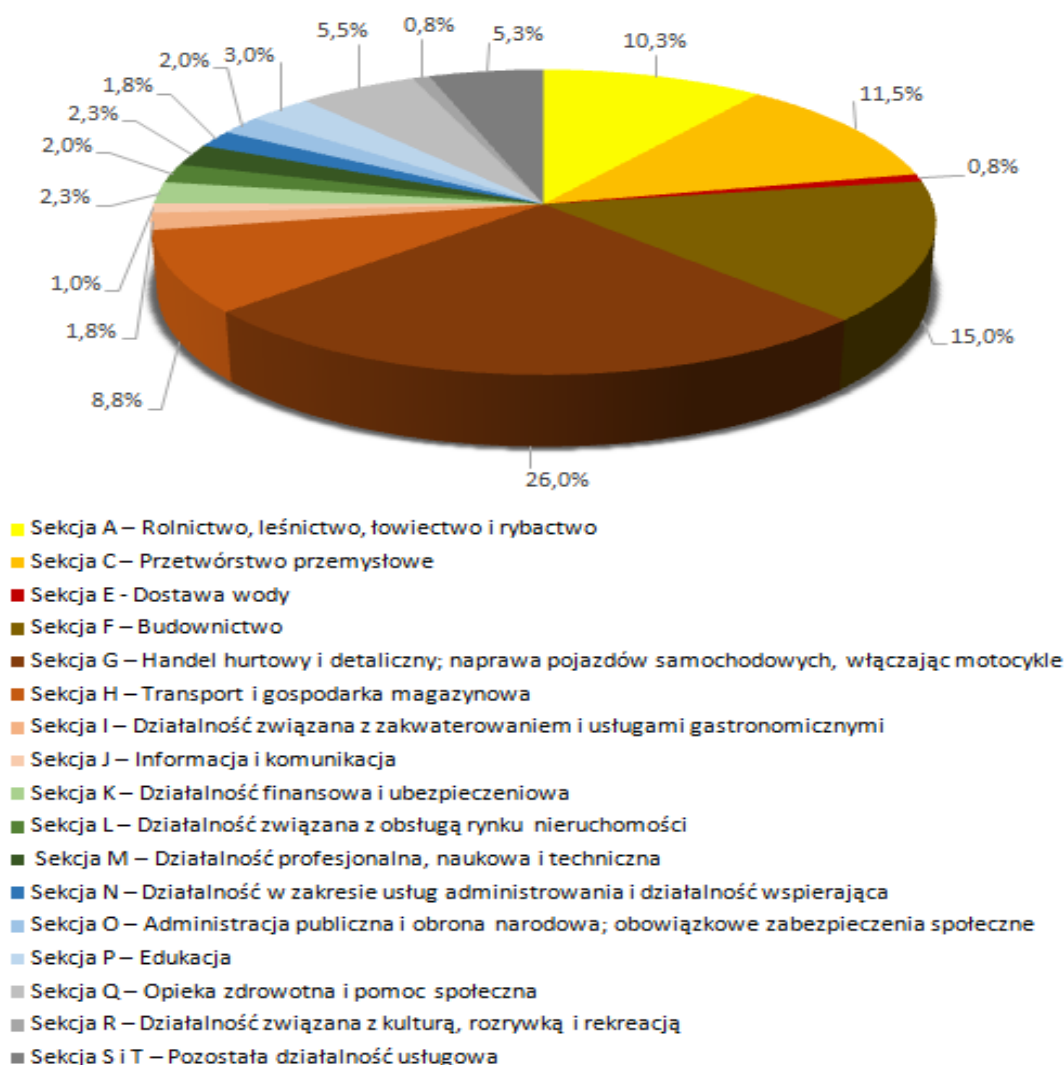
Sygnatura	PKD
A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
B	Górnictwo i wydobywanie
C	Przetwórstwo przemysłowe
D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną
E	Dostawa wody, gospodarowanie odpadami i ściekami, rekultywacja
F	Budownictwo
G	Handel hurtowy i detaliczny, naprawy pojazdów samochodowych
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
H	Transport i gospodarka magazynowa
J	Informacja i komunikacja
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją oraz pozostała działalność usługowa
T	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby
O	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne

P	Edukacja
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
U	Organizacje i zespoły eksterytorialne

Źródło danych: dane PKD

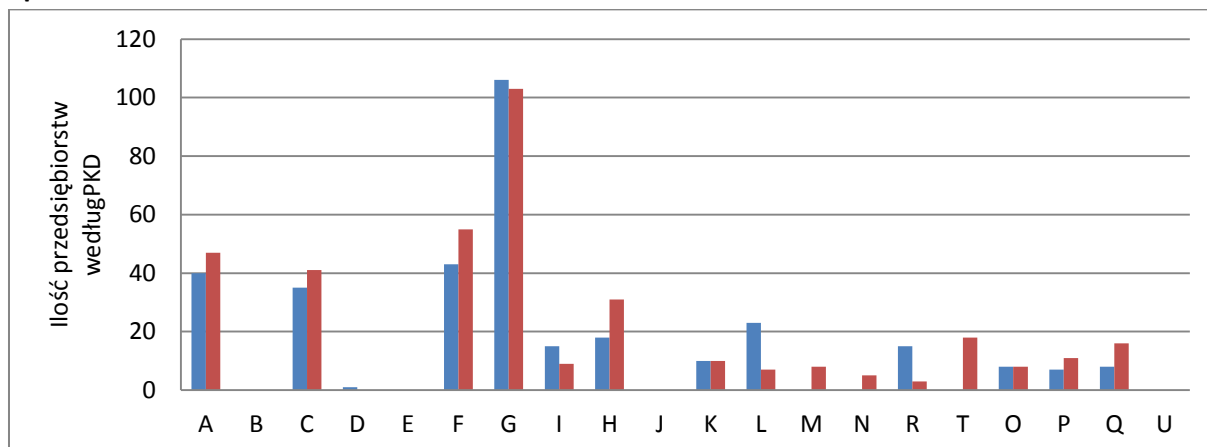
Procentowy udział poszczególnych grup podmiotów gospodarczych (sekcje PKD 2007) zarejestrowanych w Gminie Warlubie zilustrowano poniżej:

Rys.13. Podmioty gospodarcze w Gminie Warlubie

Źródło danych: dane Główny Urząd Statystyczny – podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON według sekcji PKD 2007, stan na 31.12.2015.

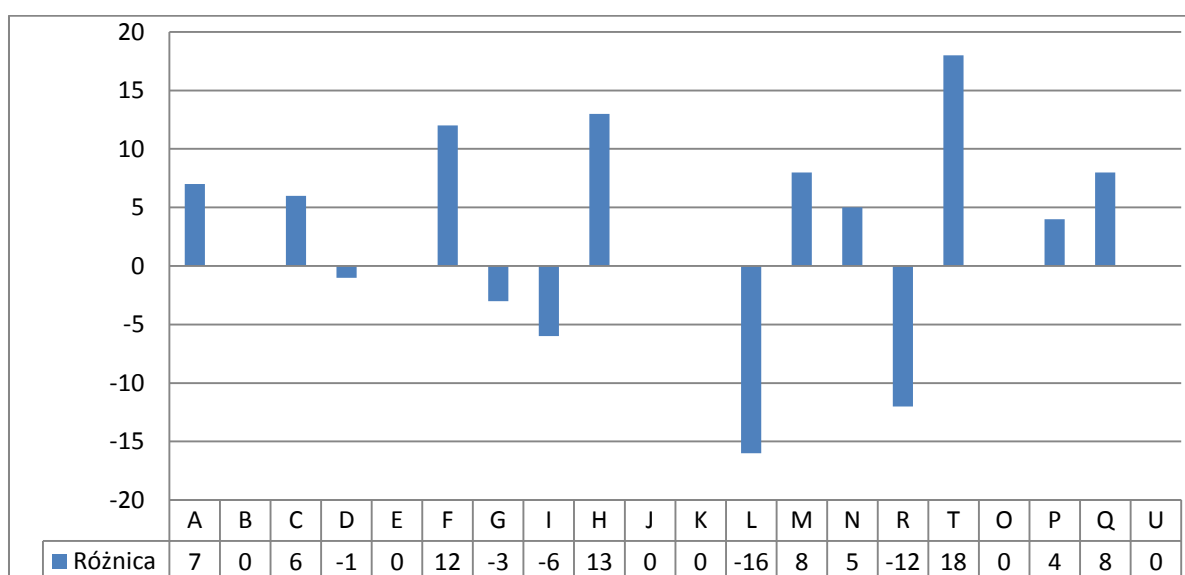
Rys.14. Ilość podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie gminy Warlubie z podziałem na PKD w latach 2005 i 2015.

Źródło: dane Głównego Urzędu Statystycznego 2005 r. ■ 2015 r. ■

Jak można zaobserwować na powyższym wykresie największy odsetek zarejestrowanych na terenie Gminy Warlubie przedsiębiorstw gospodarczych związany jest z handlem hurtowym i detalicznym oraz naprawą pojazdów samochodowych. Przedsiębiorstwa objęte tym rodzajem klasyfikacji działalności przekraczają ilość 100 podmiotów. Trzy kolejne grupy PKD legitymujące się największą ilością zarejestrowanych podmiotów na terenie Gminy Warlubie to: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, a także przetwórstwo przemysłowe oraz budownictwo. Brak natomiast przedsiębiorstw zajmujących się górnictwem i wydobywaniem, dostawą wody, gospodarowaniem odpadami i ściekami oraz rekultywacją, a także informacją i komunikacją. Dynamikę zmian przedsiębiorstw w badanych tych latach zilustrowano na poniższym wykresie.

Rys.15. Dynamika zmian podmiotów gospodarczych – różnica w ich ilości w latach 2003 a 2012 (okres 10 lat).

Źródło danych: dane Głównego Urzędu Statystycznego

Zauważalny jest wzrost podmiotów o sygnaturze T (Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby), a także działu H (Transport i gospodarka magazynowa) oraz F (Budownictwo). Największy spadek dotyczył zaś podmiotów z grupy L (Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości) oraz R (Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją oraz pozostała działalność usługowa). Prezentowane zmiany w odniesieniu do 10-letniego okresu badania uznać należy za wielkość umiarkowaną. W ujęciu całościowym widoczna jest rosnąca liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw, co jest tendencją pozytywną.

Gmina Warlubie ma głównie charakter rolniczy. Na terenie gminy istnieje ponad 900 indywidualnych gospodarstw, a użytki rolne stanowią 35% jej powierzchni. Dominują zasiewy, głównie: zboża, buraki, ziemniaki, rzepak. Znaczna część mieszkańców utrzymuje się również prowadząc działalność gospodarczą (270 podmiotów gospodarczych) oraz znajdując zatrudnienie w dynamicznie rozwijających się firmach m.in. takich jak Jagr, Gzella. Na terenie gminy funkcjonują także zakłady zajmujące się konfekcjonowaniem i dystrybucją masła. Równie dobrze rozwinięty jest przemysł drzewny.

SFERA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA

1. Uwarunkowania infrastrukturalne

Drogi

Gmina Warlubie jest gminą dobrze skomunikowaną, przebiegają przez nią drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe oraz gminne a także główna linia kolejowa. Przez Gminę przebiega droga krajowa (Gdańsk – Częstochowa) oraz droga wojewódzka nr 214 (Warlubie – Łeba). Na terenie Gminy Warlubie znajduje się także węzeł przebiegającej przez Województwo Kujawsko-Pomorskie autostrady A-1. Tereny przyległe do węzła Warlubie i układ dróg lokalnych są czynnikiem powodującym zwiększenie dostępności Gminy.

Gmina Warlubie położona jest na ważnych szlakach komunikacyjnych i drogowych, głównie na kierunku północ-południe, w tym korytarz Bałtyk – Adriatyk, wchodzący w skład transeuropejskiej sieci transportowej. Gmina znajduje na trasie i w sąsiedztwie Paneuropejskich Korytarzy Transportowych: sieci TEN-Tnr VI (Gdańsk – Katowice – Żylica) i VI a oraz sieci TINA.

Tabela 37. Drogi publiczne na terenie Gminy Warlubie na koniec 2015 roku

Kategoria drogi	Długość (km)	utwardzone (km)	nieutwardzone (km)
Drogi gminne	60,43	40,75	19,68
Drogi powiatowe	46,574	46,574	0
Drogi wojewódzkie	35,4	35,4	0
Drogi krajowe (bez autostrady)	9	9	0
Autostrady	10,5	10,5	0

Źródło danych: *Urząd Gminy Warlubie*.

W wyniku lokalizacji transportowej sieci Gmina Warlubie wchodzi w strukturę sieci określonej Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1315/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r., na którą składa się sieć bazowa: autostrada A1 oraz linia kolejowa nr 131 (Chorzów Batory – Tczew) w zakresie linii kolejowych towarowych, przeznaczonych do rozbudowy. Na drogowy system komunikacyjny i transportowy województwa przebiegający przez Gminę Warlubie składają się drogi zapewniające dostępność zewnętrzną i spójność wewnętrzną, w tym kluczowe odpowiadające za dostępność zewnętrzną województwa tj. autostrada A1 i zlokalizowany na terenie Gminy Warlubie węzeł autostradowy wraz z siatką dróg dojazdowych. Autostrada A1 jest kluczowa dla systemu transportowego województwa, w szczególności zapewnia dostęp do zespołu portów Gdańsk – Gdynia oraz centralnych i południowych województw. Przez Gminę Warlubie przebiega także Droga krajowa nr 91 o przebiegu Gdańsk – Świecie – Toruń – Łódź – Piotrków Trybunalski – Częstochowa – Wojkowice Kościelne – Dąbrowa Górnicza – Tychy – Bielsko-Biała – Cieszyn-Boguszowice – granica państwa, która stanowi niepłatną drogę alternatywną, o przebiegu zbliżonym do przebiegu autostrady A1. Sieć dróg publicznych w gminie Warlubie tworzą: autostrada, droga krajowa, drogi wojewódzkie, drogi powiatowe i drogi gminne. Wykaz dróg przebiegających przez teren gminy Warlubie zawiera tabela:

Tabela 38. Drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne przebiegające przez teren Gminy Warlubie.

AUTOSTRADY		
NR DROGI	PRZEBIEG DROGI	DŁUGOŚĆ W GRANICACH GMINY [KM]
A1	Gdańsk – Łódź Północ	10,5
DROGI KRAJOWE		
NR DROGI	PRZEBIEG DROGI	DŁUGOŚĆ W GRANICACH GMINY [KM]
91	Gdańsk – Świecie nad Wisłą – Toruń – Łódź – Cieszyn – granica państwa	9,0
DROGI WOJEWÓDZKIE		

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WARLUBIE NA LATA 2017-2023

NR DROGI	PRZEBIEG DROGI	DŁUGOŚĆ W GRANICACH GMINY [KM]
214	Świecie – Tuchola - Chojnice	11,6
217	DK 91 w Warlubiu – stacja kolejowa w Warlubiu	1
238	Tuchola – Sępólno Kr. - Rogoźno	15,1
391	DK 91 w Warlubiu – DW 272 w Grupie	7,7
RAZEM		35,4
DROGI POWIATOWE		
NR DROGI	PRZEBIEG DROGI	DŁUGOŚĆ W GRANICACH GMINY [KM]
1204C	(Jaszczerek) – granica województwa – Przewodnik – Lipinki – Rybno – granica gminy	9,000
1205C	Lipinki – Krzewiny - granica gminy	12,000
1217C	Bąkowo – Bzowo	2,342
1219C	Komorsk – Wielki Komorsk – Krusze - granica gminy	7,000
1220C	Warlubie – Wielki Komorsk	2,519
1221C	Bzowo – Krusze	2,590
1222C	Bąkowski Młyn – Bąkowo	3,844
1223C	Płochocinek – Płochocin	0,530
1224C	Płochocin – Bąkowo	3,508
1230C	droga woj. nr 214 - Warlubie	0,741
1232C	Rulewo – granica gminy	2,500
RAZEM		46,574
DROGI GMINNE		
NR DROGI	PRZEBIEG DROGI	DŁUGOŚĆ W GRANICACH GMINY [KM]
030201C	Lipinki – Stara Huta, od drogi pow. 5204 do miejscowości Stara Huta (dalej droga pow. 5901)	3,289
030202C	Lipinki – droga nr 030201C, od drogi gminnej nr 030201C (Lipinki) do drogi gminnej nr 030201C w lesie	1,920
030203C	Lipinki – Średnia Huta, od drogi pow. 5204 do drogi pow. 5906	3,036
030204C	Blizawy – Zamczyska, od drogi woj. 214 do drogi pow. 5205	3,045
030205C	Głodowo – Krzewiny, od drogi woj. 214 do granic gminy	0,497

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WARLUBIE NA LATA 2017-2023

030206C	Osiny – Płochocinek, od drogi gminnej nr 030207C do drogi pow. 5223	2,008
030207C	Osiny – Warlubie, od drogi gminnej nr 030208C do drogi gminnej nr 030206C	2,077
030208C	Płochocinek – Kurzejewo, od drogi woj. 214 do drogi krajowej nr 91	3,866
030209C	Gajewo – Warlubie, od drogi woj. 214 do granic gminy	2,577
030210C	Kurzejewo – Komorsk, od drogi gminnej nr 030210C	2,581
030211C	Warlubie – Komorsk, od drogi pow. 5217 do drogi krajowej nr 91	2,160
030212C	Płochocin – Bąkowo, od drogi pow. 5207 do drogi pow. 5909	2,938
030213C	Warlubie – Trzy Korony, od drogi 5224 do drogi gminnej 030214C	1,470
030214C	Bąkowo – Trzy Korony, od drogi pow. 5224 do drogi krajowej nr 91	2,352
030215C	Bzowo – droga nr 030216C, od drogi gminnej 030216C do drogi pow. 5220	1,165
030216C	Bzowo – Osiek, od drogi pow. 5220 do drogi pow.	1,465
030217C	Krusze – Fletnowo, od drogi pow. 5220 do granic gminy	1,541
030218C	Komorsk – Bzowo, od drogi pow. 5217 do drogi gminnej nr 030215C	1,931
030221C	Warlubie – ul. 18 Lutego, od ul. Wiejskiej do ul. Dworcowej w Warlubiu	0,211
030223C	Warlubie – ul. Bielowskiego	0,202
030226C	Warlubie – ul. Ks. Bączkowskiego	0,141
030222C	Warlubie – ul. Kwiatowa	0,053
030219C	Warlubie – ul. Lipowa	0,403
030225C	Warlubie – ul. Konopnickiej	0,138
030224C	Warlubie – ul. Polna	0,487
030228C	Warlubie – ul. Reymonta	0,140
030229C	Warlubie – ul. Spokojna	0,135
030230C	Warlubie - ul. Wybudowanie za torami	0,580
030227C	Warlubie – ul. Witosa	0,320
030220C	Warlubie – ul. Malinowskiego	0,104
RAZEM		42,832

Źródło danych: *Urząd Gminy Warlubie.*

Kolej

Przez teren gminy Warlubie przebiega także linia kolejowa nr 131 (Chorzów Batory – Tczew). Trasa jest traktem o znaczeniu państwowym. Pod względem technicznym jest to linia magistralna, dwutorowa i zelektryfikowana. Linia przebiega w VI paneuropejskim korytarzu transportowym i jest ujęta w systemach: AGC (międzynarodowe linie – E dla transportu pasażerskiego) i AGTC (międzynarodowe linie transportu kombinowanego), jako linia uzupełniająca. Na linii tej odbywają się przewozy pasażerskie oraz towarowe. W obszarze gminy Warlubie znajduje się również stacja kolejowa zlokalizowana w miejscowości Warlubie. Przewozy pasażerskie mają charakter regionalny.

Energia

Źródłem zasilania gminy Warlubie w energię elektryczną jest główny punkt zasilania GPZ WN/SN, zlokalizowany w południowej części wsi Warlubie. Wyposażony jest on w dwa transformatory o mocy 16 MVA każdy. Przez obszar Gminy przebiegają następujące linie najwyższych i wysokich napięć:

- jedna linia napowietrzna najwyższych napięć 220 kV z elektrowni w Pątnowie poprzez Bydgoszcz, Jasiniec w kierunku Gdańska; linia ta przebiega na osi północ – południe we wschodniej części Gminy,
- dwie linie wysokiego napięcia 110 kV zasilające GPZ w Warlubiu z kierunku Strzemięcina (osiedle Grudziądz) i Milewa (woj. pomorskie), poprowadzone na osi północ – południe, również we wschodniej części Gminy.

Na terenie gminy Warlubie, na działkach ewidencyjnych nr 1 i 3 – obręb Bzowo, położonych w miejscowości Bzowo, znajdują się 3 wolnostojące elektrownie wiatrowe o mocy do 0,6 MW każda (w sumie 1,8 MW).

System gazowniczy Gminy

Kluczowa dla zaopatrzenia gminy w gaz i rozwoju systemu gazowniczego jest inwestycja budowy gazociągu o ciśnieniu nie większym niż 0,5 MPa wraz z przyłączami, punktem redukcyjno-pomiarowym oraz stacją pomiarową, przeznaczoną do zasilania gospodarstw domowych i obiektów przemysłowych, składająca się z rur PE o łącznej długości ok. 12 km. Inwestycją są objęte miejscowości: Wielki Komorsk, Komorsk, Warlubie, Płochocin.

Wodociągi i kanalizacja

Gmina Warlubie jest zwodociągowana w 91%. Sieć wodociągowa, zaopatrująca lokalną ludność w wodę, zasilana jest z trzech ujęć wody:

- ujęcie Bąkowo – wydajność 1656 m³/dobę. Pobór wody z układów czwartorzędowych o głębokości 90 – 92m. Z ujęcia wodę otrzymują mieszkańcy wsi: Bzowo, Bąkowo i części Warlubia,
- ujęcie Warlubie – wydajność 1392 m³/dobę. Pobór wody z utworów czwartorzędowych o głębokości 73 – 75 m. Z ujęcia wodę otrzymują mieszkańcy wsi: części Warlubia, Komórsk, Wielki Komórsk, Kurzejewo, Płochocin i Płochocinek,
- ujęcie Lipinki – wydajność 48 m³/dobę. Pobór wody z utworów czwartorzędowych o głębokości 26 m. Z ujęcia wodę otrzymują mieszkańcy wsi: Lipinki, Stara Huta, Średnia Huta i Zamczyska.

Na terenie Gminy zlokalizowane jest również ujęcie zakładowe w Rulewie o wydajności 54 m³/godzinę.

Długość sieci wodociągowej na terenie Gminy wynosi 103,5 km. Korzysta z niej 5850 mieszkańców.

Średnie zużycie wody w gminie Warlubie na jednego mieszkańca wynosi ok. 28,5 m³.

Tabela 39. Sieć wodociągowa w gminie Warlubie.

WYSZCZEGÓLNIENIE	WARTOŚĆ
Długość sieci wodociągowej	103,5 km
Ilość osób korzystających z sieci	5850
Ilość wody dostarczonej do gospodarstw	228 tys. m ³
Ilość przyłączy wodociągowych	1202 szt.
Średnie zużycie wody na mieszkańca	28,5 m ³

Źródło danych: Urząd Gminy Warlubie

Gmina Warlubie skanalizowana jest w ok. 42%. Całkowita długość sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy wynosi ok. 33 km. Korzysta z niej ok. 2700 osób. We wschodniej części wsi Warlubie zlokalizowana jest mechaniczno – biologiczna oczyszczalnia ścieków o przepustowości 480 m³/dobę. Oczyszczone ścieki odprowadzane są do Strugi Komórsk i dalej do rzeki Mątaawy.

Pozostałe gospodarstwa, na obszarze Gminy, problem odprowadzania ścieków rozwiązały instalując przydomowe oczyszczalnie ścieków lub korzystając ze zbiorników bezodpływowych.

Tabela 40. Sieć kanalizacyjna w gminie Warlubie.

WYSZCZEGÓLNIENIE	WARTOŚĆ
Długość sieci kanalizacyjnej	ok. 33 km
Ilość osób korzystających z sieci	2700
Ilość przyłączy do budynków	402 szt.

Ilość ścieków odprowadzana	213,36 tys. m ³
----------------------------	----------------------------

Źródło danych: *Urząd Gminy Warlubie*

Mieszkania komunalne

W całej gminie Warlubie znajduje się 1998 mieszkań w zasobach komunalnych (stan na dzień 31 .12. 2016 r.), z czego:

- 27 mieszkań komunalnych
- 6 lokali socjalnych
- 11 lokali administrowanych przez Gminę Warlubie na mocy zawartych umów z PKP S.A.

Tabela 41. Wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno-sanitarne w gminie Warlubie

Rodzaj instalacji	% mieszkań wyposażonych w instalacje techniczno-sanitarne		
	2005	2010	2015
wodociąg	Brak danych	41	44
kanalizacja	Brak danych	20	20
łazienka z WC	Brak danych	38	38
centralne ogrzewanie	Brak danych	26	26
gaz sieciowy	Brak danych	0	0

Źródło danych: *Urząd Gminy Warlubie*

SFERA ŚRODOWISKOWA

1.Ogólne uwarunkowania środowiskowe

Według regionalizacji fizycznogeograficznej Polski³ gmina Warlubie w tym obszar rewitalizacji położona jest w obrębie dwóch mezoregionów: Borów Tucholskich i Kotliny Grudziądzkiej. Wschodnia część Gminy leży w obrębie Doliny Dolnej Wisły i charakteryzuje się mało urozmaiconą rzeźbą. Pozostała część obszaru Gminy objęta jest rozległą piaszczystą pokrywą sandru Wdy, który jest częścią największej równiny sandrowej kraju tzw. Sandru Tucholskiego.

2.Wody powierzchniowe

Zgodnie ze *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Warlubie* Gmina Warlubie położona jest w dorzeczu Wisły. Niemal cała jej powierzchnia leży w zlewni Mątawy, a jedynie skrajnie zachodnia część znalazła się w zlewni Wdy. Osią systemu hydrograficznego Gminy jest Mątawa o łącznej długości 62 km. Ponadto Gminę odwadnia szereg drobnych cieków i rowów melioracyjnych. Do innych większych jezior należą: J. Płochocińskie, Rybno.

³ Kondracki J., 1998, *Geografia regionalna Polski*, wyd. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.

3. Wody podziemne

Na terenie gminy Warlubie nie występują główne zbiorniki wód podziemnych.

4. Prawne formy ochrony środowiska na terenie gminy Warlubie

W granicach gminy Warlubie w tym częściowo na obszarze do rewitalizacji znajdują się następujące formy ochrony przyrody:

- Nadwiślański Park Krajobrazowy,
- Wdecki Park Krajobrazowy,
- Rezerwat przyrody Jezioro Łyse,
- Rezerwat przyrody Kuźnica,
- Rezerwat przyrody Osiny,
- Obszar Chronionego Krajobrazu Wschodniego Borów Tucholskich,
- Obszar Natura 2000 Bory Tucholskie (PLB220009),
- Obszar Natura 2000 Krzewiny (PLH040022),
- Obszar Natura 2000 Sandr Wisły (PLH040017),
- Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy Dolina Rzeki Sobińska Struga,
- użytki ekologiczne,
- pomniki przyrody,
- ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów, która obowiązuje w całej Polsce.

Uwarunkowania środowiskowe dotyczą także następujących obszarów objętych wyznacznikami NATURA 2000:

- 1. PLB040003 - Dolina Dolnej Wisły.
- 2. PLB220009 - Bory Tucholskie.

5. Gospodarka odpadami

Na terenie Gminy Warlubie nie funkcjonuje składowisko odpadów komunalnych. Miejszem zagospodarowania odpadów komunalnych przez podmioty odbierające odpady komunalne od właścicieli nieruchomości z terenu gminy Warlubie jest instalacja w miejscowości Zakurzewo (gmina Grudziądz).

6. Ochrona powietrza atmosferycznego

Według Programu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Warlubie największym udziałowo nośnikiem w zestawieniu zapotrzebowania na energię budynków mieszkalnych były paliwa węglowe – 60,8% całkowitego zapotrzebowania na energię grupy mieszkalnictwo. Do znaczących nośników należały

także biomasa (25,7% całkowitego zużycia energii w sektorze) i energia elektryczna (11,2%). Udział pozostałych nośników: oleju opałowego, gazu płynnego propan – butan (LPG) oraz niekonwencjonalnych źródeł energii (energia słoneczna i geotermalna) był znikomy. W zestawieniu ilości emitowanego dwutlenku węgla z nośników wykorzystywanych przez Mieszkalnictwo, największy udział przypadł, tak samo jak w zestawieniu energii, na paliwa węglowe – 81,0% całkowitej emisji CO₂ z sektora.

Działania inwestycyjne poprawiające stan środowiska naturalnego na terenie Gminy Warlubie realizowane są w większości przez samorząd oraz inne instytucje (w szczególności inwestycje związane z infrastrukturą techniczną).

Podsumowanie Diagnozy Obszaru do rewitalizacji

Demografia

Skupiając się na problematyce demograficznej dostrzec trzeba, iż na terenie obszaru do rewitalizacji oraz całej Gminy Warlubie wrasta ilość osób w wieku poprodukcyjnym, dochodzi do zachwiania relacji pomiędzy ilością osób w wieku przedprodukcyjnym, a poprodukcyjnym. Dlatego w sferze demograficznej należy kierunkować tak działania rewitalizacyjne, aby zaspokoić potrzeby osób znajdujących się w wieku poprodukcyjnym, w szczególności potrzeby zdrowotne i prospołeczne działania aktywizujące.

Sfera społeczna

Pomoc społeczna

Głównym problemem w sferze społecznej obszaru pozostaje kwestia korzystania z pomocy społecznej. Głównymi problemami społecznymi obszaru są:

- starzenie się społeczności i konieczność podjęcia integracji społecznej mieszkańców, także jako problemu demograficznego w Gminie,
- niedostatek ekonomiczny części rodzin i problemy opiekuńcze w rodzinach (pomoc społeczna w skali większej niż w pozostałych obszarach w gminie Warlubie dla dzieci do lat 17),

Bezrobocie

Problemem społecznym ujawniającym się na terenie gminy Warlubie i w szczególności na obszarze do rewitalizacji jest nadal bezrobocie związane silnie z niską aktywnością społeczną i zawodową

mieszkańców. Wyrazem tego jest większy od przeciętnego w Gminie udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym. Niepokojącym zjawiskiem dla całej gminy jest fakt dużego udziału osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej ilości osób pozostających bez pracy. Na obszarze wyznaczonym do rewitalizacji odnotowano także wyższy udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze (średnia w Gminie 8,95%, wskaźnik dla sołectwa Płochocin 12,66% a dla sołectwa Wielki Komorsk 9,53%),

Edukacja

Pod względem społecznym w obszarze edukacji problemy sołectwa związane są z określonym poziomem kwalifikacji mieszkańców. Analiza wskaźnikowa stanu edukacji obszaru i gminy Warlubie polegała na porównaniu wyników z egzaminu szóstoklasisty ze średnią dla całej gminy. Średnie wyniki edukacyjne w sołectwie odnotowane na poziomie kształcenia podstawowego, a mierzone na podstawie wyników sprawdzianu szóstoklasisty w przeciągu ostatnich trzech lat były niższe niż średnie wyniki uzyskane w województwie kujawsko-pomorskim.

Powyższe wskazuje na potrzebę interwencji w ramach rewitalizacji na rzecz wzmocnienia szans edukacyjnych mieszkańców, poprawy jakości kształcenia, będącej podstawą aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców.

Sfera gospodarcza

Sołectwa wyznaczone do rewitalizacji posiadają charakter rolniczo-usługowy. Na terenie sołectw odnotowano prowadzenie działalności gospodarczych, dla której teren sołectwa jest głównym miejscem wykonywania działalności. Głównie są to przedsiębiorcy świadczący usługi w zakresie mechaniki pojazdowej, usług transportowych i budowlanych. Znaczna część sołectw wyznaczonych do rewitalizacji wykorzystywana jest rolniczo i na terenie tym znajdują się gospodarstwa rolne. Dominuje produkcja zbóż, gospodarstwa zajmują się także hodowlą bydła oraz trzody chlewnej. Znaczna część mieszkańców pracuje poza sołectwami, jako pracownicy najemni.

Obszar do rewitalizacji cechuje się średnim stanem rozwoju rolnictwa, działalność ta także w przyszłości pozostanie jednak ważnym źródłem utrzymania części mieszkańców. W sołectwach wyznaczonych do rewitalizacji przedsiębiorczość osób fizycznych, wyrażona liczbą prowadzonych działalności gospodarczych jest poniżej średniej gminnej.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

W sferze ładu przestrzennego sołectwa wyznaczone do rewitalizacji należy zaliczyć zasadniczo do przestrzeni uporządkowanych. Większość miejscowości i przestrzeni ma typowy układ osadniczy z

zabudową skupioną wokół dróg, znajduje się tam zabudowa rozproszona. Dominuje zabudowa jednorodzinna i zagrodowa. Uwagę zwracają zjawiska związane ze stanem technicznym zabudowy.

W sołectwach obszaru do rewitalizacji w gminie Warlubie występuje także przestrzeń zdegradowana, a jej udział jest wyższy niż średnia tych terenów w innych sołectwach Gminy - są to głównie tereny wcześniejszej działalności rolniczej gospodarstw rolnych, nieużytki, wymagające zagospodarowania na cele społeczno-gospodarczego rozwoju Gminy Warlubie. Tereny zdegradowane obejmują w sołectwie Płochocin 2, 00 ha, a w sołectwie Wielki Komorsk 2,50 ha, co razem stanowi 42,06 % całej powierzchni przestrzeni zdegradowanej w gminie Warlubie, które zajmują łącznie 10,70 ha w Gminie.

Na obszarze do rewitalizacji tj. Sołectwo Płochocin tereny zdegradowane obejmują tereny zabudowane i mieszkaniowe (działka 14/3). Ponadto występuje tam teren po PGR budynki produkcyjne - chlewnie, obory. Obszar określony jest jako strefa funkcjonalna II rolno-leśno-osadnicza. Obszar funkcjonalny –obszary zabudowy mieszkaniowej i usługowej. Strefa ochrony konserwatorskiej B. Kolejny obszar zdegradowany obejmuje część działki nr 24/4 o charakterze inne tereny zabudowane. Własność Gminy Warlubie. Jest to teren po nieczynnej hydroforni zabudowany budynkiem nieużytkowanym. Jest to strefa funkcjonalna II rolno-leśna –osadnicza. Obszar funkcjonalny - obszary zabudowy mieszkaniowej i usługowej. Strefa ochrony konserwatorskiej B.

Na obszarze rewitalizacji Wielki Komorsk na działce nr 1050/1 o powierzchni 18,9700 ha powierzchnia zdegradowana stanowi ok. 1 ha i są to grunty rolne zabudowane , grunty orne oraz pod rowami. Własność osoby fizycznej. Teren po PGR budynki poprodukcyjne: chlewnie obory. Jest to strefa funkcjonalna II rolno-leśna – osadnicza. Obszar funkcjonalny - obszary rolnicze. Strefa ochrony konserwatorskiej B.

Ponadto działka w Wielkim Komorsku nr 385 o powierzchni całkowitej 1,5100 ha posiada część zdegradowaną w przybliżeniu 1,5 ha i są to grunty rolne, zabudowane, grunty pod rowami. Własność osoby fizycznej. Teren po PGR budynki poprodukcyjne: chlewnie, obory. Jest to strefa funkcjonalna II rolno-leśna –osadnicza. Obszar funkcjonalny - obszary rolnicze. Strefa ochrony konserwatorskiej B.

Sfera środowiskowa

Sołectwa wyznaczone do rewitalizacji ze względu na zagospodarowanie przestrzenne nie prezentują szczególnych walorów środowiskowych. Systemy zasilania mają charakter indywidualny i w dominującej większości wyposażone są w piece przystosowane do zasilania różnorodnym paliwem stałym. Nie wszystkie są wysokowydajne, a więc mogą być przyczyną tzw. niskiej emisji, uciążliwej lokalnie, zwłaszcza przy niekorzystnych stanach pogody.

Główne elementy oddziaływania na środowisko z terenu sołectw dotyczą m.in.:

- źródeł linowych (główne ciągi komunikacyjne);

-źródeł powierzchniowych (niska emisja: indywidualne ogrzewanie domów zasobów mieszkaniowych, usługowych i użyteczności publicznej w lokalnych kotłowniach oraz paleniskach domowych).

Główne problemy i potencjały rozwoju Obszaru do rewitalizacji Gminy Warlubie

Główne problemy i potencjały rozwojowe Obszaru do rewitalizacji zestawiono poniżej.

Tabela 42. Główne problemy i potencjały rozwoju obszaru do rewitalizacji Gminy Warlubie

Sfera	Zjawiska problemowa	Potencjały rozwoju
Społeczna	<ul style="list-style-type: none"> • Występowanie we wskazanych do rewitalizacji sołectwach Gminy Warlubie większego niż średnia w Gminie odsetka ludności w wieku poprodukcyjnym, • Niska aktywność społeczna i gospodarcza oraz edukacyjna mieszkańców obszaru, • Większy niż przeciętnie w Gminie udział osób bezrobotnych w grupie ludności w wieku produkcyjnym • Większa niż średnia w gminie liczba dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny • Mały potencjał przestrzeni publicznych, służących integracji społecznej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwinięta infrastruktura i dostępna przestrzeń dla rozwoju • Niski odsetek osób bezrobotnych w wieku produkcyjnym • Warunki dla rozwoju aktywności społecznej oraz integracji mieszkańców
Pozostałe sfery (w tym gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno - funkcjonalne, infrastrukturalne)	<ul style="list-style-type: none"> • Występowanie terenów zdegradowanych • Zagospodarowanie przestrzeni i terenów na cele aktywności społeczno-gospodarczej mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> • Potencjał rozwoju infrastruktury w wyniku zagospodarowania przestrzeni terenów zdegradowanych • Wykorzystanie infrastruktury społecznej • Potencjał ludnościowy obszaru sołectwa • Dostępna infrastruktura techniczna w tym środowiskowa • Stosunkowo dobre skomunikowanie terenu sołectw (centralna część Gminy)

Źródło danych: opracowanie na podstawie danych Urzędu Gminy w Warlubiu

V. Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji

Wizja obszaru rewitalizacji odnosi się do określenia stanu obszaru po przeprowadzeniu działań rewitalizacyjnych i obejmuje okres do 2023 r. Wizja obszaru uwzględnia wszystkie sfery rozwoju

Gminy, w których zdiagnozowano negatywne zjawiska społeczne i przestrzenne, jakie legły u podstaw wyznaczenia obszaru rewitalizacji.

Wizja obszaru po rewitalizacji obrazuje przyszły wizerunek przedmiotowego obszaru rewitalizacji, a więc jest stanem, do którego dążyć będzie Gmina Warlubie, poprzez realizację zaplanowanych projektów rewitalizacyjnych. Określenie wizji rewitalizacji ma na celu ukierunkowanie tego procesu dla uzyskania spójności działań społeczno-gospodarczych i przestrzenno-funkcjonalnych na rzecz obszaru rewitalizacji Gminy.

Ważne przy określaniu wizji było poznanie oczekiwań społeczeństwa wobec zamierzonej rewitalizacji danego obszaru – dotyczy to zarówno mieszkańców i użytkowników obszaru rewitalizacji, jak i wszystkich, na których będą mieć wpływ podjęte działania rewitalizacyjne. Przeprowadzone konsultacje społeczne w drodze bezpośrednich spotkań konsultacyjnych w Gminie i obszarach rewitalizacji gminy Warlubie oraz wskazania wynikające z Ankiety mieszkańców (załączniki do Programu Rewitalizacji), pokazały, że najbardziej oczekiwanymi efektami procesu rewitalizacji według mieszkańców Gminy są:

- wsparcie w zakresie aktywizacji społecznej oraz integracji mieszkańców,
- zagospodarowanie przestrzeni publicznych na cele społeczne, rekreacyjne oraz integracyjne, a także stworzenie atrakcyjnych miejsc spędzania czasu wolnego.
- poprawa stanu infrastruktury gminnej, w tym zagospodarowanie przestrzeni zdegradowanych w obszarach rewitalizacji.

W oparciu o wyniki analiz i powyższe wskazania, sformułowano następującą wizję obszaru po rewitalizacji:

V. WIZJA STANU GMINY WARLUBIE PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI

Gmina Warlubie miejscem dobrej jakości życia mieszkańców, integrująca społeczność lokalną, dysponująca przestrzenią dla realizacji rozwiązań, odpowiadających potrzebom mieszkańców w zakresie dostępu do usług społecznych i gospodarczych, edukacyjnych kulturalnych i rekreacyjno-turystycznych.

Wizja powyższa jest odpowiedzią na wyzwania rozwojowe tj. posiadanie nowoczesnej infrastruktury, zapewniającej atrakcyjne warunki dla aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej mieszkańców na odpowiednio zagospodarowanych przestrzeniach publicznych, przy zapewnieniu dobrych warunków zamieszkania, edukacji, opieki społecznej oraz zdrowotnej dla mieszkańców. Dla zrealizowania tak nakreślonej wizji rewitalizacji kluczowy jest udział mieszkańców, których aktywność

zostanie pobudzona w wyniku realizacji projektów rewitalizacyjnych, zakładających umocnienie wspólnotowych relacji przy wykorzystaniu powstałej infrastruktury.

5.1. Koncepcja rewitalizacji Gminy Warlubie

Koncepcja rewitalizacji Gminy Warlubie kierowana jest do wskazanych obszarów rewitalizacji opisanych w Diagnozie problemowej sołectw wyznaczonych do rewitalizacji. Koncepcja ta odnosi się do zidentyfikowanych tam kluczowych problemów społecznych i infrastrukturalno-przestrzennych.

Szczegółowa koncepcja rewitalizacji Gminy Warlubie polegać będzie na realizacji programu rozwoju społeczno-infrastrukturalnego oraz przestrzennego, mającego na celu trwałą zmianę postaw społecznych tj. wzmocnienie aktywności społecznej, aktywności zawodowej mieszkańców oraz integracji społecznej. Zakłada się, że działania w sferze społecznej powinny być prowadzone:

- 1) wobec osób w wieku poprodukcyjnym w celu zapewnienia ich aktywności społecznej i integracji ze społecznością lokalną,
- 2) wobec osób zagrożonych wykluczeniem z powodu związania z systemem pomocy społecznej poprzez działania na rzecz ich integracji z mieszkańcami i wspólnotą Gminy,
- 3) wobec osób bezrobotnych poprzez tworzenie rozwiązań na rzecz aktywizacji społeczno-gospodarczej,
- 4) wobec młodych mieszkańców Gminy poprzez tworzenie dobrych perspektyw edukacyjnych, szczególnie poprzez działania na rzecz poprawy edukacji na obszarach wiejskich.

Uzupełnieniem działań integracyjnych będą elementy projektów uwzględniające działania na rzecz rozwoju infrastruktury i zagospodarowania przestrzeni gminnej.

Wobec osób dorosłych (w wieku produkcyjnym) – główną ideą interwencji będzie zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców, a więc pośrednio – zmniejszenie zależności od systemu pomocy społecznej oraz wzmacniające aktywność zawodową (osoby bezrobotne).

Ważne znaczenie w procesie rewitalizacji posiadać będą działania integrujące społeczność lokalną i poprawiające ogólny, szeroko rozumiany poziom rozwoju społecznego – wpływające na kształtowanie zaangażowania mieszkańców w sprawy lokalne oraz wykształcenie postaw aktywności zawodowej i społecznej.

W zakresie działań na rzecz osób młodych przewidziano wzmacnianie postaw ukierunkowanych na edukację.

Wzmacniając integrację i aktywizację określonych grup mieszkańców rewitalizacja Gminy przyniesie zakładane efekty w obszarze ograniczenia zjawisk wykluczeń społecznych, zwiększenia integracji

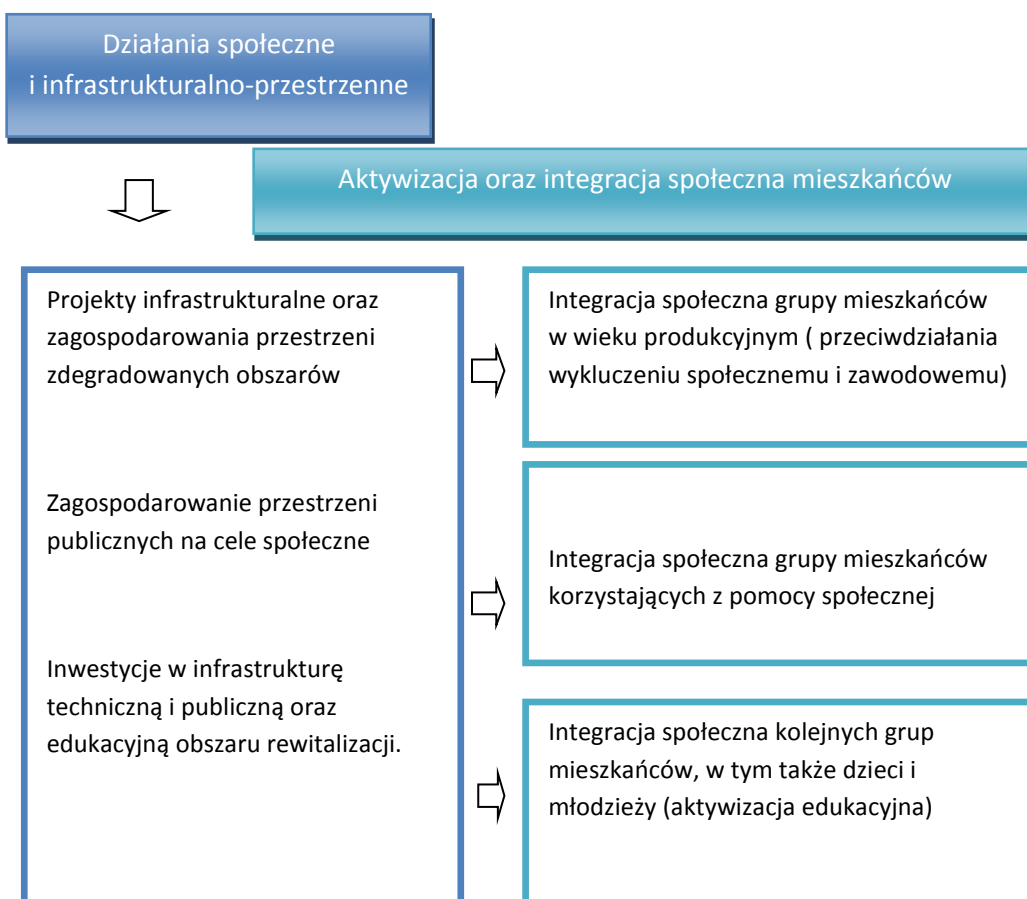
i perspektywy wzmocnienia użyteczności określonych grup mieszkańców w budowie potencjału lokalnego dla rozwoju Gminy.

Projekty społeczne wymagać będą podejmowania inwestycji infrastrukturalnych, związanych z zagospodarowaniem przestrzeni publicznych. Infrastruktura ta będzie wykorzystywana do prowadzenia działań edukacyjnych oraz integrujących lokalną społeczność.

Warunkiem powodzenia planowanych powyżej działań społecznych w procesie rewitalizacji Gminy Warlubie, jest realizacja inwestycyjnych działań infrastrukturalnych. Z punktu widzenia finansowania interwencji, przyjęto założenia zrealizowania projektów zintegrowanych (łączyjących działania w ramach EFS i działania w ramach EFRR). Zgodnie z przyjętą koncepcją rewitalizacji Gminy Warlubie projekty rewitalizacji posiadają wyodrębnioną część interwencji infrastrukturalnej tj. działania w sferze funkcjonalno-przestrzennej obszaru oraz społecznej. Warunkiem działań infrastrukturalnych jest niezbędność inwestycji dla celów społecznych.

Poniżej zaprezentowano w formie schematycznej koncepcję rewitalizacji Gminy.

Rys.16.Koncepcja rewitalizacji Gminy Warlubie

Źródło danych: *opracowanie własne*

5.2. Zakładane efekty rewitalizacji na terenie Gminy Warlubie

Przyjmuje się, iż planowane w wyniku procesu rewitalizacji Gminy Warlubie działania doprowadzą przede wszystkim do zmian postaw mentalności mieszkańców rewitalizowanych obszarów, w kierunku kształtowania postaw aktywności w sferze społecznej i zawodowej oraz edukacyjnej, co wzmocni procesy prorozwojowe w Gminie.

W grupie osób w wieku produkcyjnym (osoby dorosłe) końcowym efektem będzie zakładana większa aktywność w zakresie rozwoju społecznego, jak i rozwoju gospodarczego, która doprowadzi do poprawy sytuacji materialnej zauważalnej części mieszkańców (aktywność na polu zawodowym, podniesienie kwalifikacji i umiejętności, zdobycia nowych umiejętności, aktywność na polu prowadzenia własnych działań zawodowych).

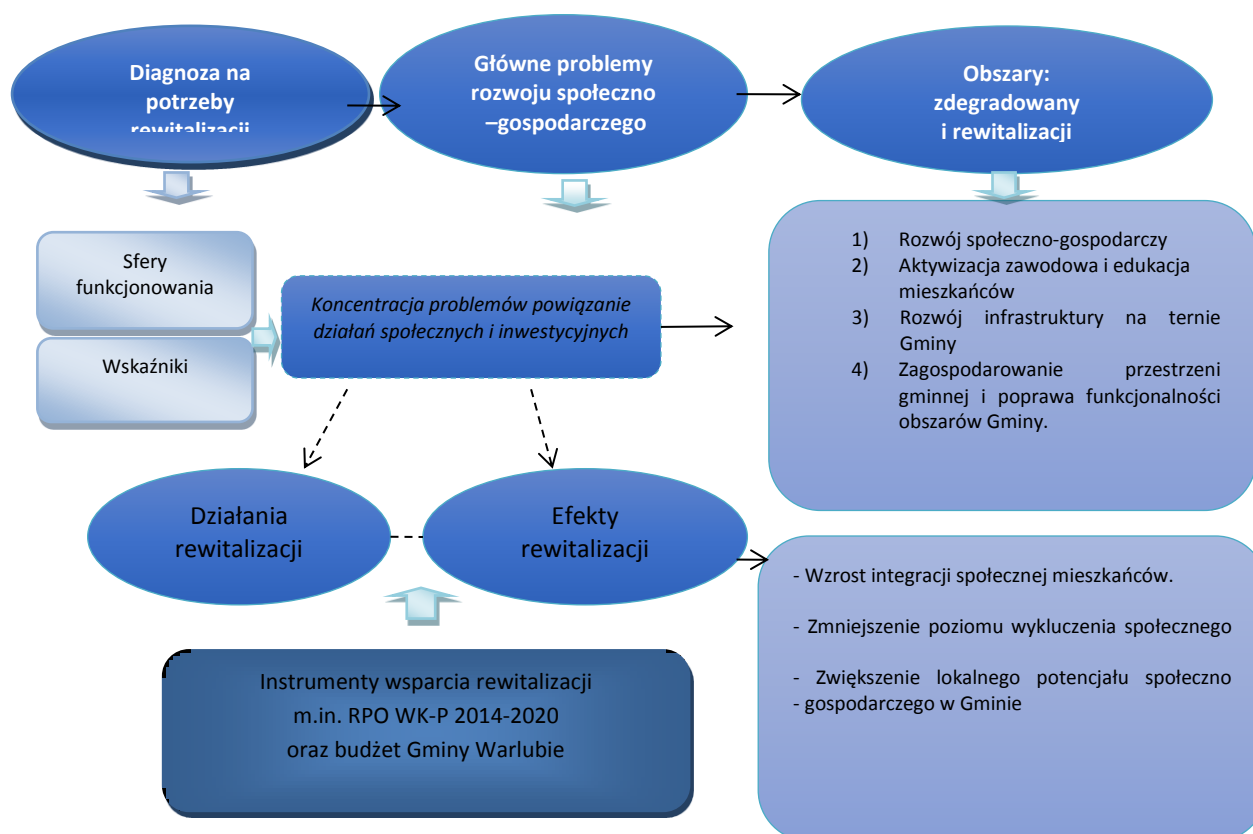
Zakłada się także poprawę sytuacji rodzin, które w wyniku działań rewitalizacyjnych uzyskają szansę zmiany dotychczasowej sytuacji życiowej i wyjścia z zagrożenia wykluczenia spowodowanego długotrwałym procesem korzystania ze świadczeń pomocy społecznej.

Poza integracją i aktywizacją społeczną Program oddziaływać będzie na postawy obywatelskie i prospołeczne np. poprzez stymulowanie i rozwijanie zainteresowań, edukację młodzieży, stymulowanie impulsów rozwojowych.

Zakładane efekty rewitalizacji gminy Warlubie w wymiarze ogólnym, wiązać będą się m.in. z:

- poprawą aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców,
- ukształtowaniem lepszej przestrzeni życiowej w Gminie,
- zwiększeniem zaangażowania mieszkańców w sprawy rozwoju własnych miejscowości,
- zwiększoną funkcjonalnością w wyniku zagospodarowania przestrzeni publicznych Gminy,
- lepszą dostępnością i większą funkcjonalnością bazy dla integracji społecznej (przestrzeni wspólnych i/lub instytucji kultury, rekreacji oraz turystyki).

Rys.17. Zakładane efekty rewitalizacji na terenie Gminy Warlubie

Źródło danych: *opracowanie własne*

Koncentracja problemowa powoduje, iż na obszarze rewitalizacji działania ukierunkowane zostaną na rozwiązanie specyficznego problemu przy zastosowaniu odpowiednich instrumentów interwencji. W ten sposób uzyskana zostanie wartość dodana rewitalizacji Gminy w postaci zwiększenia aktywności społecznej w powiązaniu z rozwojem infrastruktury i uporządkowaniem przestrzeni publicznej.

VI. Cele rewitalizacji i kierunki działań

W odpowiedzi na problemy zidentyfikowane na etapie Diagnozy przeprowadzonej na potrzeby rewitalizacji i konsultacji społecznych wyznaczono odpowiadające im cele rewitalizacji, odnoszące się przede wszystkim do sfery społecznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej Gminy. Cele są pochodną wizji określającej stan końcowy procesu rewitalizacji w roku 2023. Odnosząc się do wytycznych *Zasad rewitalizacji w województwie kujawsko-pomorskim* w niniejszym Programie uwzględniono cele rewitalizacji:

- Cel rewitalizacji: przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej.

- Cel rewitalizacji: zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej.

Cele rewitalizacyjne i kierunki działań w Gminie Warlubie zostały wyznaczone i określone na podstawie przeprowadzonych konsultacji społecznych i analizy wskaźnikowej.

6.1. Cel główny rewitalizacji Gminy Warlubie

Celem głównym rewitalizacji Gminy Warlubie jest:

*Rozwój Gminy Warlubie w wyniku rewitalizacji obszaru oraz integracji społeczno
- gospodarczej mieszkańców Gminy*

Długofalowym wynikiem procesu rewitalizacyjnego Gminy jest zrównanie rozwoju obszarów poddanych rewitalizacji z pozostałymi obszarami Gminy pod względem jakościowym i funkcjonalnym. Poniżej sformułowano cele szczegółowe, będące pochodną wizji określającej stan końcowy procesu rewitalizacji w roku 2023, które są ukierunkowane na osiągnięcie efektów procesów rewitalizacji w całej Gminie (poziom lokalny) oraz w województwie kujawsko-pomorskim (poziom regionalny).

6.2. Cele szczegółowe rewitalizacji

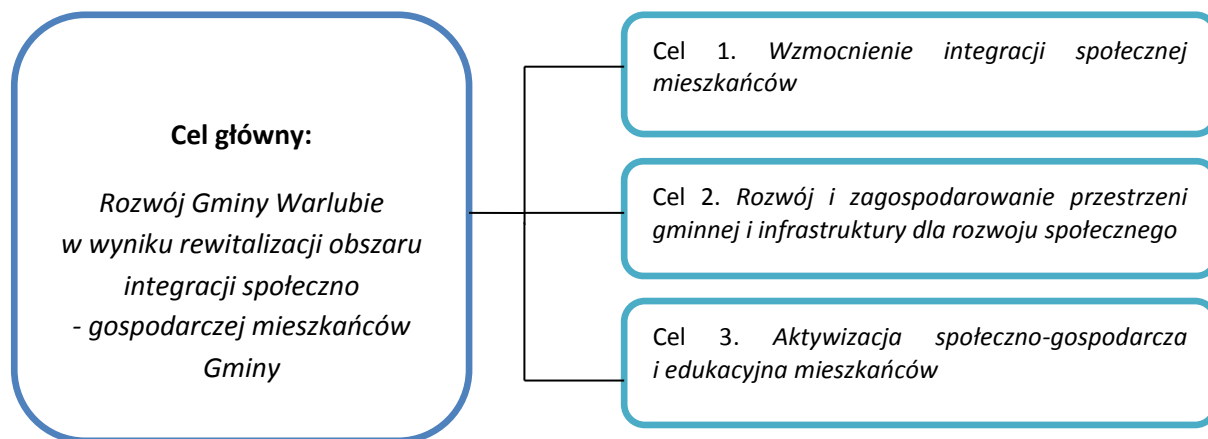
Cel główny rewitalizacji Gminy Warlubie zostanie osiągnięty przez realizację trzech celów szczegółowych.

Cel 1. *Wzmocnienie integracji społecznej mieszkańców.*

Cel 2. *Rozwój i zagospodarowanie przestrzeni gminnej i infrastruktury dla rozwoju społecznego.*

Cel 3. *Aktywizacja społeczno-gospodarcza i edukacyjna mieszkańców.*

Rys. 18. Cele rewitalizacji Gminy

Źródło danych: opracowanie własne

Powyższe cele rewitalizacji Gminy Warlubie wynikają z określonych zjawisk problemowych. Wszystkie cele wzajemnie się uzupełniają, dzięki czemu zapewniają także komplementarność i spójność kierunków rewitalizacji oraz wpływają na koncentrację działań.

Równoległa realizacja wskazanych powyżej celów szczegółowych rewitalizacji pozwoli na osiągnięcie zintegrowanego podejścia do procesu rewitalizacji Gminy Warlubie.

6.3. Opis celów rewitalizacji Gminy Warlubie

Cel 1. Wzmocnienie integracji społecznej mieszkańców.

Cel 1 koncentruje się na rewitalizacji zwiększającej szanse rozwojowe Gminy w związku z integracją społeczną mieszkańców. Istotnym elementem jest wzmocnienie kompetencji społecznych, także poprzez zapewnienie odpowiedniej przestrzeni, infrastruktury i obiektywna cele integracji określonych grup mieszkańców. Jednym z aspektów jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców, dlatego Cel 1 obejmuje ingerencję w zakresie sfery problemów związanych z korzystaniem mieszkańców z pomocy społecznej, problemów wynikających z utrzymującym się bezrobocia, systemu wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, a także wsparcia grup społeczności lokalnych w celu wyrównywania ich dostępności do określonych kompetencji. W ramach tego celu rewitalizacja obejmie tworzenie odpowiednich warunków i zachęcenie organizacji oraz grup społeczności do włączania się we wspólne przedsięwzięcia dla inicjowania zmian na rzecz swojego otoczenia. Prowadzić to będzie do trwałej identyfikacji z miejscem zamieszkania, a także budowania tożsamości lokalnej mieszkańców. Cel ten przyczyni się do rozwoju współpracy grup mieszkańców, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców oraz instytucji na obszarach lokalnych objętych rewitalizacją.

Cel 2. Rozwój i zagospodarowanie przestrzeni gminnej i infrastruktury dla rozwoju społecznego.

Kształtowanie przyjaznej i funkcjonalnej przestrzeni gminnej zapewni odpowiednie warunki wzrostu społeczno-gospodarczego Gminy. Miejsca takie w sposób naturalny będą oddziaływać także na całe obszary, wpływając pozytywnie na zmiany społeczno-gospodarcze. Cel ten obejmuje działania na rzecz poprawy stanu infrastruktury technicznej oraz jakości terenów publicznych dla działań integrujących np. poprzez nadanie terenom nowej funkcji, czy wzmocnienie wykorzystania rekreacyjnej przestrzeni Gminy także w powiązaniu z przedsięwzięciami Lokalnej Grupy Działania. Zintegrowanie przestrzeni w wyniku rewitalizacji oznaczać będzie realizację działań infrastrukturalnych w powiązaniu z funkcjami społecznymi rewitalizacji. Planowane działania dla realizacji celu 2 dotyczyć będą w szczególności: odnowy i rozwoju terenów zielonych, poprawy

jakości ciągów komunikacyjnych wraz z modernizacją infrastruktury technicznej ochrony środowiska, a także poprawy bezpieczeństwa mieszkańców oraz przygotowania przyjaznych i bezpiecznych atrakcyjnych miejsc służących integracji społeczności danej miejscowości objętej rewitalizacją. W ramach realizacji celu nastąpi zapewnienie spójnego ładu przestrzennego i uporządkowanie kluczowych elementów infrastruktury publicznej.

W zakresie tego celu uwzględniono rozwój infrastruktury społecznej służącej zaspokajaniu potrzeb mieszkańców w zakresie potrzeb rekreacyjnych i turystyki, spędzania wolnego czasu, integracji społeczności lokalnej, edukacji. Realizacja wyżej opisanych działań pozwoli na pozyskanie nowej przestrzeni publicznej na cele aktywizujące mieszkańców oraz wzmocnienie więzi lokalnych. Ukierunkowanie rewitalizacji na ten cel oznaczać będzie także zagospodarowanie przestrzeni zdegradowanych, zdewastowanych, zdekapitalizowanych. Adaptacja takich przestrzeni spowoduje wzrost integracji oraz aktywności społecznej mieszkańców.

Cel 3. Aktywizacja społeczno-gospodarcza i edukacyjna mieszkańców.

W ramach tego celu założono pobudzenie aktywności gospodarczej oraz zawodowej i edukacyjnej mieszkańców na obszarach rewitalizacji. Stanowi to podstawę dla rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy. Ważnym elementem zapewnienia osiągnięcia tego celu będzie realizacja inicjatyw lokalnych w poszczególnych miejscowościach Gminy.

Każdy z powyższych celów rewitalizacji monitorowany będzie poprzez analizę wartości wskaźników przypisanych do danego celu. Poniżej zestawiono wskaźniki rewitalizacji Gminy Warlubie.

Tabela 43. Wskaźniki celów rewitalizacji Gminy Warlubie

Nazwa wskaźnika	Rok bazowy	Rok docelowy
<i>Cel 1. Wzmocnienie integracji społecznej mieszkańców.</i>		
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu – (osoby)	0	20
Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie (osoby)	0	5
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi (osoby)	0	248
<i>Cel 2. Rozwój i zagospodarowanie przestrzeni gminnej i infrastruktury dla rozwoju społecznego.</i>		
Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha)	0	2087,556
Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na	0	7

obszarach rewitalizowanych (szt.)		
Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów (osoby)	0	1642
Liczba szkół i placówek systemu oświaty wyposażonych w ramach programu w sprzęt i urządzenia (szt.)	0	1
Liczba szkół, których pracownie przedmiotowe zostały doposażone w programie (szt.)	0	1
Cel 3. Aktywizacja społeczno-gospodarcza i edukacyjna mieszkańców.		
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu – (osoby)	0	25
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu – (osoby)	0	10
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) – (osoby):	0	10
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących 6 miesięcy po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)	0	5

Źródło danych: *opracowanie na podstawie danych Gminy Warlubie*

Dla realizacji wyznaczonych wyżej celów niezbędne jest określenie kierunków działań, które wpłyną również na osiągnięcie wyznaczonej wizji obszaru po rewitalizacji.

Planowane kierunki działań na obszarach rewitalizacji Gminy Warlubie zakładają m.in.:

- wzmocnienie integracji społecznej mieszkańców,
- wspieranie osób i rodzin ze środowisk dotkniętych problemami społecznymi (wykluczenie społeczne, alkoholizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc w rodzinie),
- zwiększanie aktywności mieszkańców i inicjatyw społecznych i edukacyjnych,
- kreowanie postaw przedsiębiorczych wśród społeczności,
- podnoszenie kwalifikacji i umiejętności edukacyjnych oraz zawodowych mieszkańców,
- zagospodarowanie przestrzeni publicznej na cele społeczne,
- poprawa infrastruktury na terenie Gminy.

Przyjęte do realizacji kierunki działań wynikają z określonego celu głównego *Programu Rewitalizacji* oraz jego celów szczegółowych. Ich realizacja wpłynie na osiągnięcie zdefiniowanej wizji obszaru rewitalizacji po rewitalizacji.

VII. Lista planowanych projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Dla osiągnięcia wyznaczonych celów oraz wyprowadzenia obszarów rewitalizowanych, a także zrealizowania wytyczonych kierunków działań rewitalizacyjnych na lata 2017 -2023, przyjęto Listę głównych projektów i Listę uzupełniających projektów rewitalizacyjnych Gminy Warlubie.

Na projekty rewitalizacyjne składają się określone działania, w szczególności o charakterze społecznym, gospodarczym, infrastrukturalno-technicznym, a także oddziaływaniu przestrzennym oraz środowiskowym. Projekty te są powiązane z treścią oraz celami Programu.

Poniżej wskazano kluczowe dla procesu rewitalizacji projekty rewitalizacyjne.

Tabela 44. Lista główna projektów Programu Rewitalizacji dla Gminy Warlubie na lata 2017-2023

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt /nazwa	Typ projektu	Zakres działań w projekcie	Podmiot realizujący	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (PLN)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
Cel 2. Rozwój i zagospodarowanie przestrzeni gminnej i infrastruktury dla rozwoju społecznego.									
Płochocin	1.Rozwój infrastruktury społecznej	1.Budowa budynku socjalnego w Płochocinie	Infrastrukturalny i przestrzenny	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uzbrojenie terenu, 2. Postawienie budynku- prace budowlane i dekarskie, 3. Wykonanie elewacji, 4. Stolarka okienna i drzwiowa, 5. Wykonanie instalacji c.o., elektrycznych i sanitarnych, 6. Zagospodarowanie terenu przed budynkiem (ogrodzenie, chodnik). 	Gmina Warlubie	Płochocin	350 000,00	<ol style="list-style-type: none"> 1.Liczba obiektów zlokalizowanych na rewitalizowanym obszarze – szt.1 2.Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach szt. 1 3.Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów –osoby: 257 	Pozwolenia i decyzje inwestycyjne. Protokół odbioru robót budowlanych, Umowa z wykonawcą
Płochocin	2.Rozwój infrastruktury społecznej	2.Plac zabaw w Płochocinie	Infrastrukturalny i przestrzenny	<p>Zakres projektu obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - plac zabaw z elementami zabawowymi, - ciąg komunikacyjny (chodnik) i strefa bezpieczeństwa z nawierzchni piaskowej, - mała architektura: ławki parkowe, kosze na śmieci - zieleń: trawnik. <p>Plac zabaw będzie bezpieczny, atrakcyjny, wszechstronnie</p>	Gmina Warlubie	Płochocin	45 000,00	<ol style="list-style-type: none"> 1.Liczba obiektów zlokalizowanych na rewitalizowanym obszarze – szt.1 2.Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach szt. 1 3.Liczba osób 	Pozwolenia i decyzje inwestycyjne. Protokół odbioru robót budowlanych, Umowa z wykonawcą

				rozwijający dzieci oraz ogólnodostępny. Budowa i urządzenie placu zabaw przyczyni się również do integracji środowiska wiejskiego oraz do lepszego rozwoju infrastruktury publicznej.				korzystających ze zrewitalizowanych obszarów – osoby: 257	
Płochocin	3.Rozwój infrastruktury społecznej	3.Modernizacja boiska sportowego w miejscowości Płochocin	Infrastrukturalny i przestrzenny	Projekt jest kompleksowym przedsięwzięciem służącym rozwojowi bazy sportowej na terenie gminy Warlubie oraz spełniającym potrzebę rekreacji, wypoczynku i rozrywki społeczności lokalnej dającym możliwość różnych form spędzania wolnego czasu. Zmodernizowane boisko sportowe przyczyni się do rozwoju sportu i postaw sportowych w gminie. Dobra infrastruktura techniczna umożliwi organizację cyklicznych zajęć sportowych, treningów oraz spotkań sportowych, a tym samym przyczyni się do popularyzacji sportu i zdrowego stylu życia. Boisko sportowe głównie będzie służyło młodzieży na terenie gminy, umożliwi im aktywne spędzanie wolnego czasu, a tym samym będzie spełniało funkcje wychowawcze i zapobiegawcze rodzenia się patologii	Gmina Warlubie	Sołectwo Płochocin. Miejscowość Płochocin	250 000,00	1.Liczba obiektów zlokalizowanych na rewitalizowanym obszarze – szt.1 2.Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach szt. 1 3.Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów osoby: 257	Pozwolenia i decyzje inwestycyjne. Protokół odbioru robót budowlanych, Umowa z wykonawcą

				<p>i przestępczości wśród młodego pokolenia.</p> <p>W skład modernizacji boiska wchodzi: modernizacja nawierzchni trawiastej poprzez zdjęcie warstwy urodzajnej, dowóz ziemi, plantowanie terenu i zasiew nowej trawy. Boisko wyposażone zostanie w nowe bramki, 2 szt. piłokochwytów, 2szt. kabin dla zawodników oraz ławki dla kibiców. Wykonane zostanie ogrodzenie boiska i ułożony zostanie chodnik z kostki brukowej.</p>					
Płochocin	4. Rozwój infrastruktury technicznej i środowiskowej	4. Budowa infrastruktury sieci wodno-kanalizacyjnej	Infrastrukturalny, przestrzenny oraz środowiskowy	<p>Projekt przyczyni się do rozwiązywania problemu polegającego na niewystarczająco dostosowanej do potrzeb mieszkańców sieci wodno-kanalizacyjnej w Gminie poprzez zapewnienie systemów infrastruktury z tłoczniami i przepompowniami przydomowymi w miejscowości Płochocin</p> <p>Projekt przewiduje:</p> <p>a) prace przygotowawcze:</p> <ul style="list-style-type: none"> -opracowanie projektu budowlanego -uzyskanie pozwolenia na budowę <p>b) Prace budowlane:</p> <ul style="list-style-type: none"> -budowa sieci kanalizacyjnej 	Gmina Warlubie	Płochocin	994 000,00	1. Wzrost liczby ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków zgodnego dyrektywą, dotyczącą ścieków komunalnych KPOŚK w aglomeracjach od 2 tys. do 10 tys. RLM.	Zezwolenie na inwestycję Protokół odbioru robót budowlanych, Umowa z wykonawcą

				wraz z infrastrukturą, tłoczniami i przepompowniami przydomowymi w miejscowości Płochocin. Projekt zakłada poprawę stanu środowiska naturalnego poprzez: - uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w obszarze aglomeracji Pruszcz wyznaczonej w KPOŚK. - podwyższenie parametrów istniejącej oczyszczalni oraz przetwarzania osadów ściekowych i optymalnego zagospodarowania.					
Cel 1. Wzmocnienie integracji społecznej mieszkańców.									
Płochocin	5.Rozwój integracji społecznej Gminy Warlubie	5.Klub „Senior +”	Społeczny	Utworzenie klubu, dla grupy wiekowej(grupa docelowa 60+) mieszkańców w celu reintegracji społecznej mieszkańców. W ramach inwestycji planuje się: - zakup wyposażenie, - wykonanie prac remontowych, - założenie klimatyzacji, - modernizacja ogrzewania, - utwardzenie terenu przez położenie kostki brukowej.	Gmina Warlubie	Sołectwo Płochocin, Miejscowość Płochocin	64 050,00	1.Liczba obiektów zlokalizowanych na rewitalizowanym obszarze – szt.1 2.Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach szt. 1 3.Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów – osoby: 257	Pozwolenia i decyzje inwestycyjne. Protokół odbioru robót budowlanych, Umowa z wykonawcą
Cel 2. Rozwój i zagospodarowanie przestrzeni gminnej i infrastruktury dla rozwoju społecznego.									

Wielki Komorsk	6. Projekt integracji społecznej mieszkańców	6. Budowa budynku socjalnego w Wielkim Komorsku	Infrastrukturalny oraz społeczny	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ubrojenie terenu, 2. Postawienie budynku- prace budowlane i dekarские, 3. Wykonanie elewacji, 4. Stolarka okienna i drzwiowa, 5. Wykonanie instalacji c.o., elektrycznych i sanitarnych, 6. Zagospodarowanie terenu przed budynkiem (ogrodzenie, chodnik). 	Gmina Warlubie	Wielki Komorsk	350 000,00	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba obiektów zlokalizowanych na rewitalizowanym obszarze – szt.1 2. Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach szt. 1 3. Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów – osoby: 189 	Pozwolenia i decyzje inwestycyjne. Protokół odbioru robót budowlanych, Umowa z wykonawcą
Wielki Komorsk	7. Rozwój sołectwa pod względem rekreacyjnym i turystycznym.	7. Plac zabaw w Wielkim Komorsku	Infrastrukturalny i społeczny	<p>W zakres projektu wchodzi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - plac zabaw z elementami zabawowymi, - ciąg komunikacyjny (chodnik) i strefa bezpieczeństwa z nawierzchni piaskowej, - mała architektura: ławki parkowe, kosze na śmieci - zieleń: trawnik. 	Gmina Warlubie	Sołectwo Wielki Komorsk, Miejscowość Wielki Komorsk	45 000,00	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba obiektów zlokalizowanych na rewitalizowanym obszarze – szt.1 2. Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach szt. 1 3. Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów – osoby: 169 	Pozwolenia i decyzje inwestycyjne. Protokół odbioru robót budowlanych, Umowa z wykonawcą
Cel 3 Aktywizacja społeczno-gospodarcza i edukacyjna mieszkańców.									
Wielki Komorsk	8. Zintegrowany projekt edukacyjny	8. Rozbudowa budynku o oddział dziecięcy	Społeczny	<p>Realizacja robót będzie przeprowadzana w fazach</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wykonanie 	Gmina Warlubie	Sołectwo Wielki Komorsk, Miejscowość	500 000,00	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba obiektów zlokalizowanych na rewitalizowanym obszarze – szt.1 	Pozwolenia i decyzje inwestycyjne. Protokół

		przedszkolny w Wielkim Komorsku		<p>fundamentów, ścian zewnętrznych i dachowych, stropodachu i instalacji.</p> <p>2. Roboty wykończeniowe i wyposażenie budynku</p>		Wielki Komorsk		<p>2.Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach szt. 1</p> <p>3.Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów: osoby: 139</p> <p>4. Liczba utworzonych w ramach udzielonego wsparcia projektowego nowych miejsc edukacji przedszkolnej- szt.47</p>	odbioru robót budowlanych, Umowa z wykonawcą
Wielki Komorsk	9.Rozwój edukacji środowiskowej	9.Edukacja ekologiczna – piknik ekologiczny pt. „Zanieczyszczenie powietrza i środowiska”	Społeczny	<p>Pogłębienie wiedzy na temat świadomości ekologicznej (segregacja śmieci celem uniknięcia zanieczyszczenia powietrza dymem z kominów, zagrożenie płynące z tworzenia dzikich wysypisk oraz zanieczyszczenia wód). Projekt polega na przygotowaniu cyklu szkoleń oraz zorganizowaniu pikniku ekologicznego dla mieszkańców.</p> <p>1. Cykl szkoleń, 2. Konkursy wiedzy ekologicznej, 3. Piknik ekologiczny.</p>	Gmina Warlubie	Sołectwo Wielki Komorsk, Wielki Komorsk	15000,00	1. Liczba	Umowa z wykonawcą

Cel 1. Wzmocnienie integracji społecznej mieszkańców.									
Wielki Komorsk	10.Projekt integracji społecznej	10.Modernizacja sali wiejskiej w Wielkim Komorsku	Społeczny	<p>Utworzenie miejsca integracji społecznej, zwiększenie integracji i pobudzenie ich aktywności lokalnej, poprawa poziomu oferty w zakresie form spędzania czasu wolnego dla osób starszych. Modernizacja sali poprzez stworzenie zaplecza kuchennego, modernizacja instalacji grzewczej poprzez przyłącze gazowe dla społeczności lokalnej, w tym stowarzyszenia, Koła Gospodyń Wiejskich.</p> <p><i>Zakres projektu obejmuje:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, 2. Wymiana instalacji grzewczej i elektrycznej, 3. Wymiana pokrycia dachowego, 4. Wykonanie zaplecza kuchennego, 5. Wykonanie posadzki, 6. Montaż klimatyzacji i wentylacji, 7. Wykonanie podjazdu dla osób niepełnosprawnych, 8. Odnowienie elewacji zewnętrznej i wewnętrznej. <p>Planuje się organizowanie zajęć (kursy podnoszące kwalifikacje, spotkania edukacyjne dotyczące ochrony środowiska) dla dzieci,</p>	Gmina Warlubie	Wielki Komorsk	300 000,00	<p>1.Liczba obiektów zlokalizowanych na rewitalizowanym obszarze – szt.1</p> <p>2.Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach szt. 1</p> <p>3.Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów – osoby:208</p>	Pozwolenia i decyzje inwestycyjne. Protokół odbioru robót budowlanych, Umowa z wykonawcą

				młodzięży i dorosłych oraz zajęcia promujące zdrowy styl życia, podniesienie zdolności do samodzielnego funkcjonowania, podniesienie jakości życia, przeciwdziałanie monotonii dnia codziennego, uświadomienie potrzeby i kształtowanie nawyku aktywności ruchowej dla osób starszych, a także rozszerzenie możliwości kontaktu z innymi ludźmi.					
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Źródło danych: dane Urzędu Gminy Warlubie

Tabela 45. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne Programu Rewitalizacji dla Gminy Warlubie na lata 2017-2023 – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe.

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Termin realizacji projektu	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Przedsięwzięcie	Podmioty realizujące projekt	Szacowana wartość projektu (zł)	Poziom dofinansowania		Źródło dofinansowania			
							%	PLN	Środki publiczne			Środki prywatne
									EFRR	EFS	Inne – w tym budżet JST	
Sołectwo Płochocin	2017-2020	1. Budowa budynku socjalnego w Płochocinie	Infrastrukturalno - przestrzenny	1. Budowa budynku socjalnego w Płochocinie	Gmina Warlubie	350 000,00	85%	297 500,00	297 500,00	0,00	52 500,00	0,00
Sołectwo Płochocin	2017-2020	2. Rozwój infrastruktury społecznej	Infrastrukturalno - przestrzenny	2. Plac zabaw w Płochocinie	Gmina Warlubie	45 000,00	85%	38 250,00	38 250,00	0,00	6 750,00	0,00
Sołectwo Płochocin	2018-2023	3. Rozwój infrastruktury społecznej	Infrastrukturalno - przestrzenny	3. Modernizacja boiska sportowego w miejscowości Płochocin	Gmina Warlubie	250 000,00	85%	212 500,00	212 500,00	0,00	137 500,00	0,00
Sołectwo Płochocin	2018-2020	4. Rozwój infrastruktury technicznej i środowiskowej	Infrastrukturalno przestrzenny oraz środowiskowy	4. Budowa infrastruktury sieci wodno-kanalizacyjnej	Gmina Warlubie	994 000,00	85%	844 900,00	844 900,00	0,00	149 100,00	0,00

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WARLUBIE NA LATA 2017-2023

Sołectwo Płochocin	2017-2017	5. Rozwój integracji społecznej Gminy Warlubie	Społeczny	5.Klub „Senior +”	Gmina Warlubie	64 050,00	85%	54 442,50	54 442,50	0,00	9 607,50	0,00
Wielki Komorsk	2018-2023	6.Projekt integracji społecznej mieszkańców	Infrastrukturalny oraz Społeczny	6. Budowa budynku socjalnego w Wielkim Komorsku	Gmina Warlubie	350 000,00	85%	297 500,00	297 500,00	0,00	52 500,00	0,00
Wielki Komorsk	2017-2020	7. Rozwój sołectwa pod względem rekreacyjnym i turystycznym.	Infrastrukturalny i społeczny	7. Plac zabaw w Wielkim Komorsku	Gmina Warlubie	45 000,00	85%	38 250,00	38 250,00	0,00	6 750,00	0,00
Wielki Komorsk	2018-2020	8. Rozwój edukacji środowiskowej	Środowiskowy	8. Edukacja ekologiczna – piknik ekologiczny pt „Zanieczyszczenie powietrza i środowiska”	Gmina Warlubie	15 000,00	85%	12 750,00	0,00	15 000,00	2 250,00	0,00
Wielki Komorsk	2017-2017	9. Zintegrowany projekt edukacyjny	Społeczny	8. Rozbudowa budynku o oddział dziecięcy przedszkolny w Wielkim Komorsku	Gmina Warlubie	500 000,00	85%	425 000,00	425 000,00	0,00	75 000,00	0,00
Wielki Komorsk	2017-2018	10.Projekt integracji społecznej	Społeczny	9.Modernizacja sali wiejskiej w Wielkim Komorsku	Gmina Warlubie	300 000,00	63,63%	190 890,00	190 890,00	0,00	109 110,00	0,00

Źródło danych: dane Urzędu Gminy Warlubie

Tabela 46. Lista uzupełniająca projektów rewitalizacyjnych Programu Rewitalizacji dla Gminy Warlubie na lata 2017-2023

Obszar zdegradowany (nr/nazwa)	Lp.	Typ przedsięwzięcia	Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne
<i>Cel 3 Aktywizacja społeczno-gospodarcza i edukacyjna mieszkańców.</i>			
Rulewo	1.	Społeczny	Kuźnia talentów w Rulewie
<i>Cel 1. Wzmocnienie integracji społecznej mieszkańców.</i>			
Rybno	2.	Infrastrukturalno-przestrzenny	Rewitalizacja terenów Jeziora Rybno w miejscowości Rybno
<i>Cel 2. Rozwój i zagospodarowanie przestrzeni gminnej i infrastruktury dla rozwoju społecznego.</i>			
Warlubie-Rulewo	3.	Infrastrukturalno-przestrzenny i społeczny	Budowa ścieżki pieszo – rowerowej Warlubie – Rulewo – I etap
Warlubie	4.	Infrastrukturalno-przestrzenny	Rewitalizacja Centrum i Parku przy budynku Dworca PKP w Warlubiu

Tabela 47. Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne Gmina Warlubie – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe.

Obszar zdegradowany (nr/nazwa)	Lp.	Typ przedsięwzięcia	Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne	Szacowana wartość przedsięwzięcia	Źródła finansowania			
					Środki publiczne			Środki prywatne
					EFRR	EFS	Inne w tym budżet JST	
Rulewo	1.	Społeczny	Kuźnia talentów w Rulewie	750 000,00	637 500,00	0,00	112 500,00	0,00
Warlubie-Rulewo	2.	Infrastrukturalno-przestrzenny	Budowa ścieżki pieszo – rowerowej Warlubie – Rulewo – I etap	1 450 000,00	1 232 500,00	0,00	217 500,00	0,00
Rybno	3.	Infrastrukturalno-przestrzenny oraz społeczny	Rewitalizacja terenów Jeziora Rybno w miejscowości Rybno	150 000,00	127 500,00	0,00	22 500,00	0,00
Warlubie	4.	Infrastrukturalno-przestrzenny	Rewitalizacja Centrum i Parku przy budynku Dworca PKP w Warlubiu	3 000 000,00	2 550 000,00	0,00	450 000,00	0,00

Źródło danych: dane Urzędu Gminy w Warlubiu

VIII. Komplementarność

Program Rewitalizacji dla Gminy Warlubie na lata 2017-2023 łączy działania w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej i środowiskowej. W związku z tym, w sposób kompleksowy przyczynia się do rozwiązania problemów istniejących na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Zaplanowane działania rewitalizacyjne są ze sobą wzajemnie powiązane i uzupełniają się przynosząc zakładane efekty rewitalizacji.

8.1. Kompleksowość

Projekty rewitalizacyjne wykazują wzajemne powiązania w sferze infrastrukturalnej oraz społecznej. Ponadto wskazano różnorodność źródeł finansowania. W Programie uwzględniono współfinansowanie projektów zarówno ze środków EFRR, EFS, budżetu JST, co zostało wykazane w rozdziale dotyczącym Ram finansowania. Z uwagi na możliwości finansowe Gminy oraz dostępność innych źródeł finansowania, realizacja rewitalizacji została rozłożona w czasie z zachowaniem pełnej synchronizacji poszczególnych działań w celu ich optymalnego oddziaływania na zjawiska kryzysowe w sposób kompleksowy.

8.2. Koncentracja

Podejmowane w ramach *Programu* projekty są skoncentrowane na obszarze rewitalizacji. Koncentracja działań przyniesie efekty oddziaływania zarówno na obszar rewitalizacji, ale także poza jego granice (projekty uzupełniające w obszarze zdegradowanym). Wszystkie realizowane w ramach rewitalizacji Gminy Warlubie przedsięwzięcia dotyczą działań w przestrzeniach publicznych zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji, czego konsekwencją będzie nie tylko poprawa jakości tych przestrzeni, ale również aktywizacja społeczna. Ponadto koncentracja, poprzez powiązanie odnowy funkcjonalnej przestrzeni publicznej i jej wykorzystania dla aktywizacji społecznej, oznacza bardziej skuteczne promowanie aktywności oraz rozwijanie wśród grup odbiorców rewitalizacji kompetencji kluczowych.

8.3. Komplementarność projektów rewitalizacyjnych

Przy opracowaniu *Programu* uwzględniona została komplementarność w pięciu aspektach: przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym i źródeł finansowania. Podczas programowania procesu rewitalizacji gminy Warlubie nadrzędną zasadą, jaką kierowano się przy ustalaniu powiązań projektów było zapewnienie komplementarności głównie na poziomie:

- celów rewitalizacyjnych,
- źródeł finansowania.

Komplementarność na poziomie celów występuje w poszczególnych projektach pomiędzy projektami listy głównej.

Komplementarność źródeł finansowania została również zapewniona poprzez uwzględnienie środków budżet państwa, a także innych środków. Udział realizacji projektów rewitalizacyjnych z różnych źródeł finansowania został przedstawiony w rozdziale Ramy finansowe.

Komplementarność przestrzenna

Komplementarność przestrzenna została zapewniona dzięki adresowaniu realizacji projektów na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Obszar rewitalizacji i obszar zdegradowany został wyznaczony po przeprowadzeniu *Diagnozy* oraz analizy wskaźnikowej i uwzględnieniu opinii społeczności lokalnej w drodze konsultacji, dzięki czemu można mówić o trafności oraz efektywności działań na danym terenie.

Komplementarność problemowa

W *Programie* zapewniona została także komplementarność problemowa. Wybrane do realizacji przedsięwzięcia i projekty rewitalizacyjne są ze sobą wzajemnie powiązane pod względem rozwiązania określonych problemów (np. społecznych oraz funkcjonalno-przestrzennych, czy infrastrukturalnych), a także wzajemnie się dopełniają. Zadania infrastrukturalne dotyczące odnowy czy modernizacji infrastruktury, zakładają prowadzenie tam działań o charakterze społecznym, integracyjnym, aktywizującym mieszkańców. Działania rewitalizacyjne związane z przebudową obiektów lub modernizacją infrastruktury technicznej służyć będą zarówno poprawie jakości życia mieszkańców, zwiększeniu ładu przestrzennego, zwiększeniu aktywności społeczno – gospodarczej mieszkańców, jak również będą miały pozytywny wpływ na poprawę jakości środowiska naturalnego.

Tabela 48. Komplementarność problemowa projektów rewitalizacyjnych gminy Warlubie

Lp.	Obszar	Zakres interwencji infrastrukturalnej	Zakres interwencji o charakterze społecznym	Zakres interwencji o charakterze społecznym
1.	Obszar rewitalizacji: Sołectwo Płochocin	Projekt 1. Budowa budynku socjalnego	Projekt 5. Klub Senior +	Rewitalizacja i aktywizacja mieszkańców

2.	Obszar rewitalizacji: Wielki Komorsk	Projekt 10. Modernizacja sali wiejskiej w Wielkim Komorsku	Projekt 6. Projekt integracji społecznej mieszkańców Projekt 8. Edukacja ekologiczna – piknik ekologiczny pt „Zanieczyszczenie powietrza i środowiska” Projekt 9. Zintegrowany projekt edukacyjny	Aktywizacja oraz integracja społeczna mieszkańców
----	---	---	---	---

Źródło danych: opracowanie na podstawie danych Urzędu Gminy Warlubie

Powyższe zestawienie komplementarności problemowej wybranych głównych projektów rewitalizacji Gminy Warlubie, wykazuje zakładaną komplementarność problemową i oddziaływanie wzajemne oraz uzupełnianie się projektów rewitalizacyjnych listy głównej Programu. Projekty zakładają oddziaływania na problemy społeczne przy jednoczesnym wykorzystaniu rozwoju infrastruktury lub zagospodarowania przestrzeni publicznych w wyniku ich realizacji.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Za zarządzanie procesem rewitalizacji i wdrożenie *Programu* odpowiadać będzie Zespół rewitalizacji w Urzędzie Gminy Warlubie. Umieszczenie realizacji *Programu* w ramach obecnych struktur gminnych i Urzędu Gminy zapewni skuteczność zarządzania *Programem*, a także wpłynie na zachowanie spójności z innymi przedsięwzięciami samorządu gminnego.

Komplementarność międzyokresowa

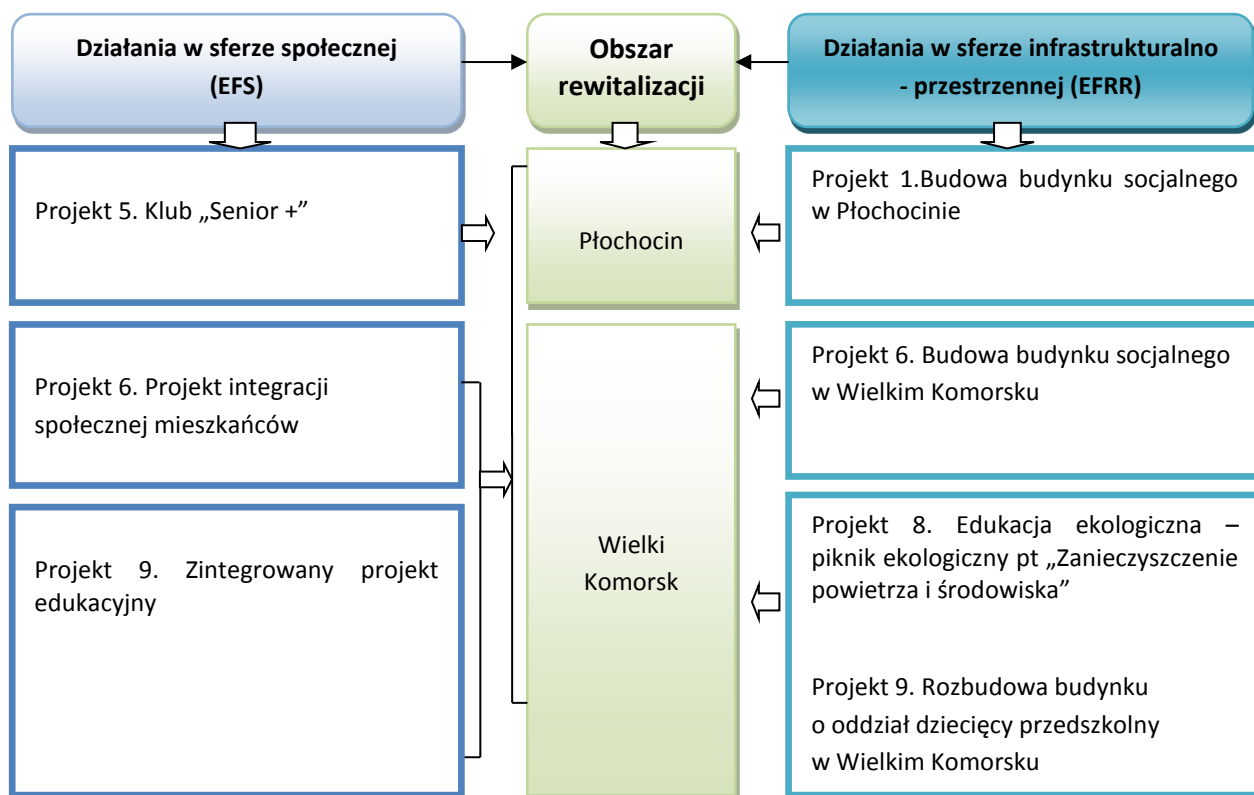
Program zwraca także uwagę na zachowanie ciągłości programowej. Przedsięwzięcia podejmowane w ramach procesu rewitalizacji mają swoją ciągłość i kontynuację w innych działaniach rozwojowych podejmowanych przez samorząd. Powiązanie działań rewitalizacyjnych z celami rozwojowymi Gminy umożliwia ożywienie społeczne w poszczególnych obszarach wyznaczonych do rewitalizacji. Projekty rewitalizacji powiązane są z projektami społecznymi wpływającymi na aktywizację i integrację mieszkańców np. z projektami LGD, czy wynikającymi z realizacji *Strategii Rozwoju Gminy Warlubie*.

Komplementarność źródeł finansowania

Projekty, które zostały wyszczególnione i opisane w *Programie* zakładają finansowanie z różnych źródeł, które wzajemnie się uzupełniają i łączą. Dla realizacji projektów w ramach procesu rewitalizacji gminy

Warlubie wykorzystywane będą środki EFRR, EFS, budżet JST, a także inne źródła finansowania m.in. WFOŚiGW, EFROW, BGK. Ponadto projekty zapisane w *Programie* dają także możliwość włączenia środków prywatnych w finansowanie procesów rewitalizacji. W ramach rewitalizacji zaplanowano również interwencję w postaci projektów zintegrowanych, co oznacza, że w przypadku realizacji rewitalizacji w Gminie, planuje się wykonanie Programu działań „miękkich” finansowanych m. in. ze środków EFS i EFRR ukierunkowanych na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów społecznych. Poniżej zestawiono przykłady zintegrowanej interwencji w ramach Programu.

Rys.19. Projekty zintegrowane w ramach Programu Rewitalizacji dla Gminy Warlubie na lata 2017-2023

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Warlubiu

Zastosowana formuła tzw. projektów zintegrowanych zakłada w przypadku realizacji wskazanych projektów powiązania ujętych w nim działań społecznych finansowanych z EFS oraz działań infrastrukturalnych finansowanych głównie z EFRR.

IX. Partycypacja społeczna i interesariusze rewitalizacji

9.1. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji

Na etapie tworzenia Programu Rewitalizacji dla Gminy Warlubie na lata 2017-2023 zapewniono udział interesariuszy w następujący sposób:

- Przeprowadzono badanie ankietowe wśród mieszkańców – wyniki przedstawiono w załączniku do Programu
- Prowadzono w ramach gminnych zasobów internetowych - zakładkę tematyczną poświęconą rewitalizacji
- Przeprowadzono spotkania konsultacyjne z mieszkańcami Gminy oraz rewitalizowanych sołectw - mające na celu ustalenie zakresu oczekiwanych w wyniku rewitalizacji kierunków i projektów
- Zapewniono w Urzędzie Gminy w sposób stały możliwość uzyskania szczegółowych informacji na temat rewitalizacji w Gminie, jak i założeń planowanych działań rewitalizacyjnych.

W trakcie akcji informacyjnej wskazywano na możliwości udziału lokalnego sektora organizacji pozarządowych w programowaniu założeń, a docelowo – uczestnictwa w *Programie*. Prowadzone metody informowania i konsultacji założeń *Programu* ze społeczeństwem, stworzyły wszystkim zainteresowanym mieszkańcom możliwość uzyskania wiedzy oraz możliwość uczestnictwa w programowaniu projektów rewitalizacyjnych i kierunków działań Gminy w ramach prowadzonego procesu rewitalizacji, a także zapoznania się z bieżącym stanem prac, na każdym ich etapie.

9.2. Konsultacje społeczne

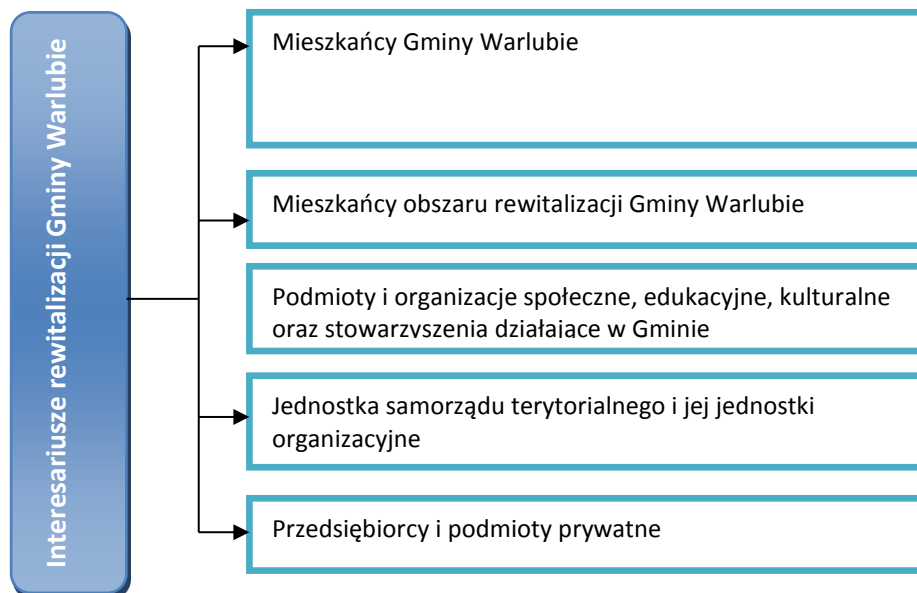
W ramach prac rewitalizacyjnych zorganizowano konsultacje projektu obszaru, programu, kierunków rewitalizacji i celów w poszczególnych obszarach na terenie Gminy. Odbyły się one zgodnie z zasadami określonymi w ZARZĄDZENIU NR 41/2017 WÓJTA GMINY WARLUBIE z dnia 16 czerwca 2017 r. w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych z mieszkańcami Gminy Warlubie na temat wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji i głównych kierunków rewitalizacji Gminy Warlubie. W ramach konsultacji zorganizowano także -spotkanie z radnymi Gminy Warlubie w dniu 28.06.2017r. Pierwsze konsultacje ogłoszono 23.06.2017r., a odbyły się 04 lipca 2017r. (treść w załączeniu). Informacja była publikowana w lokalnej prasie, na stronach BIP, na stronie Gminy Warlubie oraz na tablicach ogłoszeń w sołectwach, spotkanie odbyło się w Domu Weselnym Anna ul. Bąkowska 34a w Warlubiu, ilość uczestników 24 osoby. Kolejną formą konsultacji były Ankiety.

Ankiety były zbierane do 14 lipca 2017 r. Wpłynęło 85 ankiet. Kolejne spotkanie z mieszkańcami odbyło się 24.07.2017 w świetlicy OSP Wielki Komorsk. Informacja została opublikowana w BIP 20.07.2017r. oraz wywieszona na tablicach ogłoszeń i dodatkowo ogłoszona w kościołach parafialnych w dniu 23.07.2017r. Konsultacje przeprowadzono poprzez składanie wniosków i uwag w formie pisemnej- wzór Ankiety w załączeniu na specjalnym formularzu zgłoszeniowym w formie bezpośredniego spotkania konsultacyjnego z mieszkańcami wraz z możliwością składania ustnych uwag i wniosków w formie Ankiety oraz poprzez możliwość przesłania ankiet w formie elektronicznej lub pisemnej na adres Urzędu Gminy w Warlubiu. Program został przedstawiony i omówiony także na posiedzeniach Rady Gminy w Warlubiu. Wyniki i materiały procesu partycypacji społecznej Programu stanowią załącznik do niniejszego opracowania.

9.3. Interesariusze Programu

Ideą rewitalizacji jest wyprowadzenie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, poprzez realizowane w sposób kompleksowy, zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, które są skoncentrowane terytorialnie i prowadzone są przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie Programu. Proces ten wymaga udziału nie tylko przedstawicieli organizacji, ale także różnych grup interesariuszy rewitalizacji.

Rys.20. Grupy interesariuszy rewitalizacji

Źródło danych: *opracowanie własne*

Partycypacja społeczna obejmowała przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy, polegający m.in. na:

- poznaniu potrzeb i oczekiwań interesariuszy oraz dążeniu do spójności planowanych z nimi działań,
- prowadzeniu działań informacyjnych o procesie rewitalizacji, skierowanych do interesariuszy (o zasadach, celach, istocie prowadzenia rewitalizacji oraz jej przebiegu),
- inicjowaniu, umożliwianiu i wspieraniu działań służących integracji społeczności lokalnej wokół rewitalizacji,
- zapewnieniu udziału interesariuszy w przygotowaniu dokumentów dotyczących rewitalizacji,
- zapewnieniu w czasie przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji możliwości wypowiedzenia się przez interesariuszy w zakresie kierunków, celów oraz projektów rewitalizacji.

X. Ramy finansowe

Realizacja projektów rewitalizacyjnych finansowana będzie głównie ze środków własnych Gminy Warlubie przy udziale funduszy UE, głównie w ramach RPO WK-P 2014-2020. Przedsięwzięcia wspomagane będą środkami zewnętrznymi pochodzącymi m. in. ze środków Unii Europejskiej z programów krajowych. Ponadto uwzględniono udział WFOŚiGW oraz Banku Gospodarstwa Krajowego. Potencjalne źródła finansowe, które mogą być wykorzystane do realizacji projektów rewitalizacji obejmują m.in.:

- środki z funduszy Unii Europejskiej – m. in. fundusze strukturalne i inwestycyjne: Europejski Fundusz rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny, Fundusz Spójności, Fundusz na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich,
- środki budżetu państwa,
- środki budżetu JST– lokalnego, powiatowego oraz wojewódzkiego,
- inne środki np. fundusze celowe np. WFOŚiGW

W ramach Programu przewiduje się realizację projektów rewitalizacyjnych (z listy głównej) o łącznej szacunkowej wartości 2 153 050,00 zł (projekty z Listy Głównej *Programu*). Planowany poziom dofinansowania projektów rewitalizacyjnych ze źródeł zewnętrznych szacowany jest na kwotę 1 830 092,50 zł,, co stanowi planowany udział rządu do 85,00 % środków zewnętrznych w realizacji całego *Programu*.

XI. System zarządzania

Przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także jej prowadzenie, stanowią zadania własne gminy. Istotą procesu rewitalizacji jest prowadzenie skoordynowanych działań na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy.

Zarządzenie procesem rewitalizacji wymaga zaangażowania lokalnych partnerów z sektorów: publicznego, społecznego i gospodarczego. Realizacja Programu wiązać się będzie z udziałem zespołu ds. rewitalizacji w Urzędzie Gminy w Warlubiu.

W zarządzanie *Programu* na terenie Gminy Warlubie będą zaangażowane następujące podmioty:

- Urząd Gminy w Warlubiu,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- organizacje pozarządowe oraz inne podmioty prowadzące działalności o charakterze społecznym,
- instytucje rynku pracy,
- jednostki edukacji,
- przedsiębiorstwa działające w obszarze rewitalizacji,
- mieszkańcy obszaru rewitalizacji.

Wdrożeniem i realizacją Programu zajmuje się bezpośrednio Zespół powołany w strukturze Urzędu Gminy w Warlubiu, w skład, którego wchodzi m.in. pracownicy Urzędu Gminy oraz pracownicy jednostek gminnych (GOPS –u). Zespół powołany został Zarządzeniem Wójta Gminy Warlubie w listopadzie 2016 roku.

Celem prac Zespołu jest koordynacja prac w zakresie procesu rewitalizacji Gminy Warlubie, w szczególności:

- digitalizacja i analiza informacji niezbędnych dla Programu Rewitalizacji,
- przeprowadzenie diagnozy lokalnych potencjałów występujących na terenie Gminy Warlubie
- delimitacja przestrzenna obszaru/obszarów przeznaczonych do rewitalizacji,
- wypracowanie celów procesu rewitalizacji w odniesieniu do uzgodnionych obszarów wymagających wsparcia w ramach rewitalizacji,
- wypracowanie kierunków działań w poszczególnych sferach – społecznej, gospodarczej, przestrzenno – funkcjonalnej, technicznej, gospodarczej i środowiskowej,
- analiza zgłaszanych projektów rewitalizacyjnych,

- budowa lokalnych partnerstw w celu zapewnienia komplementarności pomiędzy poszczególnymi projektami rewitalizacyjnymi,
- koordynacja procesu przygotowania i realizacji projektów rewitalizacyjnych,
- określenie planu finansowego do realizacji Programu Rewitalizacji,
- organizacja konsultacji społecznych służących opracowaniu Programu Rewitalizacji.

Do prac w Zespole mogą być zapraszani przedstawiciele organizacji i innych podmiotów z terenu Gminy. Zespół będzie odpowiedzialny za ocenę postępu realizacji oraz wdrażania poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Nadzór nad realizacją projektów, dla których instytucją wdrażającą jest gmina Warlubie lub jej jednostki organizacyjne sprawuje Wójt Gminy Warlubie. Nadzór nad kwestiami finansowymi w tych projektach sprawuje Skarbnik Gminy, który dokonuje kontrasygnaty. Osobami odpowiedzialnymi za realizację zadań będą osoby kierujące odpowiednimi komórkami Urzędu Gminy lub inne wyznaczone osoby oraz kierownicy gminnych jednostek organizacyjnych.

Program podlegać będzie ocenie aktualności i stopnia realizacji dokonywanej przez Wójta Gminy i przedstawianej Radzie Gminy Warlubie.

11.1. Aktualizacja Programu

Aktualizacja Programu może być dokonywana:

- w odniesieniu do projektów przewidzianych do realizacji w okresie Programowania – raz do roku (np. z aktualizacją WPF w razie potrzeby),
- w odniesieniu do diagnozy stanu obszaru przeznaczonego do rewitalizacji – nie rzadziej niż raz na 2 lata,
- w zakresie pozostałych planowanych elementów zarządzania Programem – w zależności od potrzeb.

Uzasadnienie podjęcia aktualizacji Programu może w szczególności wynikać z:

- rocznego raportu z realizacji Programu,
- rekomendacji uzyskanych w procesie wdrażania Programu lub innych zasadniczych dokumentów programowych Gminy oraz województwa lub kraju na lata 2014-2020,
- postępu we wdrażaniu RPO WK-P 2014-2020,
- prowadzonych analiz społeczno-gospodarczych, danych na temat trendów procesu rewitalizacji,
- opinii partnerów społeczno-gospodarczych,
- wniosków grup mieszkańców obszarów rewitalizacji.

Podjęte działania w zakresie zmiany Programu powinny być także skorelowane z oceną pozostałych strategicznych dokumentów gminy oraz województwa. Procedura aktualizacji będzie poprzedzona konsultacjami wewnętrznymi Urzędu Gminy oraz konsultacjami z partnerami społeczno-gospodarczymi rewitalizacji.

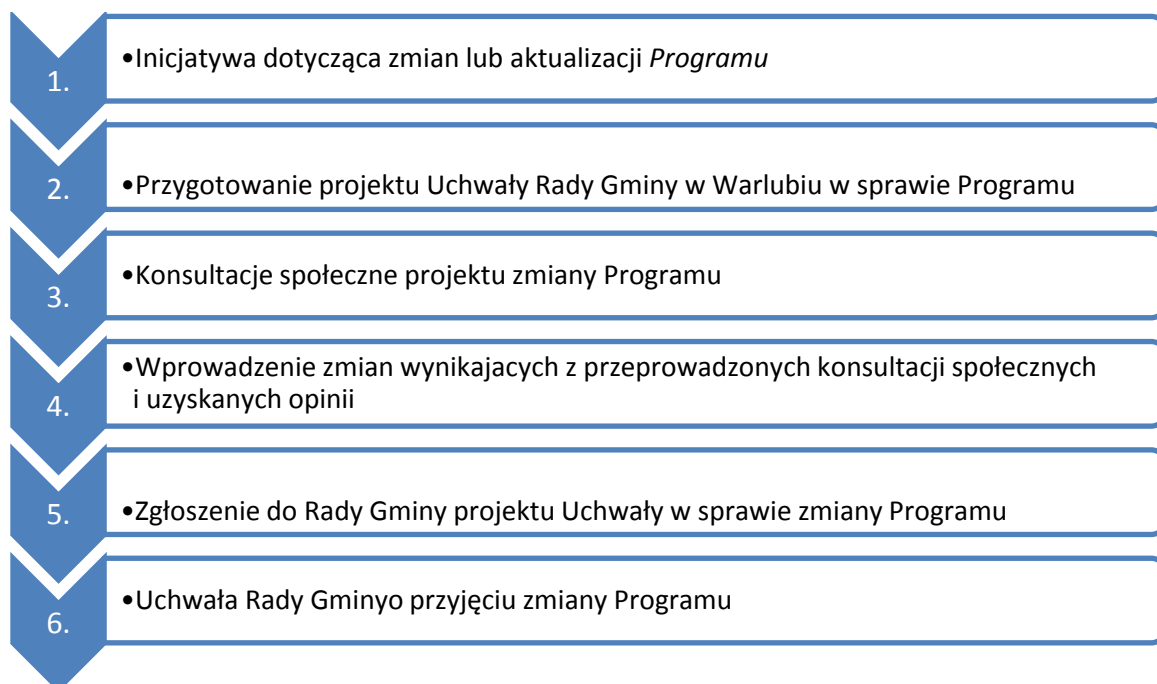
Aktualizację *Programu* zatwierdza Rada Gminy na wniosek Wójta Gminy Warlubie. Zmiana następuje w trybie, w jakim on jest uchwalany.

Harmonogram działań podejmowanych w ramach wdrożenia *Programu* przedstawia się następująco:

- 1) Opracowanie i uchwalenie Programu: III kwartał 2017r.,
- 2) Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych: 2017 – 2023r.,
- 3) Monitoring i ocena stopnia realizacji: 2018 -2023r. (ocena okresowa będzie następowała corocznie w I kwartale kolejnego roku i będzie obejmowała zarówno całość działań wykonanych w roku poprzednim, jak również od początku wdrażania Programu),
- 4) Aktualizacje Programu: 2018 -2023 r.
- 5) Ewaluacja pośrednia wdrożenia Programu: 2020 r.
- 6) Ewaluacja końcowa wdrożenia Programu: 2023 r.

Poniżej zilustrowano proces wprowadzania zmian i aktualizacji *Programu*:

Rys.21.Aktualizacja Programu

Źródło danych: *opracowanie własne na podstawie danych Gminy Warlubie*

W procesie aktualizacji zakładany jest udział podmiotów realizujących Program. Poniżej wyspecyfikowano główne zadania poszczególnych podmiotów zaangażowanych w proces rewitalizacji w Gminie Warlubie

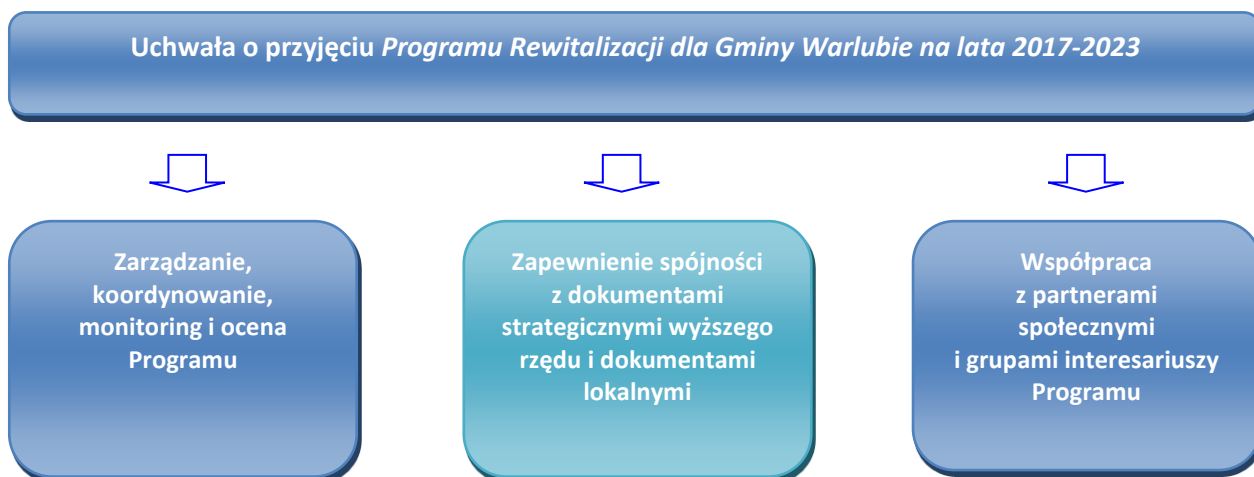
Tabela 49. Najważniejsze zadania podmiotów wdrażających Program

Podmiot	Zadania
Wójt Gminy Warlubie	<ul style="list-style-type: none"> • Koordynowanie procesu sporządzania lub zmian Programu, ocena aktualności i stopnia jego realizacji, • Ogłaszanie informacji o podjęciu uchwały w sprawie zmiany obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, • Ogłaszanie informacji o podjęciu uchwały w sprawie uchwalenia aktualizacji Programu, • Występowanie do instytucji w zakresie rewitalizacji o zaopiniowanie Programu, • Prowadzenie konsultacji społecznych, • Powołanie Zespołu ds. rewitalizacji monitoring i oceny PR, • Przedkładanie projektów uchwał w zakresie rewitalizacji Radzie Gminy, • Zabezpieczenie środków na realizację projektów wynikających z PR w projekcie budżetu gminy.
Rada Gminy w Warlubiu	<ul style="list-style-type: none"> • Przyjęcie Uchwały dotyczącej Programu oraz obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, • Wprowadzenie przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawartych w Programie do załącznika uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej gminy, • Podjęcie uchwały o uchyleniu Programu w całości lub w części w przypadku stwierdzenia nieosiągnięcia celów rewitalizacji w nim zawartych, • Podejmowanie uchwał w sprawie aktualizacji Programu, • Podejmowanie uchwał budżetowych i WPF zabezpieczających środki na realizację programu.
Zespół ds. rewitalizacji	<ul style="list-style-type: none"> • Koordynowanie wdrażania, monitoring i oceny realizacji projektów, • Monitorowanie postępów realizacji celów rewitalizacji, • Pełnienie roli opiniodawczej dla Wójta Gminy.

Źródło danych: opracowanie na podstawie wytycznych rewitalizacji

Kolejnym elementem jest zapewnienie odpowiedniego standardu zarządzania procesem rewitalizacyjnym w skali całej Gminy. Poniżej przedstawiono w ujęciu schematycznym zintegrowany system zarządzania *Programem* w Gminie Warlubie.

Rys. 22. System wdrażania Programu

Źródło danych: opracowanie własne

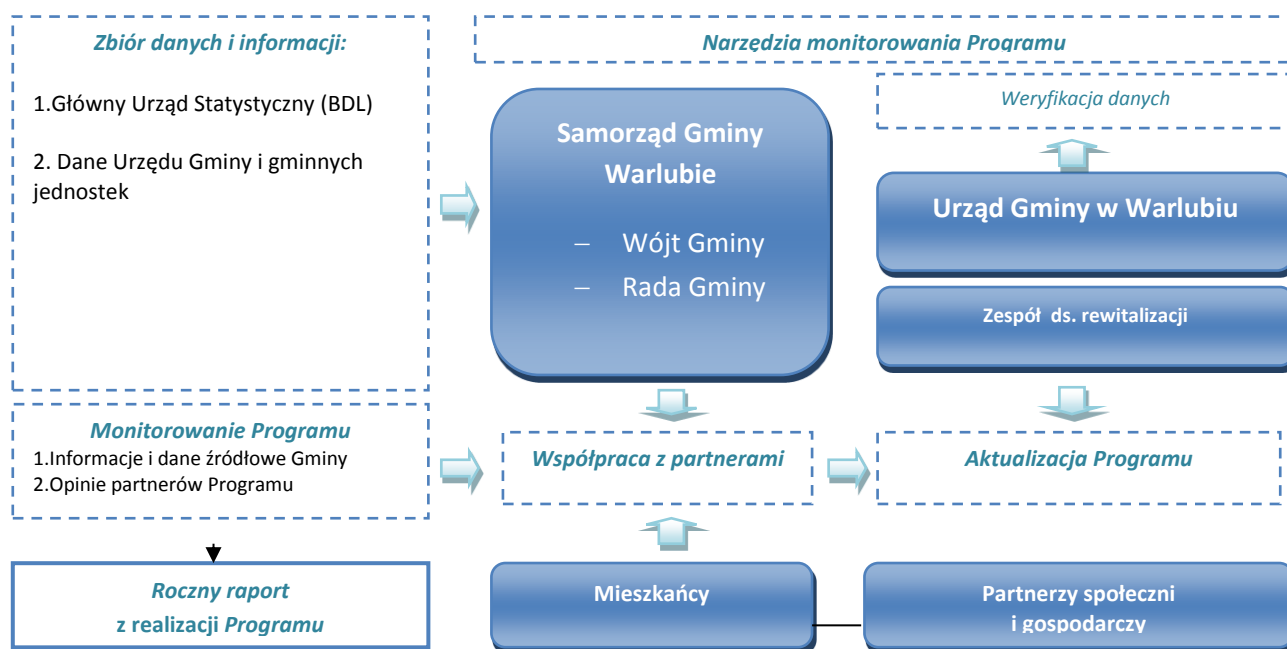
Kluczowym zadaniem współpracy w ramach zintegrowanego procesu zarządzania procesem rewitalizacji jest włączenie wszystkich podmiotów zaangażowanych w ten proces, ukierunkowanie, kontrolowanie i ocena *Programu* z punktu widzenia zapewnienia pełnej spójności z dokumentami strategicznymi i celami rozwojowymi Gminy. Jest to wyjątkowo istotne z uwagi na znaczenie realizacji *Programu* dla sprawnej implementacji pozostałych instrumentów rozwoju Gminy, a także np. dla możliwości pozyskiwania środków z funduszy strukturalnych oraz innych źródeł finansowania.

XII. Monitoring

W celu zapewnienia prawidłowości realizacji *Programu* konieczne jest również zastosowanie systemu monitorowania postępów realizacji celów w procesie rewitalizacji. Monitorowanie polegać będzie na systematycznym pozyskiwaniu i analizowaniu danych dotyczących realizacji poszczególnych projektów. Monitoring dotyczyć będzie postępu jakościowego i ilościowego oraz ograniczenia rozmiarów zidentyfikowanych problemów.

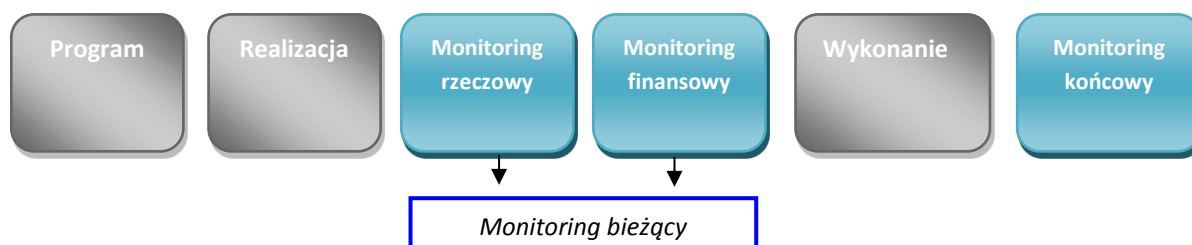
Monitoring obejmie:

- analizę zmian wartości założonych wskaźników obszarów rewitalizacji,
- ocenę efektów działań oraz projektów realizowanych w ramach rewitalizacji,
- wnioski, rekomendacje w zakresie planowanych działań oraz ewentualnych zmian lub aktualizacji.

Rys. 23. Monitoring Programu

Źródło danych: opracowanie własne

Zastosowane będą dwie formy monitoringu: monitorowanie postępu prac (monitoring rzeczowy) oraz monitorowanie środków finansowych projektu (monitoring finansowy). Poniżej w formie graficznej ujęto formy monitoringu Programu.

Rys.24. Formy monitoringu Programu

Źródło danych: opracowanie własne

Monitoring rzeczowy obejmuje proces realizacji i polegać będzie przede wszystkim na bieżącej kontroli zakresu merytorycznego prowadzonych działań oraz harmonogramu wdrażania projektu na podstawie pomiarów osiągnięcia założonych rezultatów oraz wskaźników realizacji i ich analizy, a także weryfikacji przedmiotowej zgodności z założeniami Programu.

Monitoring finansowy obejmuje zarządzanie środkami przyznanymi na realizację Programu i jest podstawą oceny sprawności ich wydatkowania. Polegać będzie na bieżącej kontroli finansowych aspektów inwestycji: przepływów gotówkowych i poziomu wykorzystania funduszy w poszczególnych kategoriach budżetowych, weryfikacji kwalifikowalności kosztów oraz gromadzeniu informacji

o źródłach finansowania Programu i stopniu wykorzystania dotacji w ramach projektów rewitalizacyjnych. Istotnym elementem będzie również kontrola wykonania wzajemnych rozliczeń i zobowiązań z podwykonawcami, ewentualnymi partnerami, uczestnikami projektu i pracownikami oraz weryfikacja finansowej zgodności z założeniami Programu.

Monitoring końcowy zweryfikuje, czy wytyczone cele zostały zrealizowane.

XIII. Promocja i komunikacja społeczna

Komunikacja społeczna związana z upowszechnieniem zamierzeń Programu wśród przyszłych beneficjentów, jednostek organizacyjnych i innych podmiotów, zakłada przeprowadzenie następujących działań:

- umieszczenie na stronie internetowej Gminy oraz na tablicy ogłoszeniowej informacji o wytyczonym obszarze rewitalizacji,
- spotkania konsultacyjno-informacyjne z mieszkańcami i partnerami społeczno-ekonomicznymi służące prezentacji, a następnie informacji o stanie realizacji Programu,
- bieżące informacje zamieszczane na stronie internetowej Urzędu Gminy w Warlubiu dotyczące rewitalizacji w Gminie,
- prezentacja założeń koncepcji architektoniczno-urbanistycznej terenów i zagospodarowania przestrzeni oraz obiektów poddawanych rewaloryzacji w czasie rewitalizacji – prezentacje dla mieszkańców, konsultacje koncepcji zagospodarowania przestrzeni publicznych z mieszkańcami,
- artykuły w prasie lokalnej,
- promocja Programu rewitalizacji – przedstawianie wyników jego realizacji (przynajmniej raz do roku aktualizacja informacji na stronie na temat osiągnięcia zakładanych wyników),
- inne metody promocji wizualnej z wykorzystaniem różnych kanałów medialnych.

XIV. Definicje i pojęcia Programu

Interesariusze	Podmioty i grupy społeczne, mogące potencjalnie uczestniczyć i mieć wpływ na realizację działań rewitalizacyjnych oraz ci, których interesy mogą być związane z procesem odnowienia określonego obszaru.
Obszar zdegradowany (OZ)	Obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia stanu kryzysowego na każdym z podobszarów.

Obszar rewitalizacji (OR)	Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. ≤ 20% powierzchni gminy ≤ 30% ludności gminy.
Program Rewitalizacji (PR)	Zgodnie z <i>Narodowym Planem Rewitalizacji 2022</i> jest to uchwalany na poziomie gminnym- instrument zintegrowanego podejścia w zakresie rewitalizacji o zasięgu gminnym, sporządzany przez jednostkę samorządu terytorialnego zgodnie z wytycznymi dotyczącymi przygotowania Programu Rewitalizacji oraz obejmujący listę i zakres projektów rewitalizacyjnych przewidzianych do realizacji. Program rewitalizacji ma stanowić podstawę prowadzenia działań rewitalizacyjnych. Objęcie danego obszaru Programem rewitalizacji będzie stanowił podstawę wspierania go poprzez instrumenty/narzędzia dedykowane rewitalizacji (Programy unijne i instrumenty krajowe) lub korzystania z preferencji w innych instrumentach, Programach i działaniach sektorowych.
Proces rewitalizacji	Wieloletni system spójnych działań samorządu przy udziale partnerów w sferze społecznej oraz gospodarczej przestrzenno-funkcjonalnej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju i odnowy jego obszarów.
Stan kryzysowy	Stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym) współwystępujących z negatywnymi zjawiskami, w co najmniej, jednej z następujących sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej.

XV. Spis tabel i rysunków

4.1. Spis tabel

Tabela 1. Wykaz dokumentów strategicznych i planistycznych nadrzędnych dla Programu Rewitalizacji.....	5
Tabela 2. Zakres powiązania Programu Rewitalizacji dla Gminy Warlubie na lata 2017-2023 z obowiązującymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi.....	6
Tabela 3. Podstawowe dane dotyczące gminy Warlubie.....	11
Tabela 4. Zestawienie powierzchni sołectw gminy Warlubie.....	12
Tabela 5. Wykaz mieszkańców gminy Warlubie (stan na 31.12.2016r.).....	13

Tabela 6. Liczba mieszkańców według grup ekonomicznych (stan na 31.12.2016 rok).....	13
Tabela 7. Liczba mieszkańców wg wieku z podziałem na sołectwa Gminy Warlubie (stan na 31.12.2016 rok)	14
Tabela 8. Bezrobocie w gminie Warlubie w latach 2010-2015 r.....	15
Tabela 9. Liczba bezrobotnych do 25 roku życia w Gminie Warlubie 2010-2015r.	15
Tabela 10. Liczba bezrobotnych powyżej 50 roku życia w Gminie Warlubie 2010-2015r... ..	15
Tabela 11. Świadczenia społeczne w gminie Warlubie 2010-2015r.....	16
Tabela 12. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON 2015 rok gmina Warlubie.....	17
Tabela 13. Wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno-sanitarne w gminie Warlubie.....	21
Tabela 14. Delimitacja obszaru zdegradowanego gminy Warlubie.....	31
Tabela 15. Powierzchnia i ludność Gminy Warlubie obszaru do rewitalizacji.....	33
Tabela 16. Wykaz mieszkańców Gminy Warlubie w podziale na sołectwa.....	38
Tabela 17. Liczba mieszkańców wg wieku (stan na 31.12.2015 rok).....	39
Tabela 18. Liczba mieszkańców według grup ekonomicznych (stan na 31.12.2015 rok).....	39
Tabela 19. Bezrobocie w gminie Warlubie (stan na 31.12.2015 r.)	42
Tabela 20. Liczba bezrobotnych do 25 roku życia w Gminie Warlubie.....	43
Tabela 21. Liczba bezrobotnych powyżej 50 roku życia w Gminie Warlubie.....	43
Tabela 22. Bezrobocie w gminie Warlubie w latach 2010-2015.....	44
Tabela 23. Bezrobotni w Gminie Warlubie w podziale na wykształcenie w latach 2010 -2015	44
Tabela 24. Bezrobotni w Gminie Warlubie w podziale na wykształcenie na 31.12.2015.....	44
Tabela 25. Świadczenia społeczne.....	45
Tabela 26. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Warlubie sołectwo Płochocin.....	46
Tabela 27. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Warlubie sołectwo Wielki Komorsk.....	47
Tabela 28. Główne problemy rodzin objętych pomocą społeczną w Gminie Warlubie- Sołectwo Płochocin.....	48
Tabela 29. Główne problemy rodzin objętych pomocą społeczną w Gminie Warlubie- Sołectwo Wlk. Komorsk.....	49
Tabela 30. Edukacja przedszkolna w placówkach prowadzonych przez gminę Warlubie.....	51
Tabela 31. Prognozowane zapotrzebowanie na miejsca edukacji przedszkolnej w Gminie Warlubie.....	51
Tabela 32. Miejsca przedszkolne w publicznych jednostkach oświatowych w Gminie Warlubie.....	51
Tabela 33. Liczba dzieci w gminnych placówkach oddziałów przedszkolnych w gminie Warlubie w latach 2010-2015.....	51

Tabela 34. Liczba uczniów w szkołach podstawowych i gimnazjach w gminie w latach 2010-2015 (wg SIO na 30 września danego roku).....	52
Tabela 35. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON 2015 rok gmina Warlubie.....	52
Tabela 36. Oznaczenia Polskiej Klasyfikacji Działalności.....	53
Tabela 37. Drogi publiczne na terenie Gminy Warlubie na koniec 2015 roku.....	57
Tabela 38. Drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne przebiegające przez teren Gminy Warlubie.....	57
Tabela 39. Sieć wodociągowa w gminie Warlubie.....	61
Tabela 40. Sieć kanalizacyjna w gminie Warlubie.....	61
Tabela 41. Wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno-sanitarne w gminie Warlubie.....	62
Tabela 42. Główne problemy i potencjały rozwoju obszaru do rewitalizacji Gminy Warlubie.....	67
Tabela 43. Wskaźniki celów rewitalizacji Gminy Warlubie.....	75
Tabela 44. Lista główna projektów Programu Rewitalizacji dla Gminy Warlubie na lata 2017-2023....	78
Tabela 45. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne Programu Rewitalizacji dla Gminy Warlubie na lata 2017-2023 – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe.....	85
Tabela 46. Lista uzupełniająca projektów rewitalizacyjnych Programu Rewitalizacji dla Gminy Warlubie na lata 2017-2023.....	87
Tabela 47. Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne Gmina Warlubie – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe.....	87
Tabela 48. Komplementarność problemowa projektów rewitalizacyjnych gminy Warlubie.....	89
Tabela 49. Najważniejsze zadania podmiotów wdrażających Program.....	98

4.2. Spis rysunków

Rys.1. Położenie gminy Warlubie.....	12
Rys. 2. Liczba osób i rodzin w gminie Warlubie otrzymujących świadczenia społeczne 2010-2015r.....	16
Rys.3. Porównie ilości podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie gminy Warlubie z podziałem na PKD w latach 2005 r. i 2016	18
Rys 4. Porównanie stanu rozwoju przedsiębiorczości w sekcji G (stan na dzień 31.12.2016 r.).....	19
Rys.5. Etapy wyznaczenia obszarów rewitalizacji Gminy Warlubie.....	24
Rys.6. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i rewitalizacji Gminy Warlubie.....	25
Rys. 7. Mapa obszaru zdegradowanego gminy Warlubie.....	32
Rys. 8. Mapa obszaru do rewitalizacji Gminy Warlubie.....	34
Rys. 9. Prognozowana zmiana liczby ludności do 2050 r.....	40
Rys.10. Bezrobocie w gminie Warlubie w latach 2010-2015.....	43

Rys.11. Liczba osób i rodzin w gminie Warlubie otrzymujących świadczenia społeczne.....	46
Rys. 12.Liczba osób korzystających ze świadczeń społecznych z podziałem na poszczególne sołectwa Gminy Warlubie.....	48
Rys.13. Podmioty gospodarcze w Gminie Warlubie.....	54
Rys.14. Ilość podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie gminy Warlubie z podziałem na PKD w latach 2005 i 2015.....	55
Rys.15. Dynamika zmian podmiotów gospodarczych – różnica w ich ilości w latach 2003 a 2012 (okres 10 lat).....	55
Rys.16. Koncepcja rewitalizacji Gminy Warlubie.....	70
Rys.17.Zakładane efekty rewitalizacji na terenie Gminy Warlubie.....	72
Rys.18. Cele rewitalizacji Gminy.....	73
Rys.19. Projekty zintegrowane w ramach Programu Rewitalizacji dla Gminy Warlubie na lata 2017-2023.....	91
Rys.20. Grupy interesariuszy rewitalizacji.....	93
Rys.21. Aktualizacja Programu.....	97
Rys.22.System wdrażania Programu.....	99
Rys.23.Monitoring Programu.....	100
Rys.24. Formy monitoringu Programu.....	100